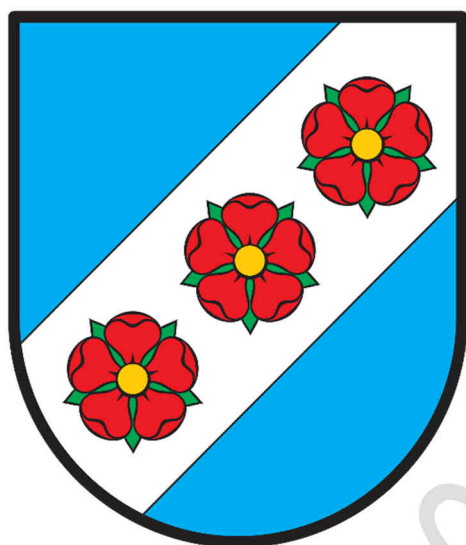




Gmina Rozdrażew

**Strategia Rozwoju
Gminy Rozdrażew na lata 2018-2026**

przygotowana przez



ul. Petera Mansfelda 4 NIP: 781-179-27-48
60-855 Poznań REGON: 300464078
tel. +48 61 665 78 00
fax +48 61 665 78 09
remedis@remedis.eu

KRS: 0000270485

Kapitał zakładowy: 6.330.010,20 zł

1.	WSTĘP	7
1.1	PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA STRATEGII GMINY ROZDRAŻEW	8
1.2	METODYKA PRAC NAD STRATEGIĄ	9
1.3	MIEJSCE DOKUMENTU WŚRÓD DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH	10
2.	DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO GOSPODARCZEJ GMINY ROZDRAŻEW – ANALIZA JAKOŚCI ŻYCIA	13
2.1	PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO	14
2.1.1	RYS HISTORYCZNY	14
2.1.2	POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA I SIEĆ OSADNICZA	15
2.1.3	ZASOBY NATURALNE I WARUNKI PRZYRODNICZE GMINY	17
2.1.4	WALORY TURYSTYCZNE I KULTUROWE GMINY	21
2.2	SFERA SPOŁECZNA	24
2.2.1	DEMOGRAFIA	24
2.2.2	RYNEK PRACY	30
2.2.2.1	BEZROBOCIE	30
2.2.3	UCZESTNICTWO W KULTURZE	31
2.2.4	MIESZKALNICTWO	33
2.3	SFERA GOSPODARCZA	34
2.3.1	ROLNICTWO	34
2.3.2	PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	35
2.4	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	38
2.4.1	KOMUNIKACJA	38
2.4.2	INFRASTRUKTURA WODNO-KANALIZACYJNA	42
2.4.2.1	SIEĆ WODOCIĄGOWA	42
2.4.2.2	SANITACJA	43
2.4.3	GOSPODARKA ODPADAMI	44
2.4.4	INFRASTRUKTURA ELEKTROENERGETYCZNA I GAZOWA	48

2.4.4.1	SIEĆ ELEKTROENERGETYCZNA.....	48
2.4.4.2	SIEĆ GAZOWA.....	48
2.4.5	INFRASTRUKTURA TELEKOMUNIKACYJNA.....	49
2.4.6	CIEPŁOWNICTWO	49
2.5	INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	49
2.5.1	EDUKACJA.....	49
2.5.2	KULTURA I SPORT	51
2.5.3	OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA	53
2.5.3.1	OCHRONA ZDROWIA	53
2.5.3.2	POMOC SPOŁECZNA.....	53
2.5.4	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	55
2.6	MOŻLIWOŚCI INWESTYCYJNE GMINY	56
3.	ANALIZA STRATEGICZNA GMINY ROZDRAŻEW	59
3.1	BILANS STRATEGICZNY GMINY ROZDRAŻEW	60
3.1.1	BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ.....	60
3.1.2	BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE STANU ŚRODOWISKA	61
3.1.3	BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO.....	63
3.2	ANALIZA POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO GMINY ROZDRAŻEW	64
3.2.1	POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ...	65
3.2.2	POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE STANU ŚRODOWISKA	66
3.2.3	POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO.....	67
4.	WYBÓR STRATEGII GMINY ROZDRAŻEW	69
4.1	ZASADY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY ROZDRAŻEW.....	70
4.2	ANALIZA SWOT/TOWS GMINY ROZDRAŻEW	71
4.2.1	KONSULTACJE SPOŁECZNE	71
4.2.2	ANALIZA SWOT GMINY ROZDRAŻEW.....	72
4.3	WIZJA ROZWOJU GMINY ROZDRAŻEW	78

5	CELE STRATEGICZNE I PROGRAMY OPERACYJNE GMINY ROZDRAŻEW	79
5.1	PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „KONKURENCYJNA GOSPODARKA”	80
5.2	PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „UNOWOCZEŚNIANIE STANU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ”	84
5.3	PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „AKTYWNE SPOŁECZEŃSTWO”	90
6	STRATEGIA GMINY ROZDRAŻEW A INNE DOKUMENTY STRATEGICZNE	94
6.1	STRATEGIA EUROPA 2020	95
6.2	STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020	95
6.3	DŁUGOOKRESOWA STRATEGIA ROZWOJU KRAJU „POLSKA 2030. TRZECIA FALA NOWOCZESNOŚCI	96
6.4	RAPORT POLSKA 2030. WYZWANIA ROZWOJOWE	97
6.5	KONCEPCJA PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU 2030	97
6.6	KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE	98
6.7	WIELKOPOLSKI REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY NA LATA 2014-2020 WRPO 2014+	99
6.8	STRATEGIA INNOWACYJNOŚCI I EFEKTYWNOŚCI GOSPODARKI. DYNAMICZNA POLSKA 2020	99
6.9	KRAJOWY PROGRAM OPERACYJNY NA LATA 2014-2020	100
6.9.1	PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO	100
6.9.2	PROGRAM OPERACYJNY INTELIGENTNY ROZWÓJ	100
6.9.3	PROGRAM OPERACYJNY POLSKA CYFROWA	100
6.9.4	PROGRAM OPERACYJNY WIEDZA, EDUKACJA I ROZWÓJ	101
6.9.5	PROGRAM OPERACYJNY POMOC TECHNICZNA	101
6.10	ZAKTUALIZOWANA STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO DO 2020 ROKU – WIELKOPOLSKA 2020	102
6.11	STRATEGIA ROZWOJU POWIATU KROTOSZYŃSKIEGO NA LATA 2014-2020	102
7	WDRAŻANIE STRATEGII	103

7.1	METODY ZARZĄDZANIA I MONITOROWANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY ROZDRAŻEW NA LATA 2017-2026	104
7.2	SPOSOBY INICJOWANIA WSPÓŁPRACY MIĘDZY SEKTOREM PUBLICZNYM, PRYWATNYM I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI.....	105
7.3	PUBLIC RELATIONS STRATEGII GMINY ROZDRAŻEW	106
8	ZAŁĄCZNIKI	107
9	SPIS TABEL I RYSUNKÓW	114
10	SPIS WYKRESÓW	117

Projekt 10.09.2018r.

1. WSTĘP



1.1 PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA STRATEGII GMINY ROZDRAŻEW

Napoleon Bonaparte, jeden z największych geniuszy wojennych uchodzący do dziś za genialnego stratega, mawiał, że do prowadzenia wojny potrzeba trzech rzeczy: pieniędzy, pieniędzy i pieniędzy. Dobre planowanie i optymalizacja wykorzystania ograniczonych zasobów pozwoliły mu podbić (prawie) całą Europę. Same pieniądze nie zastąpiłyby skutecznych przymierzy i zaskakujących manewrów.

Istotnym elementem planowania strategicznego są marzenia. Spełnić się mogą tylko marzenia wypowiedziane. Bez marzeń nie może być osiągnięć.

Planowanie jest rzeczą niezbędną, ale jednocześnie trudną, z uwagi na pierwiastek niepewności, który jest nieodłączną częścią przyszłości. Niemniej trudno dotrzeć do celu bez wcześniejszego uświadomienia sobie, w jaki sposób wyznaczony cel osiągnąć.

Jak można wiedzieć, że osiągnęliśmy cel bez jego wyznaczenia?

Na co zatem powinno się zwracać uwagę, aby wysiłek w dążeniu do celu nie okazał się próżny? Przede wszystkim trzeba jasno i wyraźnie sprecyzować cele, a następnie, w ramach wdrażania strategii, określić dostępne dla nas sposoby dotarcia do nich. **Tworzenie strategii, wspartej wieloletnim planowaniem finansowym, jest właśnie narzędziem umożliwiającym realizację zamierzeń.**

Różne gminy w Polsce łączy wiele podobieństw, niemniej oprócz podobieństw każda z gmin posiada swoją specyfikę, dlatego każda jednostka samorządowa powinna określić swoje cele samodzielnie. Dobra strategia powinna być:

- **unikalna** – uwzględniająca specyfikę danego obszaru,
- **umocowana** – oparta o opinię społeczną, aby miała realne wsparcie; jednocześnie powinna być też oparta o plany (strategie) regionalne, krajowe i unijne,
- **użyteczna** – służąca wsparciu interesów lokalnej społeczności i przedsiębiorstw,
- **elastyczna** – okresowo weryfikowana i korygowana.

To z kolei oznacza konieczność aktualizacji, dostosowania do zmieniającej się sytuacji, zarówno wewnątrz samorządu jak i w jego otoczeniu. Dlatego można powiedzieć, że:

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ROZDRAŻEW MA CHARAKTER OTWARTY

1.2 METODYKA PRAC NAD STRATEGIĄ

Na podstawie stanu aktualnego i wyników prac osób zaangażowanych w określenie możliwości rozwojowych została przygotowana wizja rozwoju Gminy, realizujące ją cele strategiczne, programy i konkretne zadania. Istotnym pytaniem, na które trzeba sobie odpowiedzieć tworząc strategię jest zawsze, jaki przyjąć horyzont czasowy? W niniejszej strategii przyjęto perspektywę do roku 2026.

Najważniejszym pytaniem pozostaje zatem:

W jakim miejscu chcemy być za dziesięć lat?

Samorządowcy mają ogromną wiedzę o swoim terenie, dodatkowo optymalizują wydatki, dlatego przy tworzeniu niniejszego dokumentu posłużono się metodą partycypacyjno-ekspercką. Skorzystano z wiedzy mieszkańców, zwłaszcza aktywnych w pracach samorządu, organizacji pozarządowych i biznesu. To oni byli głównymi autorami wyboru dróg rozwoju dla Gminy. Skorzystano z licznych danych dostępnych w Urzędzie Gminy, w zasobach Głównego Urzędu Statystycznego, innych instytucji publicznych (Powiatowy Urząd Pracy, Urząd Wojewódzki itp.). Konsultanci Remedis SA współinicjowali spotkania, porządkowali i uzupełniali uzyskiwane informacje. Ponadto dokonali zintegrowanej, wielowątkowej analizy SWOT. Ważną rolę ekspertów zewnętrznych było odniesienie strategii do innych, obowiązujących dokumentów (własnych Gminy, sąsiadów, innych dokumentów powiatowych, wojewódzkich, krajowych i unijnych).

Po przygotowaniu projektu strategii dokument został poddany konsultacjom społecznym, tak, aby finalnie przygotowana strategia była szeroko akceptowaną wizją rozwoju Gminy.

Prace nad strategią składały się z następujących elementów:

- I. Określenie stanu aktualnego:

Diagnoza obejmuje przegląd najważniejszych elementów struktury społeczno-gospodarczej gminy. Szczególny nacisk położono na omówienie następujących zagadnień:

- sytuacji demograficznej i społecznej,
- stanu infrastruktury technicznej, w szczególności spraw infrastruktury telekomunikacyjnej, energetycznej i gazowniczej, kanalizacji, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, infrastruktury drogowej,
- stanu infrastruktury społecznej, w szczególności bazy materialnej oświaty i wychowania, zagadnień pomocy społecznej, służby zdrowia, kultury oraz sportu i rekreacji,
- sytuacji gospodarczej,
- problematyki przestrzennej i mieszkaniowej.

II. Określenie potencjału rozwojowego.

III. Zagregowana analiza możliwości rozwoju.

IV. Wizja rozwoju.

V. Określenie Programów Strategii Gminy.

VI. Koordynacja strategii z innymi dokumentami strategicznymi.

VII. Określenie zasad monitorowania i aktualizacji strategii.

VIII. Przygotowanie i przedłożenie Radzie Gminy projektu Strategii.

W oparciu o powyższą metodę wyznaczone zostały kierunki rozwoju Gminy. Przygotowana Strategia Rozwoju Gminy obejmuje perspektywę do roku 2026. Jak wcześniej wspomniano na poziomie szczegółowym zadanie realizacji strategii jest przejęte przez dokumenty operacyjne (budżety i WPF).

1.3 MIEJSCE DOKUMENTU WŚRÓD DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

Schematycznie miejsce Strategii pośród innych podstawowych dokumentów dotyczących rozwoju jest następujące:



„Strategia Rozwoju Gminy Rozdrażew na lata 2017-2026” jest centralnym dokumentem strategicznym Gminy. Jednak nie funkcjonuje samodzielnie. Immanentnymi składnikami strategii są strategie branżowe – np. „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych” czy też Plany Zagospodarowania Przestrzennego.

Podstawowym dokumentem operacyjnym, służącym realizacji strategii jest obowiązująca wieloletnia prognoza finansowa (WPF), uchwalana corocznie przez Radę Gminy. WPF pozwala na śledzenie postępów w realizacji strategii.

Podczas prac nad niniejszą strategią wykorzystano dokumenty strategiczne jednostek nadrzędnych:

- I. Strategia „Europa 2020”.
- II. Strategia Rozwoju Kraju 2020.
- III. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności”.
- IV. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie.
- V. Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki. Dynamiczna Polska 2020.

- VI. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.
- VII. Regionalny Program Operacyjny Województwa Wielkopolskiego na lata 2014-2020.
- VIII. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.
- IX. Zaktualizowana Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku – Wielkopolska 2020.
- X. Strategia Rozwoju Powiatu Krotoszyńskiego na lata 2014-2020.

oraz dokumenty Gminy Rozdrażew:

- I. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rozdrażew.
- II. Analiza Stanu Gospodarki Odpadami Komunalnymi na terenie Gminy Rozdrażew za 2017 r.

Ze względu na naturalną potrzebę tworzenia dokumentów o charakterze strategicznym dla różnych obszarów aktywności przyjęto zasadę otwartości niniejszego dokumentu. Zmiany, uzupełnienia i modyfikacje polegać będą mogły zarówno na poprawianiu wprost dokumentu bazowego, jak i na dołączaniu innych dokumentów, jako uzupełnień strategii.

2. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO GOSPODARCZEJ GMINY ROZDRAŻEW – ANALIZA JAKOŚCI ŻYCIA



2.1 PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

2.1.1 RYS HISTORYCZNY¹

Pierwsze ślady zamieszkiwania tych okolic sięgają czasów neolitu, kiedy to człowiek zmienił tryb życia z koczowniczego na osiadły - rolniczy (pięć tysięcy lat temu). Zachowały się również zabytki archeologiczne z czasów nieco nam bliższych – epoki brązu i epoki żelaza. Tamci ludzie przepadli jednak gdzieś w mrokach dziejów a na ich miejsce około VI-VII wieku przybyli Słowianie. Pozostały po nich tylko zabytki archeologiczne, także na terenie gminy Rozdrażew. Wiele wskazuje na to, że Rozdrażew posiada więc tradycję sięgającą czasów kształtowania organizacji plemiennych Słowian i później początków państwa polskiego. Niestety z czasów pierwszych Piastów zachowały się nieliczne tylko dokumenty - słowo pisane było rarytasem nawet dla ówczesnych władców a cóż dopiero dla mieszkańców osady na pograniczu polańsko-śląskim (terminu Wielkopolska jeszcze wówczas nie używano). Po raz pierwszy nazwa Rozdrażew pojawiła się w dokumentach z okresu rozbitcia dzielnicowego. W 1270 roku Świętomir, ówczesny właściciel osady otrzymał od księcia dzielniczy wielkopolskiej Bolesława Pobożnego immunitet i pozwolenie zorganizowania osady na prawie niemieckim. Po kilkudziesięciu latach Rozdrażew otrzymał prawa miejskie. Miejscowość od XIV wieku do 1685 roku należała do rodu Doliwów, którzy następnie przyjęli nazwisko Rozdrażewskich. Miejscowość posiadała charakterystyczny dla ówczesnych miast rynek na planie kwadratu z czterema odchodzącymi od niego ulicami. Prawa miejskie Rozdrażewa wygasły w XVI wieku. Ród Rozdrażewskich aktywnie pełnił wysokie funkcje kościelne i państwowe. Od czasów II rozbioru (1793 rok) Rozdrażew znajdował się w granicach Królestwa Pruskiego. W wyniku utworzenia przez Bonaparte Księstwa Warszawskiego w 1807 roku, Rozdrażew znalazł się w granicach nowego państwa. Po upadku Napoleona, wieś została włączona do Wielkiego Księstwa Poznańskiego pod protektoratem pruskim. W 1928 roku miejscowość stała się ośrodkiem wójtostwa obwodowego, a 1933 roku gminą z zarządem składającej się z większej liczby wsi (gromad). Taką funkcję pełnił on następnie w latach 1945-1954, a w okresie 1954-1972 był siedzibą kilkuvioskowej gromady, zaś od 1972 roku aż po dzień dzisiejszy jest ośrodkiem gminy.

Pierwsza wzmianka na temat parafii w Rozdrażewie pochodzi z roku 1363. Początkowo parafia była pod wezwaniem św. Małgorzaty, następnie św. Katarzyny. W miejscu, gdzie niegdyś znajdował się drewniany kościółek, dziś stoi figura Matki Bożej Fatimskiej. Z inicjatywy biskupa Hieronima Rozdrażewskiego i jego braci - Jana i Jakuba, powstała nowa świątynia pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela w latach 1896-97, dzięki staraniom ówczesnego proboszcza ks. Beiserta.

¹ Źródło: <http://www.rozdrazew.pl/historia-gminy.html>, <http://rozdrazew.cba.pl/historia.html>

Mieszkańcy Rozdrażewa brali czynny udział w walkach o przyłączenie Wielkopolski do odrodzonej Polski oraz utrzymanie świeżo odzyskanej niepodległości. Świadczą o tym pomniki znajdujące się na miejscowym cmentarzu poświęcone Powstańcom Wielkopolskim. Bohaterom poległym w walkach o granice II Rzeczypospolitej w latach 1918-1920 oraz męczennikom za wiarę i ojczyznę poległym i pomordowanym w latach 1939-1945.

Herbem miejscowości jest herb „Doliwa”, którym posługiwali się Rozdrażewscy. Przedstawia on biały pas z trzema różami w środku biegnący skośnie przez niebieskie tło. Jak głosi legenda nazwa herbu oraz zawołanie wzięło się od pewnego wydarzenia. Otóż jeden z członków rodu, wraz ze swoim zbrojnym oddziałem odparł atak wojowniczego ludu bałtyjskiego – Jaćwingów i w pościgu za nimi dotarł aż do grodu Liw (DO - LIWA).

Więcej ciekawych informacji na temat historii gminy, poszczególnych miejscowości i okolic można znaleźć na stronie internetowej Urzędu Gminy.

2.1.2 POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA I SIEĆ OSADNICZA

Gmina Rozdrażew położona jest w południowo-wschodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie krotoszyńskim, w dorzeczu Baryczy. Gmina graniczy od północnego zachodu z gminą Koźmin Wielkopolski, od północnego wschodu z gminą Dobrzyca z powiatu pleszewskiego i od południa z gminą Krotoszyn.



Rysunek 1 Gmina Rozdrażew na mapie powiatu krotoszyńskiego (źródło: www.osp.org.pl)

Gmina zajmuje powierzchnię 79 km² (7.920 ha) co stanowi 11,20% powierzchni powiatu i 0,27% powierzchni województwa. W 2015 roku zamieszkała była przez 5.191 osób (6,68% ludności powiatu i 0,15% ludności województwa). Siedzibą władz gminy jest miejscowość Rozdrażew.



Rysunek 2 Odległość [km] Rozdrażewa od niektórych, większych miejscowości

Sieć osadniczą Gminy Rozdrażew tworzy 15 miejscowości podzielonych na 13 sołectw. Przedstawia je poniższa tabela.

Tabela 1 SIEĆ OSADNICZA GMINY ROZDRAŻEW (31.12.2017 r.)

LP.	SOŁECTWO	LICZBA MIESZKAŃCÓW	POWIERZCHNIA [km ²]
1.	Budy	316	3,85
2.	Chwałki	45	5,5
3.	Dąbrowa	360	11,1
4.	Dzielice	375	7,61
5.	Grębów	472	8,1
6.	Henryków	82	1,03
7.	Maciejew	306	5,93
8.	Nowa Wieś	611	9,22
9.	Rozdrażew	1715	13,03
10.	Rozdrażewek	287	3,24
11.	Trzemeszno	236	5,08
12.	Wolenice	175	5,07
	• Przysiółek Dębowiec	46	
	• Przysiółek Wygoda	10	
13.	Wyki	188	4,39
SUMA		5224	79 km ²

Źródło: Urząd Gminy Rozdrażew

Sieć osadniczą gminy tworzą:

- **Wsie duże (500 – 1.000 mieszkańców)** – Rozdrażew, Nowa Wieś,
- **Wsie średnie (300 – 500 mieszkańców)** – Budy, Dąbrowa, Dzielice, Grębów, Maciejew,
- **Wsie małe (150 – 300 mieszkańców)** – Rozdrażewek, Trzemeszno, Wolenice, Wyki,
- **Wsie bardzo małe (do 150 mieszkańców)** – Chwałki, Henryków, Dębowiec, Wygoda.

2.1.3 ZASOBY NATURALNE I WARUNKI PRZYRODNICZE GMINY

Według podziału fizyczno-geograficznego opracowanego przez Jerzego Kondrackiego² Gmina Rozdrażew leży w obrębie megaregionu *Pozaalpejska Europa Środkowa*, prowincji *Niż Środkowoeuropejski*, podprowincji *Niziny Środkowopolskie*, w makroregionie *Nizina Południowowielkopolska* oraz w granicach mezoregionu *Wysoczyzna Kaliska*.

Powierzchnia gminy Rozdrażew charakteryzuje się małą zmiennością wysokości terenu. Różnice wysokości wynoszą 25 m. Najwyższy punkt (158,98 m n.p.m.) wznosi się w południowej części Gminy – na wschód od Dzielic, a najniższy w części północno-zachodniej (w dolinie rzeki Rowu Rozdrażewskiego) osiąga nieco poniżej 131,7 m n.p.m. Gmina Rozdrażew położona jest w obrębie monokliny przedsudeckiej. Pokrywają ją utwory czwartorzędowe, wykształcone w postaci osadów plejstocenu i holocenu. Utwory plejstocenyjskie to głównie gliny morenowe, które występują najczęściej pod powierzchnią gleby. Stanowią je gliny piaszczyste i gliny zwięzłe, przybierające najczęściej stan twardoplastyczny, których miąższość niekiedy przekracza kilkanaście metrów. Okres holocenyjski reprezentują osady aluwialne i deluwialne tarasów rzecznych oraz pochodzących z dolin rzecznych, wykształciły się one w postaci glin pylastych oraz lokalnie w postaci namułów organicznych, które są podścielone glinami morenowymi, lokalnie leżącymi na piaskach. Pod warstwą utworów, pochodzących z epoki czwartorzędu, zalegają utwory trzeciorzędowe. Taka sytuacja jest nieprawidłowa i stanowi odwrócenie warunków pierwotnych. Wykształcają się one w postaci pliocenyjskich osadów ilastych z przewarstwieniami piasku oraz podścielających je osadów miocenyjskich wykształconych w postaci ilastej z przewarstwieniami piasków i elementami węgla brunatnego. Podłoże podtrzeciorzędowe budują przede wszystkim utwory jury dolnej. Wykształcają się one jako iłowce z wkładami piaskowców różnoziarnistych szarych i kredowych³.

GRUNTY

Dane geodezyjne terenu Gminy Rozdrażew wskazują na całkowity brak gleb najlepszych, czyli klasy I. Gleby II klasy mają niewielki udział, który wynosi 0,63%. Najwięcej gleb mieści się w klasach IIIa i IIIb. Łączna ich powierzchnia wynosi 77,25% powierzchni Gminy. Są to grunty orne dobre i średnio dobre, dające się wykorzystywać rolniczo. W większości to gleby brunatne zasobne w składniki pokarmowe, wykazujące zarazem prawidłowe stosunki powietrzne i wodne. W klasach IVa i V znajdują się gleby stanowiące 20,7% powierzchni. Są to gleby słabe, jednak nadające się jeszcze do prowadzenia na nich upraw rolniczych. Tworzą je gleby bielcowe, częściowo urozmaicane brunatnymi, wytworzone z piasków gliniastych lekkich na glinach lekkich. Najmniej na terenie Gminy jest gleb najgłabszych, klasy

VI i VIz. Głównie są to gleby brunatne wylugowane i brunatne kwaśne o składzie mechanicznym piasków słabogliniastych i luźnych. Zawierają one niewielką ilość składników pokarmowych, są zbyt kwaśne i za suche. Często pozbawione są struktury glebowej i nie wykazują wartości rolniczej. Gleby te zaliczane są do bardzo słabych, nadających się pod zalesienia.

Klasy bonitacyjne gleb w gminie Rozdrażew:

- Klasa I gleby orne najlepsze: 0 ha,
- Klasa II gleby orne bardzo dobre: 42,06 ha,
- Klasa IIIa gleby orne dobre: 3.419,80 ha,
- Klasa IIIb gleby orne średnio dobre: 1.729,79 ha,
- Klasa IVa gleby orne średniej jakości: 664,57 ha,
- Klasa IVb gleby orne średniej jakości gorsze: 239,51 ha,
- Klasa V gleby orne słabe: 481,45 ha,
- Klasa VI gleby orne najłabsze: 88,86 ha,
- Klasa VIz gleby pod zalesienie: 0,07 ha⁴.

Powierzchnia gruntów użytkowych rolnych w gminie wynosi 7.562 ha (95,48%), w tym gruntów ornych – 6.954 ha (91,96%), zaś łąk i pastwisk 333 ha (4,40%). Sady zajmują powierzchnię ok. 21 ha.

Tabela 2 POWIERZCHNIA GEODEZYJNA GRUNTÓW W GMINIE ROZDRAŻEW

GRUNTY	POWIERZCHNIA [ha]
Obszar Gminy Rozdrażew	7.920
Powierzchnia łądowa	7.916
Użytki rolne razem	7.562
• Grunty orne	6.954
• Sady	21
• Łąki trwałe	291
• Pastwiska trwałe	42
• Grunty rolne zabudowane	205
• Grunty pod stawami	0
• Grunty pod rowami	49
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	41
• Lasy	32
Grunty pod wodami	4
• Płynącymi	1
• Stojącymi	3
Grunty zabudowane i zurbanizowane razem	293
• Tereny mieszkaniowe	31
• Tereny przemysłowe	7
• Tereny inne zabudowane	15
• Tereny rekreacyjne i wypoczynkowe	5

• Tereny komunikacyjne – drogi	221
• Tereny komunikacyjne – tereny kolejowe	10
Użytki ekologiczne	0
Nie użytki	15
Tereny różne	5

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Stan gleb na terenie gminy Rozdrażew jest stosunkowo dobry, z wyjątkiem bezpośrednio przyległych do głównych dróg. Zagroženiem dla gleb przyległych do pasów drogowych są spaliny pojazdów mechanicznych (m.in. Pb, WWA) oraz zasolenie z zimowego utrzymania dróg.

SUROWCE NATURALNE

Baza surowcowa Gminy należy do bardzo ubogich. Wykazano występowanie na tym terenie jedynie glin zwałowych piaszczystych. Niestety ze względu na duże zanieczyszczenie innymi frakcjami nie może być wykorzystywana jako surowiec ceramiczny. Gлина ta była w przeszłości wykorzystywana do produkcji cegieł, jednak zawartość marglu obniżała znacznie jej przydatność w produkcji cegły. Na terenie gminy nie występują żadne udokumentowane złoża kopalin.

WODY

Teren Gminy położony jest w dorzeczu rzeki Odry, w zlewniach rzek: Orli, Czarnej Wody, Rowu Rozdrażewskiego i Żydówki i ostatecznie w zlewni Baryczy. Retencja wód powierzchniowych Gminy odbywa się przy współudziale rzeki Czarna Woda, do której następuje spływ z południowej części Gminy oraz rzeki Orla, odbierającej wody z północnej jej części. Rzeki te zasilane są również wodami płynącymi z rowów melioracyjnych i dren. Poziom wód w rzekach zmienia się w ciągu roku. Jest on uzależniony od opadów oraz pory roku. W obszarze Gminy spotkać można również zbiorniki wód stojących. Są to w większości stawy o niewielkiej powierzchni. Pełnią one rolę retencjonującą wodę opadową, jak również spełniają funkcje przeciwpożarowe.

Wody podziemne w obrębie Gminy występują w czwartorzędowym, trzeciorzędowym i mezozoicznym poziomie wodonośnym. W obrębie większych dolin rzecznych woda stabilizuje się na głębokości 1,0 m, niekiedy nawet bezpośrednio pod powierzchnią gleby. Na wysoczyźnie woda gruntowa występuje okresowo w postaci niewielkich sączeń na głębokości średniej 2,1 m. Zasilanie tego płytkiego poziomu wodonośnego następuje przede wszystkim przez infiltracje wód opadowych, niekiedy lokalnie, jako drenaż wód powierzchniowych. Do zaopatrzenia ludności w wodę wykorzystuje się czwartorzędowy poziom wodonośny. Wody tego poziomu stabilizują się na głębokości 0,4-11,0 m. Poboru wód dokonuje

się w trzech miejscowościach: Dąbrowa, Dzielice i Rozdrażew. Teren wokół ujęć wodnych jest chroniony 10 m strefą ochronną.⁵

PRZYRODA

Obszar gminy należy do terenów typowo rolniczych. W krajobrazie dominują pola i łąki, jedynie od wschodu gmina graniczy z dużym kompleksem leśnym zwanym Dąbrową Krotoszyńską. Lasy na terenie gminy Rozdrażew zajmują 32 ha tj. 0,4% ogólnej powierzchni terenu, która jest niższa od lesistości powiatu (19,06%) i województwa (26,35%). Lasy na terenie Gminy zlokalizowane są we wsiach Rozdrażew, Dąbrowa i Wyki. Stopień zalesienia Gminy stwarza niekorzystne warunki do życia i rozwoju dzikich zwierząt. Niewielki stopień pokrycia lasem nie pozwala na wytworzenie się wystarczającej liczby nisz ekologicznych, stąd notuje się niewielkie zróżnicowanie gatunkowe fauny. W oparciu o szacunkowe dane terenowe oraz tendencje obserwowane w województwie, można określić rodzaj zwierzyny jako typowy dla Wielkopolski. Na terenie Gminy pojawiają się sarny, a reprezentantami zwierzyny drobnej są przede wszystkim zajęce i lisy.

OBSZARY NATURA 2000

Dąbrowy Krotoszyńskie – jest to obszar specjalnej ochrony ptaków (kod obszaru PLB300007, 34.245,3 ha) i ochrony siedlisk (kod obszaru PLB300002, 34.225,2 ha). Leży na terenach gmin: Krotoszyn, Sulmierzyce, Zduny, Rozdrażew, Odolanów, Ostrów Wielkopolski, Pleszew i Dobrzyca. Ostoja położona jest w południowej Wielkopolsce, w zachodniej części Wysoczyzny Kaliskiej. Głównym celem jej utworzenia jest ochrona największego w Europie zwartego kompleksu lasów dębowych. To właśnie siedliska złożone głównie z dębu szypułkowego, tzw. kwaśne dąbrowy zajmują 60% powierzchni ostoi. Występuje tu również acydofilny las grabowo-dębowy. Najżyźniejsze tereny leśne porasta grąd środkowoeuropejski, natomiast w wilgotnych obniżeniach występuje łęg olszowy i wiązowo-jesionowy. Wśród roślinności nieleśnej na szczególną uwagę zasługują torfowiska niskie i przejściowe, a także łąki trzęślicowe, występujące w okolicach Chwaliszewa i Odolanowa. W sumie na terenie ostoi stwierdzono występowanie aż 12 typów siedlisk cennych z europejskiego punktu widzenia, w tym trzech uznanych za priorytetowe: lasów łęgowych, śródlądowych muraw napiaskowych i lasów bagiennych. Flora tego terenu jest bardzo bogata. Występuje tu ponad 850 gatunków roślin, w tym liczne gatunki roślin rzadkich i ginących m.in. turzyca Buxbauma, kosaciec syberyjski, pnącze - wiciokrzew pomorski oraz storczyki: storczyk krwisty, kruszczyk szerokolistny, kruszczyk błotny i bezzieleniowy storczyk - gnieźnik leśny. Ponadto na obszarze tym występuje wiele roślin zaliczanych do flory górskiej, takich jak jarzmianka większa, ostrożeń łąkowy, skrzyp olbrzymi i starzec Fuchsa. Obszar

ten jest również cenną z europejskiego punktu widzenia ostoją dla bociana czarnego, żurawia, muchołówki białoszyjej i skowronka borowego.⁶

OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków-Rochy – największe skupienie dąbrów w Europie Środkowej, reprezentowane przez acidofilne lasy liściaste (różnego typu) z pomnikowymi okazami dębów i buków, często o wieku powyżej 200 lat, o wysokich wartościach hodowlanych⁷.

Ponadto w lesie między wsiami Ryczków i Rozdrażewek (w pobliżu leśniczówki Sokołówka) znajduje się duży głaz narzutowy, nazywany przez okoliczną ludność "diabelskim kamieniem". Ponoć spoczywa on tam od czasów "potopu", czyli najazdu Szwedów na Polskę.

2.1.4 WALORY TURYSTYCZNE I KULTUROWE GMINY

Zgodnie z wykazem zabytków sporządzonym przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków do rejestru zabytków nieruchomych gminy Rozdrażew należą:

- **Rozdrażew:**

- Kościół parafialny pod wezwaniem świętego Jana Chrzciciela z 1640 roku,
- Zespół dworski z I połowy XIX wieku: dwór i park



Rysunek 3 Kościół w Rozdrażewie (źródło: <http://www.rozdrazew.pl/galerie/category/9-pejzaze.html>)

Ponadto na obszarze gminy znajduje się kilkanaście wartych uwagi obiektów architektonicznych:

⁶ Źródło: <http://obszary.natura2000.org.pl/index.php?s=obszar&id=444>

⁷ Źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/widok/viewobszarchronionegokrajobrazu.jsf?fop=PL.ZIPOP.1393.OCHK.236>

- **Rozdrażew:**

- Historyczny układ przestrzenny wsi z czworobocznym rynkiem i zabudową okolicznych ulic,
- Figury św. Jana Nepomucena z XIX wieku i Najświętszego Serca Jezusowego z 1905 roku,
- Figura przydrożna – Niepokalane Serce Najświętszej Maryi Panny z ok. 1909 roku,
- Drewniany dom z połowy XIX wieku, konstrukcja sumikowo-łąkowa,
- Budynek dworca kolejowe – obecnie siedziba Poczty,

- **Budy:**

- Szkoła podstawowa z końca XIX wieku – obecnie dom mieszkalny,
- Drewniany krzyż przydrożny z ludową figurą Ukrzyżowanego z 1910 roku

- **Dąbrowa:**

- Pozostałości zespołu folwarcznego z początku XX wieku,
- Budynek szkoły podstawowej z 1897 roku,
- Dawne karczmy z 1881 roku i 1890 roku,
- Murowany do z ok. 1860 roku.

- **Dzielice:**

- Budynek szkoły podstawowej z 1835 roku,
- Drewniany dom z ok. 1880 roku, konstrukcja sumikowo-łątkowa,
- Murowany dom z 1889 roku,



Rysunek 4 Budynek szkoły z 1835 roku w Dzielicach (źródło: <http://www.rozdrazew.pl/zabytki.html>)

- **Grębów:**

- Założenie folwarczne z przełomu XIX i XX wieku,
- Budynek szkoły podstawowej z 1910 roku,
- Dawny zajazd z końca XIX wieku,
- Murowany dom z roku 1890,



Rysunek 5 Założenie folwarczne – Grębów (źródło: <http://www.rozdrazew.pl/zabytki.html>)

• **Maciejew:**

- Założenie dworskie z końca XIX wieku z parkiem krajobrazowym,
- Drewniana figura Chrystusa Frasobliwego z XIX wieku w nowej murowanej kapliczce,

• **Nowa Wieś:**

- Zespół kościoła parafialnego p.w. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski,
- Założenie dworskie z końca XIX wieku z pozostałościami parku krajobrazowego,



Rysunek 6 Kościół w Nowej Wsi (źródło: <http://www.rozdrazew.pl/galerie/category/9-pejzaze.html>)

• **Rozdrażewek:**

- Leśniczówka z II połowy XIX wieku,

• **Trzemeszno:**

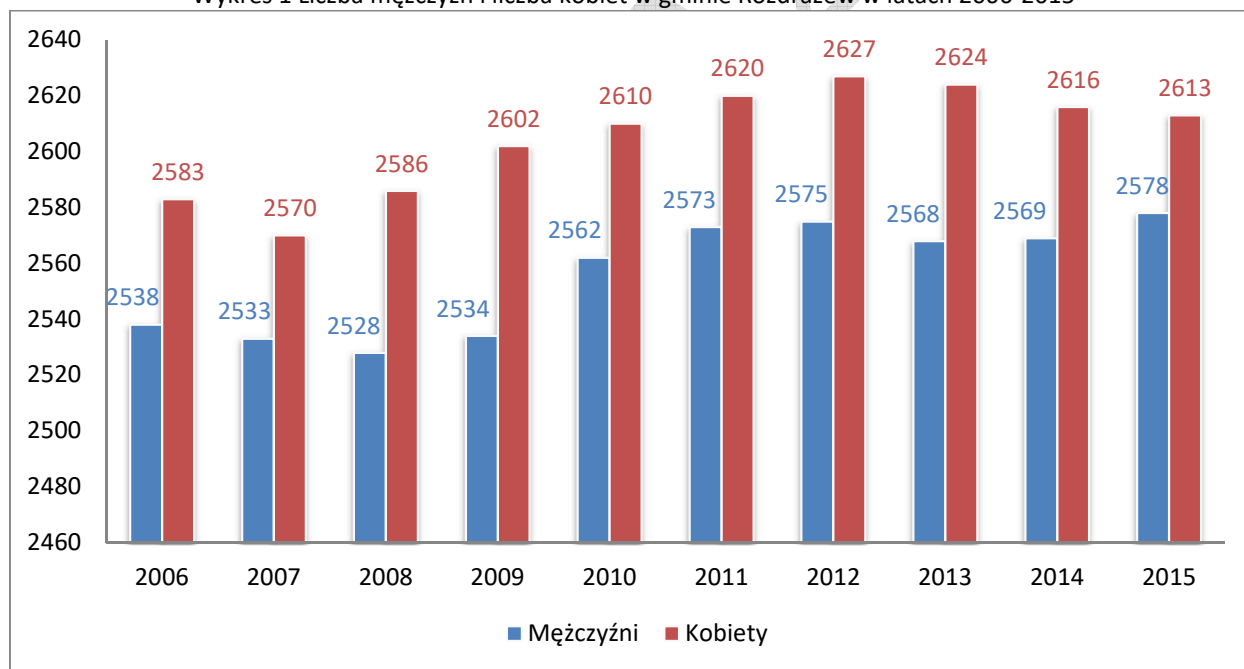
- Dawna szkoła z ok. 1880 roku – obecnie dom mieszkalny,
- Kuźnia z XIX wieku,
- Dom z ok. 1910 roku,
- Dawna karczma z 1892 roku – obecnie dom mieszkalny,
- **Wolenice:**
 - Zespół folwarczny z lata 1880-1915 z parkiem krajobrazowym i spichlerzem z II połowy XIX wieku.

2.2 SFERA SPOŁECZNA

2.2.1 DEMOGRAFIA

W 2015 roku Gminę zamieszkiwało (wg. GUS) 5.191 osób, w tym 2.578 mężczyzn oraz 2.613 kobiet. Kobiety mają nieznaczną przewagę liczebną nad mężczyznami (50,34%). Należy więc stwierdzić, że podział wg. płci jest niezwykle równomierny, nie tylko w roku 2015 ale także na przestrzeni wielu lat.

Wykres 1 Liczba mężczyzn i liczba kobiet w gminie Rozdrażew w latach 2006-2015



Źródło: Bank Danych Lokalnych

Szczegółowe dane przedstawia tabela 3.

Tabela 3 LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY ROZDRAŻEW W LATACH 2006-2015

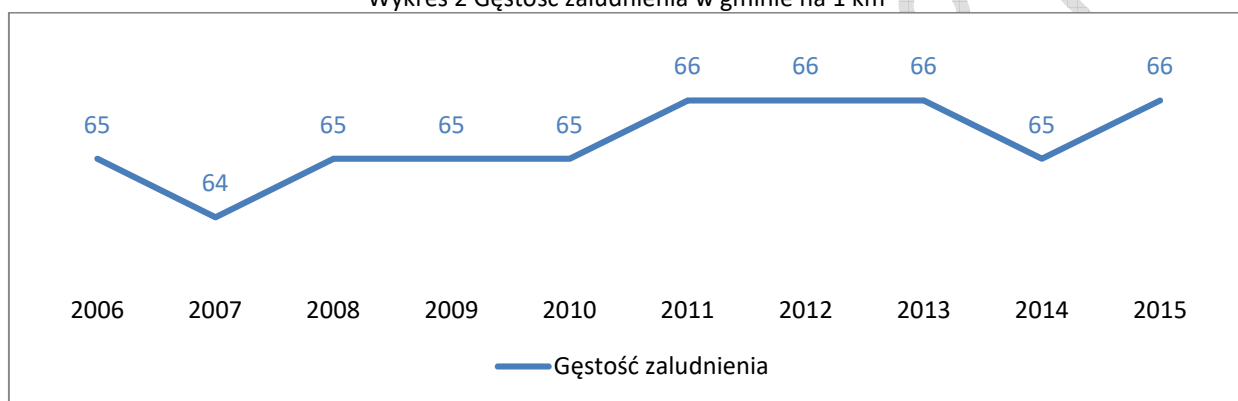
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem	5.121	5.103	5.114	5.136	5.172	5.193	5.202	5.192	5.185	5.191
Mężczyźni	2.538	2.533	2.528	2.534	2.562	2.573	2.575	2.568	2.569	2.578
Kobiety	2.583	2.570	2.586	2.602	2.610	2.620	2.627	2.624	2.616	2.613
Mężczyźni [%]	49,56	49,64	49,43	49,34	49,54	49,55	49,50	49,46	49,55	49,66
Kobiety [%]	50,44	50,36	50,57	50,66	50,46	50,45	50,50	50,54	50,45	50,34

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Można zauważyć, że liczba mieszkańców gminy w ostatnich 10 latach utrzymywała się na stałym poziomie, z niewielkimi wahaniami. W stosunku do roku 2006 w gminie przybyło 70 mieszkańców.

Gęstość zaludnienia w gminie Rozdrażew na przestrzeni ostatnich lat utrzymuje się na podobnym poziomie, co prezentuje poniższy wykres. Jeżeli uwzględni się dotychczasowe trendy migracji wewnętrznych i ich ujemne saldo to Gmina Rozdrażew w następnych latach może wykazywać spadek liczby mieszkańców. W prezentowanym okresie sytuację demograficzną gminy poprawia dodatni przyrost naturalny. Według informacji z Banku Danych Lokalnych gęstość zaludnienia w gminie w 2015 roku wynosiła 66 osób na kilometr kwadratowy.

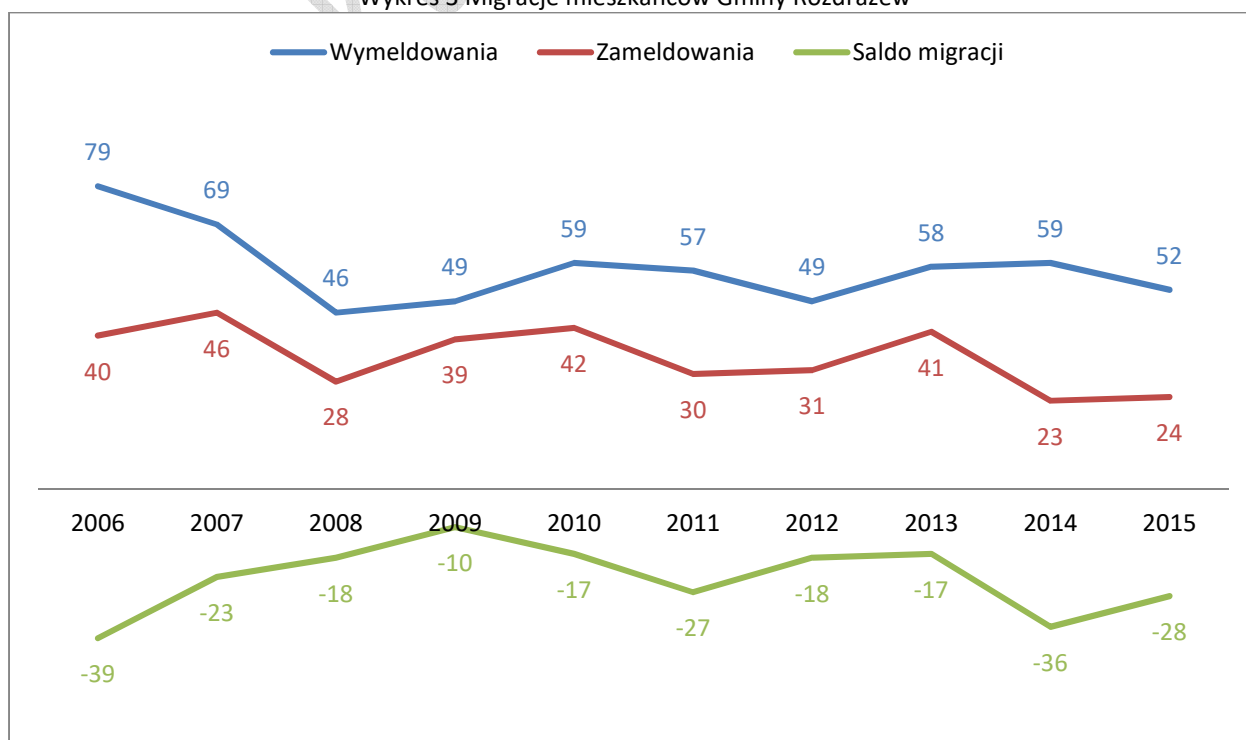
Wykres 2 Gęstość zaludnienia w gminie na 1 km²



Źródło: Bank Danych Lokalnych

Na wykresie 3 doskonale widać, że w ostatnich latach w gminie, utrzymuje się zdecydowana nadwyżka wymeldowań w stosunku do liczby zameldowań. W 2015 roku saldo migracji wynosiło -28.

Wykres 3 Migracje mieszkańców Gminy Rozdrażew



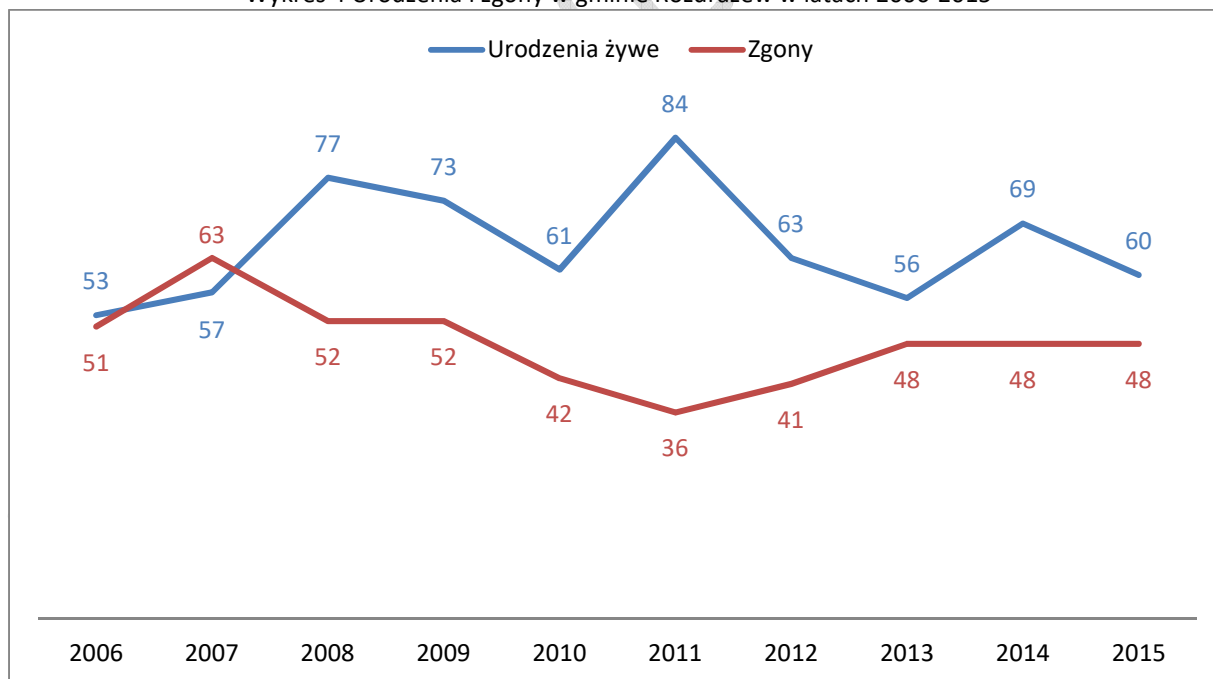
Źródło: Bank Danych Lokalnych

Prezentowane dane niestety nie oddają całego rozmiaru zjawiska, ponieważ dotyczą wyłącznie osób, które zgłosiły się do urzędu i dopełniły formalności związanych z procedurą – najpierw – wymeldowania się z dotychczasowego miejsca pobytu, a później – zameldowania w nowym. Stąd to zjawisko jest trudne do oszacowania.

Według Banku Danych Lokalnych w 2015 roku 27 osób wymeldowało się z gminy Rozdrażew do miast. Taki stan rzeczy spowodowany może być dobrym połączeniem komunikacyjnym i bliskością dużych ośrodków miejskich (przede wszystkim Krotoszyn, Ostrów Wielkopolski, Kalisz, Leszno), będących miejscem zatrudnienia i nauki mieszkańców gminy. Odpływ ludności nastąpił również do innych miejscowości wiejskich (25 osoby). Z miast w tym czasie odnotowano 11 zameldowań na teren gminy, oraz 13 z innych obszarów wiejskich.

Struktura ludności według wieku jest bardzo nierównomierna z uwagi na kolejne niższe i wyższe demograficzne. W ostatnich latach można zauważyć, że liczba zgonów i urodzeń utrzymuje się na podobnym poziomie (z niewielkimi wahaniami). Odnotowana liczba urodzeń żywych na terenie Gminy w roku 2015 to 60, natomiast zgonów zanotowano 48.

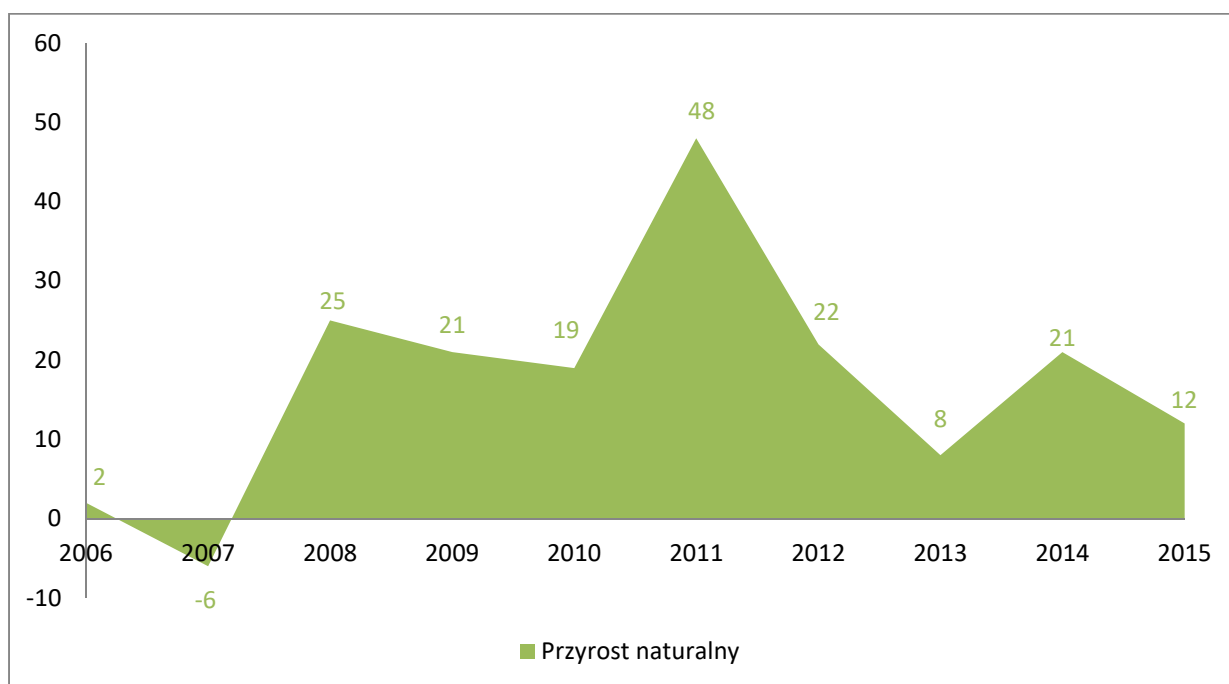
Wykres 4 Urodzenia i zgony w gminie Rozdrażew w latach 2006-2015



Źródło: Bank Danych Lokalnych

Przyrost naturalny w gminie Rozdrażew w 2015 roku był dodatni i wynosił +12. Podobnie sytuacja wyglądała w całym powiecie krotoszyńskim (+64) i województwie wielkopolskim (+3.591). Dane te prezentują się bardzo korzystnie na tle całego kraju gdzie przyrost naturalny był ujemny i wynosił - 25.613.

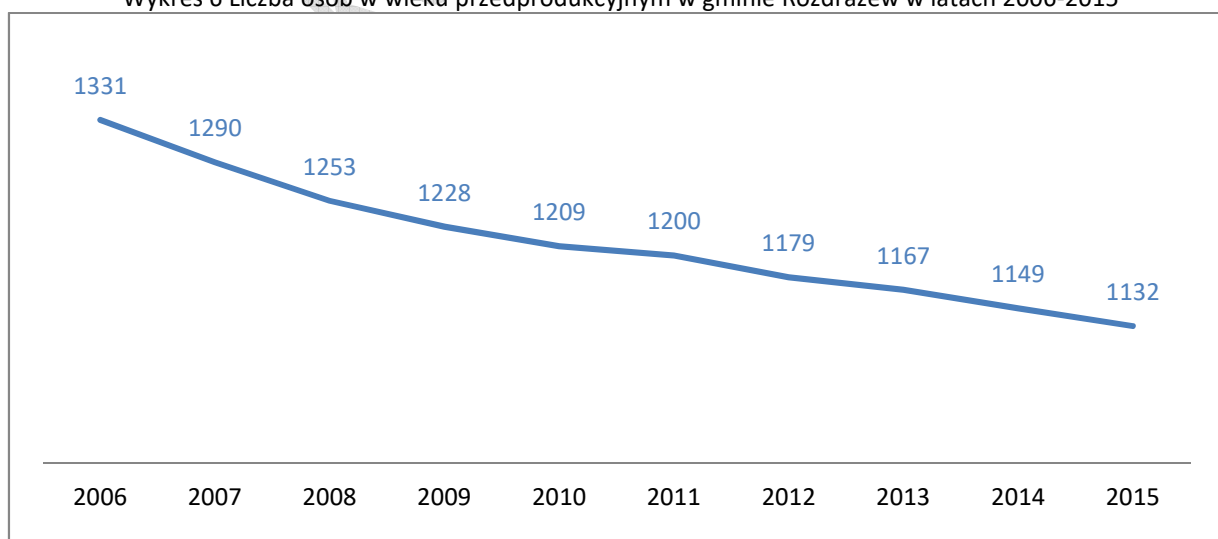
Wykres 5 Przyrost naturalny w gminie Rozdrażew w latach 2006-2015



Źródło: Bank Danych Lokalnych

W ostatnich dziesięciu latach liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym maleje. Liczba osób w wieku produkcyjnym wzrasta (lecz już nie tak intensywnie jak kilka lat wcześniej), podobnie jak liczba ludności w wieku poprodukcyjnym. Te informacje oraz fakt, że w przyszłości grupa osób w wieku poprodukcyjnym będzie licznie zasilana przez grono osób znajdujących się aktualnie w wieku produkcyjnym, świadczy o tym, że prognozy demograficzne dla Gminy Rozdrażew wyglądają mało korzystnie. Jest to sytuacja identyczna z sytuacją kraju. Z pewnością powyższe tendencje będą wymagały przystosowania usług społecznych do potrzeb seniorów.

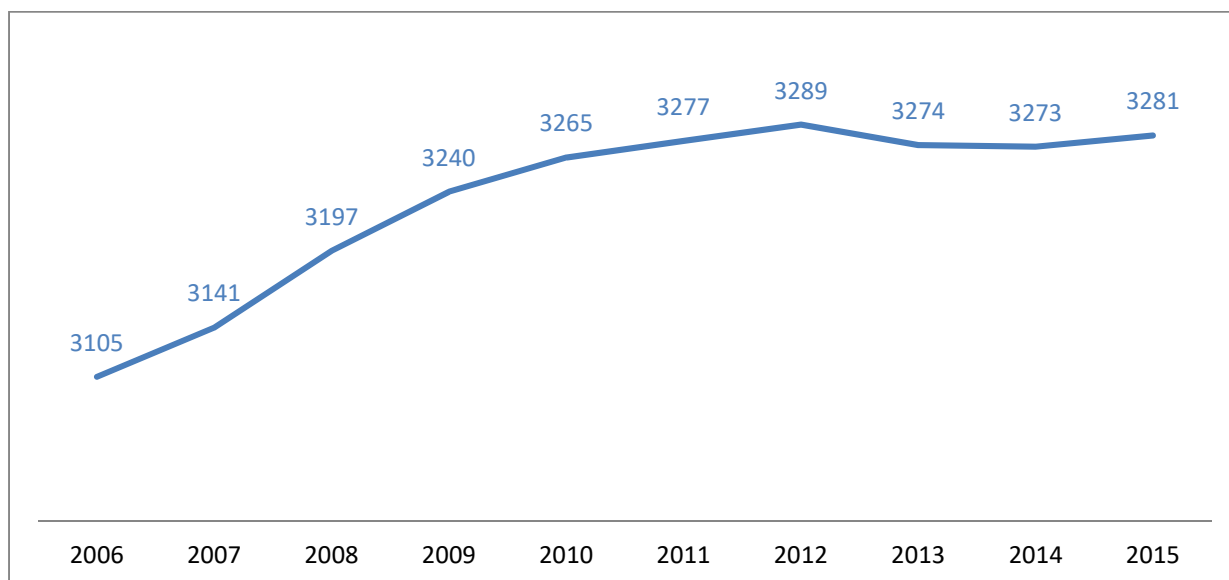
Wykres 6 Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w gminie Rozdrażew w latach 2006-2015



Źródło: Bank Danych Lokalnych

Liczba ludności w gminie w wieku przedprodukcyjnym, w latach 2006-2015, spadła o 199 osób czyli o prawie 15%.

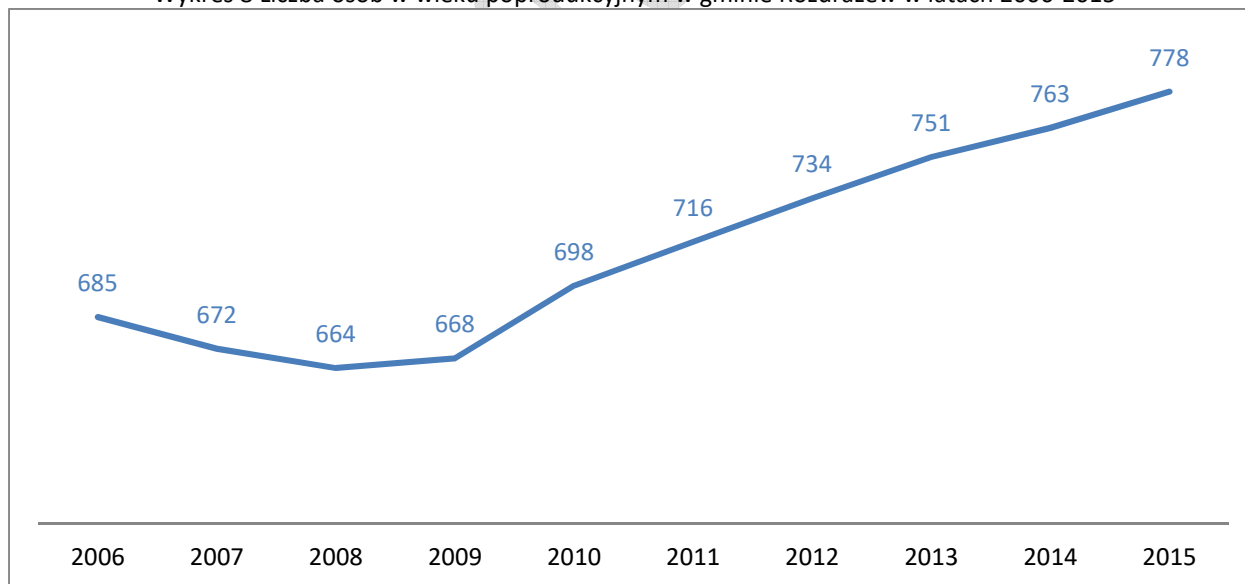
Wykres 7 Liczba osób w wieku produkcyjnym w gminie Rozdrażew w latach 2006-2015



Źródło: Bank Danych Lokalnych

Liczba ludności w wieku produkcyjnym w latach 2006-2012 systematycznie rosła co jest sytuacją bardzo pożądaną ekonomicznie. Z wykresu wywnioskować można jednak, że od tego czasu dynamika wzrostu liczby ludności zdaje się wyhamowywać. Związane jest to zapewne z malejącą liczbą osób w wieku przedprodukcyjnym. Do 2015 grupa mieszkańców w wieku produkcyjnym powiększyła się o 176 osób (prawie 6%)

Wykres 8 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w gminie Rozdrażew w latach 2006-2015



Źródło: Bank Danych Lokalnych

Jak widać na powyższym wykresie liczba osób w wieku poprodukcyjnym, zgodnie z krajowymi tendencjami, systematycznie rośnie. W ciągu ostatnich 7 lat grupa ta zwiększyła się o 114 osób. Oznacza to przyrost o ponad 17%.

Tabela 4 MĘŻCZYŹNI I KOBIETY W GMINIE ROZDRAŻEW W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM, PRODUKCYJNYM I POPRODUKCYJNYM W LATACH 2006-2015

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Mężczyźni w wieku przedprodukcyjnym	664	646	628	612	606	597	590	594	592	585
Kobiety w wieku przedprodukcyjnym	667	644	625	616	603	603	589	573	557	547
Mężczyźni w wieku produkcyjnym	1.642	1.672	1.696	1.724	1.761	1.773	1.772	1.756	1.746	1.751
Kobiety w wieku produkcyjnym	1.463	1.469	1.501	1.516	1.504	1.504	1.517	1.518	1.527	1.530
Mężczyźni w wieku poprodukcyjnym	232	215	204	198	195	203	213	218	231	242
Kobiety w wieku poprodukcyjnym	453	457	460	470	503	513	521	533	532	536

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Wśród ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym przeważają mężczyźni (różnica odpowiednio 3,36% i 6,74%). Z kolei wśród osób w wieku poprodukcyjnym zdecydowany prym wiodą kobiety (ponad 37% różnicy). Wszystkie powyższe ustalenia stanowią przesłankę do działań o charakterze prorodzinny oraz do inwestycji w infrastrukturę oraz usługi przeznaczone dla osób w starszym wieku. Jest to również zapowiedź rozwoju rynku produktów i usług skierowanych do osób starszych, jako docelowej grupy konsumenckiej. W przyszłości należy spodziewać się również skutków finansowych wynikających z prognozowanych zmian liczby ludności.

Porównanie gminy na tle województwa, powiatu i sąsiednich gmin prezentuje tabela 7.

Tabela 5 GMINA ROZDRAŻEW NA TLE WOJEWÓDZTWA, POWIATU I SĄSIADUJĄCYCH Z NIĄ GMIN (2015 r.)

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	LICZBA MIESZKAŃCÓW	LUDNOŚĆ NA 1 km ²	SALDO MIGRACJI (2014 r.)	PRZYRÓST NATURALNY
Województwo wielkopolskie	3.475.323	117	+73	+3.591
Powiat krotoszyński	77.664	109	-280	+64
Gmina Rozdrażew	5.191	66	-36	+12
Gmina Krotoszyn	40.553	159	-91	+27
Gmina Koźmin Wielkopolski	13.397	88	-102	-2
Gmina Dobrzyca	8.253	71	-32	-17
Gmina Kobylin	8.164	73	-45	+23
Gmina Zduny	7.452	88	+10	-4
Gmina Sulmierzyce	2.907	99	-16	+8

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Porównując saldo migracji, za 2014 rok, można zauważyć, że tylko w gminie Zduny było ono dodatnie. Najgorzej sytuacja prezentowała się w gminie Koźmin Wielkopolski. Pod tym względem sytuacja wygląda źle w całym powiecie krotoszyńskim. Dodatnim przyrostem naturalnym mogą pochwalić się gminy: Rozdrażew, Krotoszyn, Kobylin i Sulmierzyce. Natomiast w gminach Koźmin Wielkopolski, Dobrzyca i Zduny przyjmuje on wartości ujemne i jest zdecydowanie mniejszy niż w gminie Rozdrażew.

2.2.2 RYNEK PRACY

2.2.2.1 BEZROBOCIE

Bezrobocie czyli zjawisko społeczne polegające na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia z różnych powodów stale towarzyszy gospodarce rynkowej. Na koniec czerwca 2016 roku w Gminie Rozdrażew pozostawało zarejestrowanych 78 bezrobotnych. Wśród bezrobotnych większą liczebnie grupą były kobiety (58). Należy dodać, że poziom bezrobocia odnotowany w statystykach instytucji rynku pracy może być różny od rzeczywistej liczby informującej o osobach pozostających bez pracy.

Tabela 6 STRUKTURA I BILANS BEZROBOTNYCH W GMINIE ROZDRAŻEW

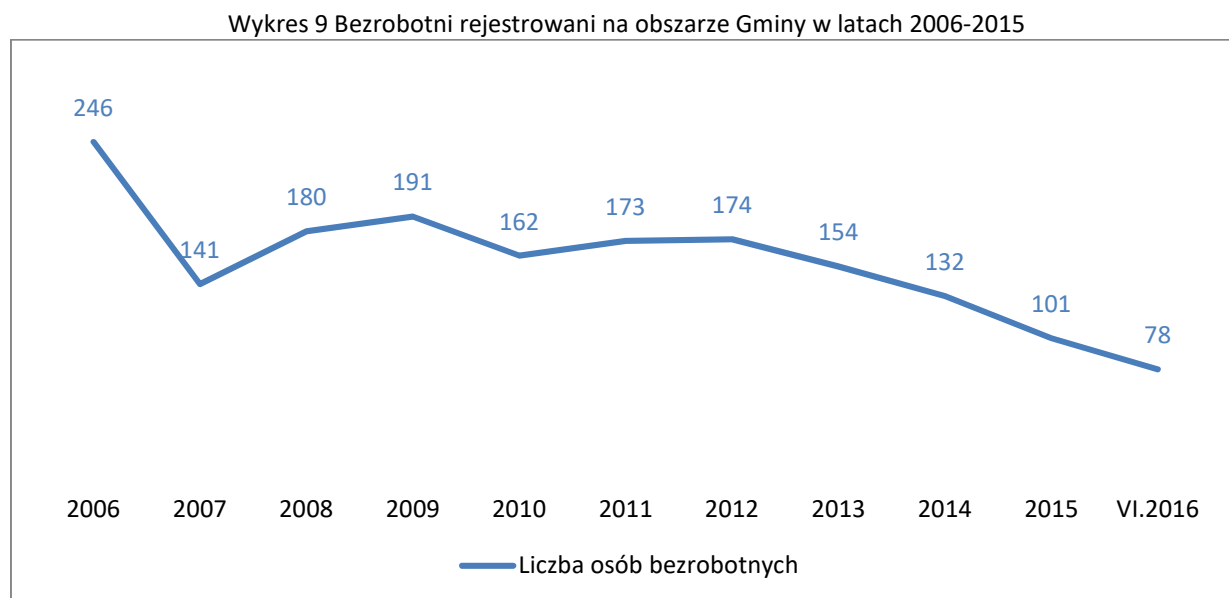
BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI W GMINIE ROZDRAŻEW	LICZBA OSÓB	
	31.12.2015 r.	30.06.2016 r.
LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH	101	78
W TYM KOBIETY	70	58
BĘDĄCY W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY	88	67
DO 30 ROKU ŻYCIA	47	34
W TYM DO 25 ROKU ŻYCIA	25	13
POWYŻEJ 50 ROKU ŻYCIA	20	18
DŁUGOTRWALE BEZROBOTNI	47	31

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Krotoszynie

Rok 2015 przyniósł poprawę sytuacji zarówno na krajowym, wojewódzkim, jak i lokalnym rynku pracy. Z analizy danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że zapoczątkowany jesienią 2008 roku trend wzrostowy bezrobocia rejestrowanego zakończył się w roku 2013. Natomiast w dwóch ostatnich latach widoczny był już trend malejący. Stopa bezrobocia w kraju spadła z 13,4% (2013) do 8,8% (VI.2016), w województwie wielkopolskim z 9,6% (2013) do 5,4% (VI.2016), a w powiecie krotoszyńskim z 9,6% (2013) do 4,8% (VI.2016). Powyższa tendencja jest potwierdzeniem ogólnej poprawy koniunktury w Polsce, tj. wzrostu liczby pracujących, wzrostu PKB, a także efektem wprowadzonych zmian w zakresie aktywnej polityki rynku pracy. Ożywienie gospodarcze sprzyjało wzrostowi konsumpcji, a dobra pogoda jesienią – pracom budowlanym oraz drogowym. Przyczyną spadku bezrobocia były również czynniki demograficzne. Na rynek pracy weszły roczniki niżu demograficznego. Znalazło to odzwierciedlenie w rejestrowanym bezrobociu osób do 25 roku życia w powiecie krotoszyńskim. Na rynku pracy duże znaczenie mają kwalifikacje zawodowe i wykształcenie przyszłych pracowników. Umiejętności zawodowe oraz czynniki osobowościowe są głównym kryterium stosowanym przy rekrutacji. Na terenie gminy Rozdrażew największy odsetek osób bezrobotnych na koniec 2015 roku stanowili mieszkańcy posiadający wykształcenie zasadnicze zawodowe, gimnazjalne i niższe oraz

policealne i średnie zawodowe. Najmniejszy odsetek osób bezrobotnych stanowili mieszkańcy posiadający wykształcenie wyższe oraz średnie ogólnokształcące.

Wykres 9 pokazuje, że liczba osób bezrobotnych w ostatnim czasie systematycznie maleje.



Źródło: Bank Danych Lokalnych

Stopa bezrobocia w powiecie krotoszyńskim w latach 2013-2015, w stosunku do stopy bezrobocia rejestrowanej w kraju i w województwie była dużo niższa. Należy zwrócić uwagę na to, że tendencja spadkowa jest stała i stabilna, co pozytywnie rokuje. Na 30 czerwca 2016 roku stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie krotoszyńskim wynosiła 4,8%.

Tabela 7 STOPA BEZROBOCIA W POWIECIE, WOJEWÓDZTWIE I KRAJU W LATACH 2013-VI.2016

ROK	STOPA BEZROBOCIA W POWIECIE KROTOSZYŃSKIM	STOPA BEZROBOCIA W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM	STOPA BEZROBOCIA W POLSCE
VI.2016	4,8%	5,4%	8,8%
2015	5,9%	6,2%	9,8%
2014	8,4%	7,6%	11,4%
2013	9,6%	9,6%	13,4%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, Powiatowy Urząd Pracy w Krotoszynie

W powiecie krotoszyńskim najwięcej osób bezrobotnych w czerwcu 2016 roku zarejestrowanych było w gminie Krotoszyn (888).

2.2.3 UCZESTNICTWO W KULTURZE

Poniżej przedstawiony jest plan ważniejszych imprez kulturalnych i sportowych organizowanych na terenie Gminy Rozdrażew.

Tabela 8 PLAN WAŻNIEJSZYCH, CYKLICZNYCH IMPREZ KULTURALNYCH I SPORTOWYCH W GMINIE ROZDRAŻEW NA ROK 2018

DATA	MIEJSCE	IMPREZA	ORGANIZATOR
STYCZEŃ			
7.I	Rynek w Rozdrażewie	Orszak Trzech Króli	Stowarzyszenie „OdNowa”
28.I	Sala Wiejska Rozdrażew	Koncert Karnawałowy	Urząd Gminy Rozdrażew
MARZEC			
10.III	Sala Wiejska Rozdrażew	Dzień Kobiet Na Wesoło	Urząd Gminy Rozdrażew
25.III	Sala Wiejska Rozdrażew	Wielkanoc Nadchodzi	Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich Rozdrażew
MAJ			
1.V	Masztalarnia Rozdrażew	Majówka	Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich Rozdrażew
2.V	Sala Wiejska Rozdrażewek	Gminny Dzień Strażaka 90- lecie OSP Rozdrażewek	Zarząd Gminny OSP, OSP Rozdrażewek
4.V	Hala sportowa Sz. P. Rozdrażew	Święto Pieśni z okazji Święta Konstytucji 3 maja	Szkoła Podstawowa Rozdrażew
6.V	Strzelnica Bractwa Rozdrażew	Strzelanie o łańcuch przechodni św. Józefa	Kurkowe Bractwo Strzeleckie Rozdrażew
20.V	Strzelnica Bractwa Rozdrażew	Strzelanie o tytuł Króla i Mistrza Bractwa	Kurkowe Bractwo Strzeleckie Rozdrażew
26.V	Szkoła Podstawowa Nowa Wieś	V Bieg z sercem i pasją po zdrowie	Szkoła Podstawowa w Nowej Wsi
26.V	Sala Wiejska Rozdrażew	Dzień Matki	Stowarzyszenie „OdNowa”
27.V	GOSiR	Powiatowe Eliminacje Sikawek Konnych	ZG OSP Rozdrażew, Urząd Gminy Rozdrażew
31.V	Publiczne Przedszkole Rozdrażew	Festyn na Rzecz Przedszkola w Rozdrażewie	Przedszkole Publiczne Rozdrażew
CZERWIEC			
10.VI	Strzelnica Bractwa Rozdrażew	Strzelanie o tytuł Króla i Mistrza Bractwa	Kurkowe Bractwo Strzeleckie Rozdrażew
10.VI	Boisko Maciejew	Festyn Integracyjny – Dzień Dziecka	Sołectwo Maciejew
10.VI	Szkoła Podstawowa w Rozdrażewie	XXV Festyn na Rzecz Szkoły w Rozdrażewie	Szkoła Podstawowa w Rozdrażewie
17.VI	Szkoła Podstawowa Nowa Wieś	Festyn na rzecz Szkoły w Nowej Wsi	Szkoła Podstawowa Nowa Wieś
30.VI	„Chata na Rozdrożu” teren GOSiR	Akcja Poboru Krwi i Rejestracji Dawców Szpiku	Urząd Gminy, Klub Honorowych Dawców Krwi PPCK
LIPIEC			
30.VI-1.VII	GOSiR	Dni Gminy Rozdrażew	Urząd Gminy
8.VII	Rynek w Rozdrażewie, Strzelnica Bractwa	Intronizacja Rozdrażewskiego Króla Kurkowego Bractwa	Kurkowe Bractwo Strzeleckie Rozdrażew
15.VII	Sala Wiejska Rozdrażew	Żniwowanie	Stowarzyszenie „OdNowa”
30.VII	Masztalarnia	Warsztaty astronomiczne	RO PTMA
SIERPIEŃ			
1.VIII	SP Nowa Wieś	Warsztaty astronomiczne	RO PTMA
10.VIII	Masztalarnia	Obserwacje Perseidów	RO PTMA i Koło przy SP Rozdrażew
14.VIII	SP Nowa Wieś	Obserwacje Perseidów	RO PTMA i Koło przy SP Nowa Wieś
18.VIII	Sala Wiejska Dąbrowa	Dożynki Wiejskie w Dąbrowie	Rada Sołecka Wsi, Koło Gospodyń Wiejskich w Dąbrowie
18.VIII	Świetlica Wiejska Trzemeszno	Dożynki Wiejskie w Trzemesznie	Rada Sołecka Wsi
25.VIII	Plac przy Chacie na Rozdrożu	Pożegnanie Lata	Urząd Gminy
26.VIII	Sala Wiejska Dzielice	Dożynki Gminne	Urząd Gminy, Sołectwo Dzielice
WRZESIEŃ			
9.IX	Strzelnica Bractwa Rozdrażew	Strzelanie o statuetkę św. Jana Pawła II i tytuł Króla Żniwnego Bractwa	Kurkowe Bractwo Strzeleckie Rozdrażew
16.IX	Plac przy Chacie na Rozdrożu	Pyrobranie	Stowarzyszenie „OdNowa”

Źródło: Urząd Gminy Rozdrażew

2.2.4 MIESZKALNICTWO

Zasoby mieszkaniowe to ogół mieszkań zamieszkałych i niezamieszkałych znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Do zasobów mieszkaniowych nie zalicza się obiektów zbiorowego zamieszkania (tj. hoteli pracowniczych, domów studenckich, burs i internatów, domów pomocy społecznej), pomieszczeń prowizorycznych oraz obiektów ruchomych (tzn. barakowozów, wagonów kolejowych, barek i statków).

Na terenie Gminy, w 2014 roku, znajdowały się 1.203 mieszkania, składające się na 1.082 budynki mieszkalne. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w 2014 roku wynosiła 119,7 m². W 2015 roku oddano do użytku 8 nowych mieszkań.

Tabela 9 STRUKTURA MIESZKAŃ W GMINIE ROZDRAŻEW W LATACH 2011-2015

	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba budynków mieszkalnych	1.068	1.069	1.079	1.082	1.090
Liczba mieszkań	1.188	1.189	1.200	1.203	b.d.
Liczba izb	6.027	6.033	6.105	6.121	b.d.
Powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]	141.716	141.845	143.502	143.952	b.d.
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m ²]	119,3	119,3	119,6	119,7	b.d.
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m ²]	27,3	27,3	27,6	27,8	b.d.

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Sytuacja mieszkaniowa gminy Rozdrażew na tle gmin sąsiadujących i powiatu ukazuje poniższa tabela.

Tabela 10 MIESZKALNICTWO W GMINIE ROZDRAŻEW I GMINACH SĄSIADUJĄCYCH W 2014 ROKU

	LICZBA MIESZKAŃ	LICZBA BUDYNKÓW MIESZKALNYCH (2015 rok)	PRZ. POW. UŻYTKOWA MIESZKANIA NA 1 OSOBĘ	MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKU (2015 rok)
Gmina Rozdrażew	1.203	1.090	27,8	8
Gmina Krotoszyn	12.750	6.871	27,2	111
Gmina Koźmin Wielkopolski	3.880	2.731	26,7	21
Gmina Dobrzyca	2.085	1.577	26,0	7
Gmina Kobylin	2.201	1.629	25,9	14
Gmina Zduny	2.051	1.375	25,2	29
Gmina Sulmierzyce	755	626	23,9	5

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Z powyższych danych można wywnioskować, że przeciętny metraż mieszkania przypadający na jedną osobę najmniej korzystnie wygląda w gminie Sulmierzyce, a zdecydowanie najlepiej

w gminie Rozdrażew. W gminie Krotoszyn oddano, w 2015 roku, najwięcej nowych mieszkań do użytku – 111.

2.3 SFERA GOSPODARCZA

2.3.1 ROLNICTWO

Dominującym działem gospodarki gminy Rozdrażew jest rolnictwo. Całkowita powierzchnia Gminy Rozdrażew wynosi 79 km². Według stanu na rok 2015 (GUS) całkowita powierzchnia użytków rolnych wynosi 7.562 ha co stanowi ponad 95% powierzchni gminy. Największy udział w powierzchni użytków rolnych stanowią grunty orne (91,96%), łąki (3,85%) i pastwiska (0,55%). Na terenie gminy dominuje gospodarka indywidualna, w jej władaniu jest właściwie całość upraw rolnych.

Według Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku na obszarze gminy znajduje się 615 gospodarstw rolnych prowadzących działalność rolniczą. Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosi 13,06 ha. Gospodarstwa o areale do 10 ha stanowią prawie 46% ogólnej ilości gospodarstw. Świadczy to o małym rozdrobnieniu gospodarstw rolnych.

Tabela 11 POWIERZCHNIA GOSPODARSTW ROLNYCH W GMINIE ROZDRAŻEW

DZIAŁKI		GOSPODARSTWA ROLNE		
OGÓŁEM	DO 1 ha WŁĄCZNIE	1-5 ha	5-10 ha	POWYŻEJ 10 ha
8.032,49	30,24	332,49	899,63	6.770,13

Źródło: Bank Danych Lokalnych (Powszechny Spis Rolny 2010)

Należy zauważyć, że walory przyrodnicze obszarów wiejskich tworzą doskonałe warunki dla rozwoju rolnictwa ekologicznego w związku z coraz większym zainteresowaniem i zapotrzebowaniem na żywność ekologiczną. Rolnictwo ekologiczne jest ważnym czynnikiem zwiększającym zatrudnienie na wsi, dostarcza nowych miejsc pracy oraz daje rolnikom dodatkowe źródło dochodu.

Tabela 12 LICZBA GOSPODARSTW ROLNYCH W GMINIE ROZDRAŻEW

DZIAŁKI		GOSPODARSTWA ROLNE		
OGÓŁEM	DO 1 ha WŁĄCZNIE	1-5 ha	5-10 ha	POWYŻEJ 10 ha
615	47	126	106	336

Źródło: Bank Danych Lokalnych (Powszechny Spis Rolny 2010)

Strukturę najważniejszych upraw przedstawia tabela 13. Na terenie gminy przeważają gleby o wysokiej bonitacji. Dominują uprawy zbóż i kukurydzy.

Tabela 13 STRUKTURA PRODUKCJI ROLNEJ

RODZAJ UPRAW	POWIERZCHNIA UPRAW [ha]
Ogółem	7.380,95
Zboża razem	4.705,98
Kukurydza na ziarno	131,94
Ziemniaki	23,20
Uprawy przemysłowe	1.044,53
Warzywa gruntowe	48,53

Źródło: Bank Danych Lokalnych (Powszechny Spis Rolny 2010)

Część uzyskiwanych plonów jest wykorzystywana jako pasze. Produkcja zwierzęca ma bezpośredni wpływ na rodzaj upraw (oprócz jakości gleb). Dominującym kierunkiem produkcji zwierzęcej na terenie gminy jest hodowla bydła i trzody chlewnej.

Należy podkreślić, że dane w zakresie rolnictwa pochodzą z ostatniego Powszechnego Spisu Rolnego, który miał miejsce w 2010r. Od tego czasu zaobserwowano na terenie gminy systematyczny wzrost średniej powierzchni gospodarstwa rolnego i zmiany w strukturze upraw i hodowli.

Ogólna ilość stosowanych nawozów wapniowych i mineralnych w Gminie Rozdrażew jest wyższa niż średnio w kraju, województwie wielkopolskim i powiecie krotoszyńskim.

Tabela 14 ZUŻYCIE NAWOZÓW MINERALNYCH I WAPNIOWYCH W ROKU 2010

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	ZUŻYCIE NAWOZÓW NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH [kg/ha]	
	MINERALNE	WAPNIOWE
Polska	114,6	38,2
Województwo wielkopolskie	150,6	44,4
Powiat krotoszyński	197,5	46,8
Gmina Rozdrażew	213,0	81,4

Źródło: Bank Danych Lokalnych (Powszechny Spis Rolny 2010)

2.3.2 PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

W Gminie Rozdrażew liczba funkcjonujących podmiotów gospodarczych, na przestrzeni ostatnich lat, systematycznie wzrasta i w 2015 roku wynosiła 342. Działają one głównie w takich sekcjach, jak: handel i usługi w zakresie napraw (84), budownictwo (64), przetwórstwo przemysłowe (51) oraz rolnictwo (32).

Tabela 15 PODMIOTY GOSPODARCZE W GMINIE W LATACH 2011-2015

ROK	LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH		
	OGÓŁEM	W SEKTORZE PUBLICZNYM	W SEKTORZE PRYWATNYM
2015	342	12	330
2014	330	12	318
2013	319	12	307
2012	309	12	297
2011	305	12	293

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Szczegółowe dane przedstawia tabela 17.

Tabela 16 PODMIOTY GOSPODARCZE W GMINIE ROZDRAŻEW W POSZCZEGÓLNYCH SEKCJACH POLSKIEJ KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI (PKD) W 2014 I 2015 ROKU

	2014		2015	
	SEKTOR PUBLICZNY	SEKTOR PRYWATNY	SEKTOR PUBLICZNY	SEKTOR PRYWATNY
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (A)	0	30	0	32
Górnictwo i wydobywanie (B)	0	0	0	0
Przetwórstwo przemysłowe (C)	0	46	0	51
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (D)	0	0	0	0
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (E)	0	1	0	1
Budownictwo (F)	0	63	0	64
Handel hurtowy i detaliczny: naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (G)	0	83	0	84
Transport i gospodarka magazynowa (H)	0	13	0	13
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (I)	0	6	0	6
Informacja i komunikacja (J)	0	2	0	2
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa (K)	0	6	0	8
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (L)	0	0	0	0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (M)	1	9	1	9
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (N)	0	8	0	9
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (O)	2	9	2	9
Edukacja (P)	8	2	8	2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (Q)	0	7	0	7
Działalność związana z kulturą, rozrywką	1	3	1	3

i rekreacją (R)				
Pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (S,T)	0	30	0	30

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W gminie istnieją potencjalne możliwości wzrostu gospodarczego. Stwarzają je znajdujące się na jej terenie atrakcyjne tereny inwestycyjne, walory krajobrazowo-przyrodnicze. Na bazie tych atutów istnieje możliwość rozwoju usług, rzemiosła, przemysłu, agroturystyki, co może przynieść, w przyszłości, poprawę warunków materialnych ludności. Dobrze rozwiniętą gałąź stanowi obecnie mała i średnia przedsiębiorczość pozarolnicza, skupiona w sektorze gospodarki prywatnej. Jest to przede wszystkim działalność produkcyjno-usługowa. Funkcjonują tu również mniejsze zakłady w sektorze usługowo-handlowym. Do najważniejszych podmiotów gospodarczych w gminie należą:

- Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe SCORPION, Rozdrażew,
- Betoniarstwo STACHURA, Rozdrażew,
- Zakład Elektryczny JANBUD JMP CHMIELARZ sp. j. , Rozdrażew,
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe Helena Juskowiak, Nowa Wieś,
- P.H.U. NAWROT sp. z o.o., Budy,
- Ślusarstwo, Mechanika Maszyn, Roboty Budowlano-Instalacyjne Maciej Juskowiak, Rozdrażew
- STALMACH, Wolenice,
- Przedsiębiorstwo Wielobranżowe KON-BUD Konrad Genderka, Grębów,
- Sprzedaż Towarów i Usług do Produkcji Rolnej K.K. Patałas, Grębów,
- Zakład Usługowo Handlowy NOWIX , Nowa Wieś,
- Ślusarstwo, Mechanika Pojazdowa Zenon Waleński, Rozdrażew,
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno- Handlowo – Usługowe DAGER Jan Polański, Rozdrażew,
- Spółdzielnia Kółek Rolniczych Rozdrażew,
- Bank Spółdzielczy w Dobrzycy, Oddział w Rozdrażewie,
- Przedsiębiorstwo Wielofunkcyjne AGROUNIMA Cezary Sztuder, Rozdrażew,
- Przedsiębiorstwo Handlowo-Produkcyjno-Usługowe ROLBUD, Rozdrażew,
- Elektromechanika pojazdowa Ryszard Paterek, Grębów.

Najwięcej podmiotów gospodarczych wśród gmin sąsiadujących z gminą Rozdrażew i gmin powiatu znajduje się w gminie Krotoszyn (3.711), a najmniej w gminie Sulmierzyce (317).

Tabela 17 PODMIOTY GOSPODARCHE W GMINIE ROZDRAŻEW I GMINACH SĄSIEDNICH (2015 r.)

	LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ	W SEKTORZE PUBLICZNYM	W SEKTORZE PRYWATNYM
Gmina Rozdrażew	342	12	330
Gmina Krotoszyn	3.711	124	3.587
Gmina Koźmin Wielkopolski	1.158	29	1.129
Gmina Dobrzyca	558	17	541
Gmina Kobylin	536	15	521
Gmina Zduny	590	18	572
Gmina Sulmierzyce	317	10	217

Źródło: Bank Danych Lokalnych

2.4 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

2.4.1 KOMUNIKACJA

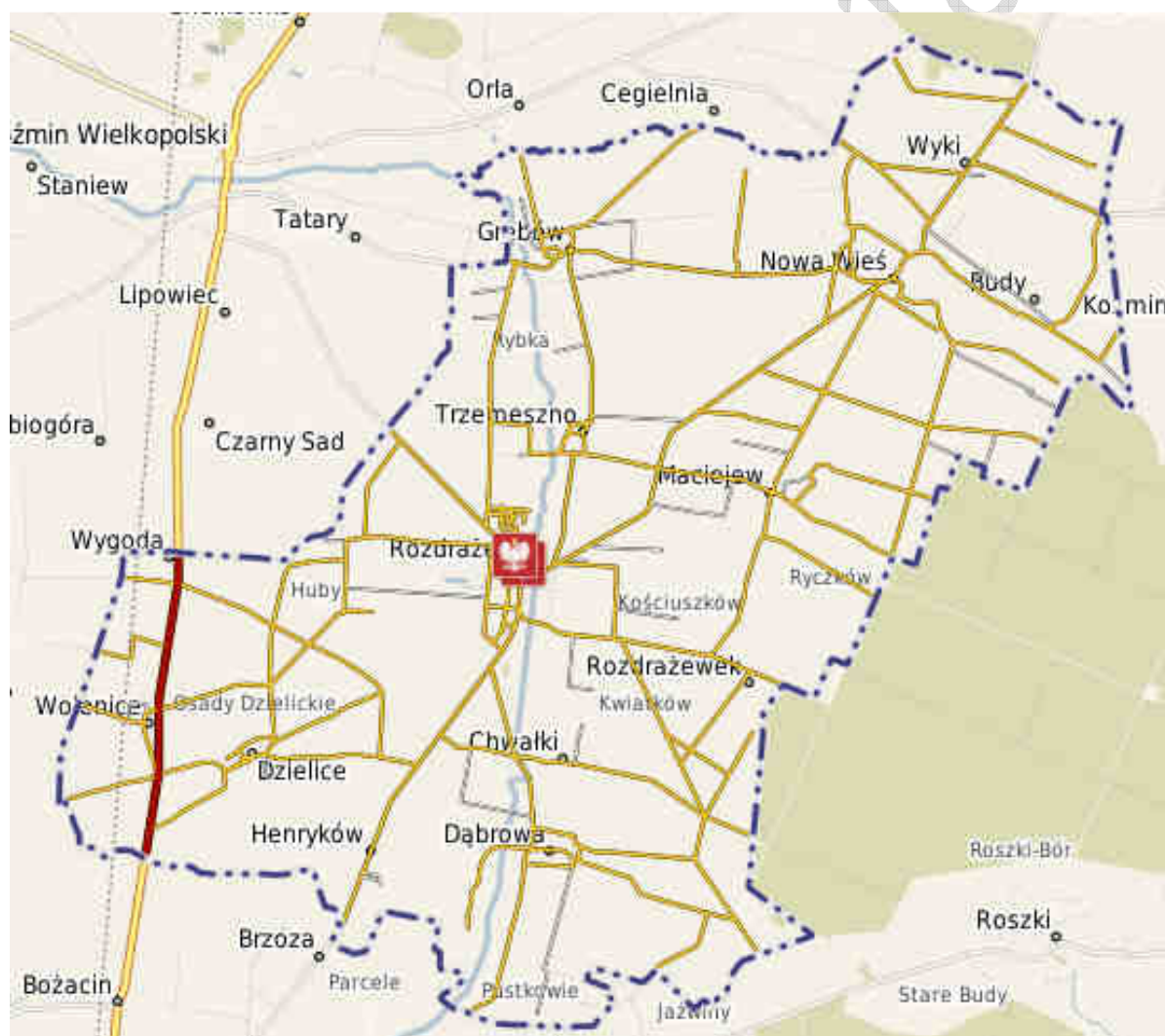
Układ komunikacyjny gminy Rozdrażew tworzą:

- Droga krajowa nr 15 Trzebnica - Ostróda, długość na terenie gminy 3,3 km,
- Drogi powiatowe o łącznej długości około 55,6 km:
 - Nr 4331P: Krotoszyn - Dobrzyca,
 - Nr 5149P: Cegielnia - Karminiec,
 - Nr 5148P: Koźmin - Grębów - Nowa Wieś - Budy - Koźminiec
 - Nr 5155P: Rozdrażew - Różopole - Biadki,
 - Nr 5153P: Rozdrażewek - Maciejew - Nowa Wieś,
 - Nr 5154P: Rozdrażew - Rozdrażewek,
 - Nr 5152P: Rozdrażew - Koźmin Wielkopolski,
 - Nr 5151P: Rozdrażew - Grębów - Cegielnia,
 - Nr 5141P: Wygoda - Ustków - Benice,
 - Nr 5168P: Dzielice,
 - Nr 5156P: Rozdrażew - Dąbrowa - Kobierno.
- Drogi gminne o łącznej długości około 60 km:
 - Nr 768620P: (Raciborów) granica gm. Rozdrażew - Wolenice - do drogi krajowej nr 15,
 - Nr 768646P: (Ustków) granica gm. Rozdrażew - Wolenice - do drogi gminnej nr 764551P,
 - Nr 768648P: (Ustków) granica gm. Rozdrażew - Wolenice - do drogi krajowej nr 15,

- Nr 761586P: (Orla) granica gm. Rozdrażew – Grębów – do drogi gminnej nr 764576 P,
- Nr 764575P: Od drogi powiatowej nr 5155P - Rozdrażewek - granica gm. Krotoszyn (Roszki),
- Nr 764551P: Od drogi krajowej nr 15 - Wolenice - do drogi krajowej nr 15,
- Nr 764552P: Od drogi krajowej nr 15 - Dzielice - do drogi gminnej nr 764554P,
- Nr 764553P: Od drogi powiatowej nr 5168P - Dzielice - do drogi gminnej nr 764554P,
- Nr 764554P: Od drogi krajowej nr 15 - Dębowiec - Dzielice - do drogi powiatowej nr 5168P,
- Nr 764555P: Dzielice - Dębowiec - Rozdrażew - do drogi gminnej nr 764556P,
- Nr 764556P: Od drogi gminnej nr 764554P - Rozdrażew, ul. 25 Stycznia - do drogi powiatowej nr 5152P,
- Nr 764557P: Rozdrażew, ul. Przemysłowa, od drogi gminnej nr 764556P do drogi powiatowej nr 4331P,
- Nr 764558P: Rozdrażew, ul. Powstańców Wlkp., od drogi gminnej nr 764559P do drogi gminnej nr 764557P,
- Nr 764559P: Rozdrażew, ul. Czochralskiego, od drogi gminnej nr 764557P do drogi powiatowej nr 4331P,
- Nr 764560P: Rozdrażew, ul. Rynek, od drogi powiatowej nr 5152P do drogi gminnej 764559P,
- Nr 764561P: Rozdrażew, ul. 3 Maja, od drogi gminnej nr 764557P do drogi powiatowej nr 4331P,
- Nr 764562P: Rozdrażew, ul. Szkolna, od drogi gminnej nr 764558P do drogi powiatowej nr 4331P,
- Nr 764563P: Rozdrażew, ul. Dworcowa, od drogi powiatowej nr 5152P do drogi powiatowej nr 4331P,
- Nr 764564P: Rozdrażew, ul. Parkowa, od drogi powiatowej nr 5152P do drogi gminnej nr 764565P,
- Nr 764565P: Rozdrażew, ul. gen. Sikorskiego, od drogi powiatowej nr 5152P do drogi gminnej nr 764566P,
- Nr 764566P: Rozdrażew, ul. Polna, od drogi gminnej nr 764565P do drogi gminnej nr 764570P,
- Nr 764567P: Rozdrażew, ul. ks. Bronisza, od drogi gminnej nr 764566P do drogi gminnej nr 764564P,

- Nr 764568P: Rozdrażew, ul. W. Witosa, od drogi gminnej nr 764565P do drogi gminnej nr 764567P,
- Nr 764569P: Rozdrażew, ul. św. Katarzyny, od drogi gminnej nr 764566P do drogi gminnej nr 764567P,
- Nr 764570P: Rozdrażew, ul. Rzemieślnicza, od drogi gminnej nr 764566P do działki nr 574/3,
- Nr 764571P: Rozdrażew, ul. A. Mickiewicza, od drogi gminnej nr 764564P do działki nr 735,
- Nr 764572P: Rozdrażew, ul. T. Kościuszki, od drogi powiatowej nr 4331P do drogi powiatowej nr 5154P,
- Nr 764573P: Rozdrażew, ul. Łąkowa, od drogi powiatowej nr 4331P do drogi powiatowej nr 5156P,
- Nr 764574P: Od drogi powiatowej nr 5156P - Chwałki - do drogi powiatowej nr 5155P,
- Nr 764576P: Od drogi powiatowej nr 5148P - Grębów - do drogi powiatowej nr 5148P,
- Nr 764577P: Od drogi powiatowej nr 5148P - Grębów - do drogi powiatowej nr 5152P,
- Nr 764578P: Nowa Wieś Parcele - do drogi powiatowej nr 5148P,
- Nr 764579P: Wyki - Nowa Wieś - do drogi powiatowej nr 5148P,
- Nr 764580P: Od drogi gminnej nr 764579 - Nowa Wieś - do drogi powiatowej nr 4331P,
- Nr 764581P: Wyki - Budy - do drogi powiatowej nr 4331P,
- Nr 764582P: granica gm. Rozdrażew - Wyki - do drogi powiatowej nr 4331P,
- Nr 764583P: Od drogi powiatowej nr 4331P - Wyki - do posesji nr 16,
- Nr 764584P: Od drogi powiatowej nr 4331P - Wyki - do posesji nr 5,
- Nr 764585P: Budy - do drogi powiatowej nr 5148P,
- Nr 764586P: Od drogi powiatowej nr 4331P - Nowa Wieś - do drogi powiatowej nr 5153P,
- Nr 764587P: Od drogi powiatowej nr 5153P - Nowa Wieś - do posesji nr 89,
- Nr 764588P: Od drogi powiatowej nr 4331P - Nowa Wieś - do posesji nr 93,
- Nr 764589P: Od drogi powiatowej 5151P - Trzemeszno - Maciejew - do drogi powiatowej nr 5153P,
- Nr 764590P: Od posesji nr 66 - Maciejew - do drogi gminnej nr 764589P,
- Nr 764591P: Od drogi gminnej nr 764589P - Maciejew - do drogi powiatowej nr 5153P,

- Nr 764592P: Od posesji nr 10 - Trzemeszno - do drogi powiatowej nr 5151P,
- Nr 764593P: Od drogi powiatowej nr 5151P - Trzemeszno - do drogi gminnej 764592P,
- Nr 764594P: Od drogi powiatowej 5153P - Rozdrażewek - do drogi powiatowej nr 5155P,
- Nr 764595P: Od drogi powiatowej nr 5156P - Dąbrowa - do drogi powiatowej nr 5155P,
- Nr 764596P: Od drogi powiatowej nr 5156P - Dąbrowa - do drogi powiatowej nr 5156P,
- Nr 764597P: Od drogi gminnej nr 764596P - Dąbrowa - do posesji nr 64,
- Nr 764598P: Od drogi powiatowej nr 5156 - Dąbrowa - do posesji nr 60.



Rysunek 7 Mapa drogowa gminy Rozdrażew (źródło: <http://rozdrazew.e-mapa.net/>)

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa jednotorowa zelektryfikowana relacji Oleśnica – Gniezno (stacja znajduje się we wsi Wolenice).

Na obszarze gminy funkcjonuje komunikacja publiczna, która realizowana jest przez MKK Krotoszyn i CENTROL Koźmin Wlkp. Dzięki niej mieszkańcy mogą podróżować do sąsiednich miast – Krotoszyna i Koźmina Wlkp.

2.4.2 INFRASTRUKTURA WODNO-KANALIZACYJNA

2.4.2.1 SIEĆ WODOCIĄGOWA

Długość czynnej sieci wodociągowej w Gminie w 2015 roku wynosiła ponad 118 km bez przyłączy. Liczba przyłączy wynosiła 1.164 sztuki. Pobór wody przez gospodarstwa domowe w 2015 roku kształtował się na poziomie 334,0 dam³. **Woda dostarczana mieszkańcom do spożycia spełnia wszelkie wymogi sanitarne i ogólnie oceniana jest, jako dobra.** Ponad 98% stałych mieszkańców korzysta z sieci wodociągowej.

Tabela 18 CHARAKTERYSTYKA SIECI WODOCIĄGOWEJ W GMINIE ROZDRAŻEW

	2011	2012	2013	2014	2015
Długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	118,7	117,7	117,7	117,7	118,7
Ilość przyłączy prowadząca do budynków mieszkalnych [szt.]	1.088	1.145	1.153	1.163	1.164
Woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam ³]	304,0	293,0	294,3	305,2	334,0
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	5.052	5.068	5.059	5.180	b.d.
Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca [m ³]	58,7	56,5	56,7	58,9	64,5

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Na terenie Gminy Rozdrażew funkcjonują trzy wodociągi grupowe. Ich właścicielami są:

- stacja wodociągowa w miejscowości Rozdrażew – Kółko Rolnicze Rozdrażew,
- stacja wodociągowa w miejscowościach Dąbrowa i Dzielice oraz przepompownia wody w miejscowości Maciejew, użytkownik Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Rozdrażewie.

Stacja wodociągowa Rozdrażew zaopatruje w wodę wsie: Rozdrażew, Henryków oraz Chwałki. Woda wydobywana jest z dwóch studni głębinowych zlokalizowanych w Rozdrażewie o głębokościach: 21,4 m i 19,0 m. Zasoby ujęcia zaliczone zostały do kategorii B, wielkość wydobywania 39,7 m³/h.

Wodociąg grupowy Dzielice, własność Gminy Rozdrażew, zaopatruje w wodę wsie: Dzielice i Wolenice. Zasilanie wodociągu następuje z dwóch studni głębinowych o głębokościach 31,0

m i 33,0 m. Wody tego ujęcia również zostały zaliczone do kategorii B, a wielkość wydobycia ustalona na poziomie 18,0 m³/h.

Wodociąg grupowy Dąbrowa zaopatruje w wodę wsie: Dąbrowa, Rozdrażewek, Maciejew, Trzemeszno, Grębów, Nowa Wieś, Budy, Wyki i część wsi Polskie Olędry z gminy Dobrzyca. Wodociąg ten jest własnością gminy Rozdrażew. są z trzech ujęć o głębokości 23, 18,5 oraz 27 metrów.

Zasoby ujęcia określono w kategorii B, a łączna ich wydajność to 70m³/h zlokalizowanych w Dąbrowie. Zasoby ujęcia określono w kategorii B, a łączna ich wydajność to 58,0 m³/h. Dodatkowo zasilany jest wodą z ujęcia w Chwaliszewie w gminie Krotoszyn. Woda ta dostarczana jest rurociągiem przesyłowym⁸.

Średnie roczne zużycie wody na jednego mieszkańca w 2015 roku wynosiło 64,5 m³ i jest to więcej niż średnio w Polsce (32,2 m³), województwie wielkopolskim (36,9 m³) i powiecie krotoszyńskim (39,1 m³). Na przestrzeni ostatnich lat wartość ta utrzymuje się na stałym poziomie z niewielkimi wahaniami.

2.4.2.2 SANITACJA

Gminna sieć kanalizacyjna ma długość 37,43 km i jest dostępna dla 69% mieszkańców (2017 rok).

Tabela 19 SIEĆ KANALIZACYJNA W GMINIE ROZDRAŻEW

ROK	DŁUGOŚĆ CZYNNEJ SIECI KANALIZACYJNEJ [km]	IŁOŚĆ POŁĄCZEŃ PROWADZĄCYCH DO BUDYNKÓW MIESZKALNYCH [szt.]	ŚCIEKI ODPROWADZONE [dm ³]	LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI KANALIZACYJNEJ
2017	37,43	765	88	3.607
2015	37,2	753	83	b.d
2014	36,9	744	89	3.523
2013	36,9	741	80	2.754
2012	32,2	654	68	2.568
2011	25,8	562	73	2.322

Źródło: UG Rozdrażew

W roku 2017r. gmina zakończyła budowę kanalizacji sanitarnej i deszczowej na obszarze przewidzianym pod budownictwo mieszkaniowe oraz drobne usługi. Kolejne posesje przyłączane są w miarę oddawania do użytku nowych budynków.

⁸ Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Rozdrażew na lata 2007-2016

Gmina korzysta z oczyszczalni ścieków znajdującej się w Rozdrażewie. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna pracująca w oparciu o technologię osadu czynnego. Została zaprojektowana dla ścieków socjalno-bytowych w ilości $Q_{dśr}=3.000m^3/d$.

Ścieki sanitarne w miejscowościach w miejscowościach pozbawionych dostępu do kanalizacji gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych a następnie są wywożone przez pojazdy asenizacyjne. W 2017 roku na terenie gminy znajdowały 342 szamba oraz 10 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Tabela 20 LICZBA ZBIORNIKÓW BEZODPŁYWOWYCH I OCZYSZCZALNI PRZYDOMOWYCH W GMINIE ROZDRAŻEW

ROK	ZBIORNIKI BEZODPŁYWOWE	OCZYSZCZALNIE PRZYDOMOWE
2017	342	10
2015	b.d.	b.d.
2014	352	6
2013	352	6
2012	436	3
2011	524	5

Źródło: UG Rozdrażew

2.4.3 GOSPODARKA ODPADAMI

W związku z nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, na terenie całej Polski, od dnia 1 lipca 2013 r., obowiązują nowe zasady odbioru odpadów. Zgodnie z przepisami znowelizowanej ustawy gmina została zobowiązana do objęcia nowym system gospodarowania odpadami komunalnymi wszystkich właścicieli nieruchomości zamieszkałych i opcjonalnie nieruchomości niezamieszkałych. Wybór przedsiębiorcy odbierającego odpady komunalne dokonywany jest w drodze przetargu.

W myśl ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, obowiązany jest do przekazywania zmieszanych odpadów komunalnych oraz odpadów zielonych bezpośrednio do regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych.

W 2017 r. został uruchomiony Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowany na terenie oczyszczalni ścieków w Rozdrażewie. Do punktu mieszkańcy mogą dostarczać wyłącznie odpady komunalne, zbierane w sposób selektywny, takie jak: papier, tektura, metale, tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe, szkło, odpady ulegające biodegradacji, przeterminowane leki i chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, odpady wielkogabarytowe, odpady

budowlane i rozbiórkowe, zużyte opony wyłącznie od samochodów osobowych, żarówki, świetlówki, szkło okienne, okna, twardy plastik (zabawki, sztuczne kwiaty, wiaderka), pojemniki i puszki po farbach i lakierach, pojemniki po aerozolach, małe opakowania po środkach owadobójczych i chwastobójczych używanych w przydomowych ogrodach, styropian, odpady gipsowo-kartonowe, odzież i tekstylia.

Ilość odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 21 ILOŚĆ ODPADÓW KOMUNALNYCH WYTWARZANYCH NA TERENIE GMINY ROZDRAŻEW W 2017 ROKU

LP.	RODZAJE ODPADÓW	ILOŚĆ ODEBRANYCH ODPADÓW KOMUNALNYCH [Mg]
ODPADY ODEBRANE BEZPOŚREDNIO OD MIESZKAŃCÓW		
1.	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	791,04
2.	Opakowania z tworzyw sztucznych	51,9
3.	Opakowania ze szkła	76,52
4.	Opakowania z papieru i tektury	3,0
5.	Odpady podlegające biodegradacji	40,24
6.	Odpady wielkogabarytowe	17,16
7.	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,202
8.	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	0,2
9.	Urządzenia zawierające freony	0,4
RAZEM		980,882
ODPADY ZEBRANE NA PSZOK		
1.	Opakowania z tworzyw sztucznych	5,42
2.	Opakowania ze szkła	2,48
3.	Opakowania z papieru i tektury	1,24
4.	Odpady ulegające biodegradacji	6,5
5.	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 170106	3,14
6.	Gruz ceglany	19,5
7.	Odpady wielkogabarytowe	10,4
8.	Zużyte opony	0,6
9.	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	0,52
10.	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	0,2
11.	Urządzenia zawierające freony	0,44

Ilości zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych odbieranych z terenu gminy oraz powstających z przetwarzania odpadów komunalnych pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania.

Z terenu Gminy Rozdrażew w 2017r. odebrano:

a) 791,04 Mg zmieszanych odpadów komunalnych o kodzie 20 03 01, w tym: 50,073 Mg zmagazynowano na stacji przeładunkowej RZZO Sp. z o.o. w Ostrowie Wlkp., a 740,967 Mg przekazano na instalacje do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych, gdzie zostały poddane innym niż składowanie procesom przetwarzania. W wyniku przetwarzania powstały:

- pozostałości z mechaniczno –biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych o kodzie 19 12 12 w ilości – 172,110 Mg wytworzone na instalacji do mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przy ul. Staroprzygodzkiej 121 w Ostrowie Wlkp., które przekazane zostały na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne przy ul. Staroprzygodzkiej 121 w Ostrowie Wlkp.
- pozostałości z mechaniczno –biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych o kodzie 19 12 12 w ilości –3,106 Mg, wytworzone na instalacji do mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych w miejscowości Orli Staw 2, gm. Ceków Kolonia, które przekazane zostały na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Orli Staw 2, gm. Ceków Kolonia
- pozostałości z sortowania odpadów selektywnie odebranych o kodzie 19 12 12 w ilości – 7,120 Mg, wytworzone na sortowni odpadów komunalnych przy ul. Staroprzygodzkiej 121 w Ostrowie Wlkp., które przekazane zostały na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne przy ul. Staroprzygodzkiej 121 w Ostrowie Wlkp.

b) 46,74 Mg odpadów zielonych o kodzie 20 02 01, które poddane zostały procesom kompostowania.

Tabela 22 ZMIESZANE ODPADY ZEBRANE W CIĄGU ROKU⁹

ROK	OGÓŁEM [t]	OGÓŁEM NA 1 MIESZKAŃCA [kg]
2017	791,04	151,4
2016	728,99	140,3
2015	728,50	140,3
2014	714,10	137,9
2013	441,32	85,0
2012	438,94	84,6
2011	416,01	80,4

Źródło: UG Rozdrażew

Podsumowanie.

Osiągnięte w roku 2015 oraz w roku 2017, przez Gminę Rozdrażew, poziomy recyklingu wynoszą odpowiednio:

- Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania - 9,7 (2015) oraz 30,3% (2017),
- Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła – 24,6% (2015) oraz 21,1% (2017),
- Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe - 100% (2015) oraz 100% (2017),

Osiągnięte przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, które nie działają na podstawie umowy, o której mowa w art. 6f ust. 1, i nie świadczą takiej usługi w trybie zamówienia z wolnej ręki, o którym mowa w art. 6f ust. 2 wymagane poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w 2017r. wyniosły:

Eko-Skrótex Gizałki Sp. z o. o., ul. Malinowa 24g, Piotrowice 62-400 Słupca:

- poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania: 31,7%,
- poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła: 35,7%.

Zakład Oczyszczania i Gospodarki Odpadami "MZO" S.A. ul. Staroprzygodzka 138, 63-400 Ostrów Wielkopolski:

- poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania: 0,4%,

⁹ Zmieszane odpady komunalne to odpady zebrane w ciągu roku bez odpadów zebranych selektywnie i wyselekcjonowanych z frakcji suchej

- poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła: 4,2%.

Aktualnie z terenu gminy odpady odbiera firma odpady odbiera Firma Usługowa KOSZ sp. z o.o. z Ostrowa Wlkp. Miejszem zagospodarowania przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości z terenu Gminy Rozdrażew zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania jest : ZZO Ostrów Wlkp.

W 2017 roku z terenu Gminy Rozdrażew odebranych od mieszkańców i zebranych na PSZOK -u zostało 1 031,322 Mg odpadów komunalnych, z czego w formie zmieszanej 791,04 Mg (76,7% całości). Przekazanie zmieszanych odpadów komunalnych oraz odpadów zielonych do regionalnej instalacji przetwarzania odpadów komunalnych skutkowało ograniczeniem powstawania pozostałości z mechaniczno - biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania, a co za tym idzie uzyskaniem przez Gminę Rozdrażew bardzo dobrego poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. Należy nadmienić, iż za 2017 rok zarówno poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania jak i poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych odebranych z obszaru Gminy został osiągnięty.

2.4.4 INFRASTRUKTURA ELEKTROENERGETYCZNA I GAZOWA

2.4.4.1 SIEĆ ELEKTROENERGETYCZNA

Przez teren gminy przebiega linia energetyczna wysokiego napięcia WN 110 kV (w zachodniej części gminy na osi północ-południe). Ponadto gmina pokryta jest siecią linii energetycznych średniego i niskiego napięcia SN 15kV i NN.

2.4.4.2 SIEĆ GAZOWA

Przez teren gminy nie przebiega obecnie sieć gazowa. Właściciele nieruchomości na terenie gminy w celach bytowych i gospodarczych wykorzystują wymienne butle gazowe. Wzdłuż zachodniej granicy gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia DN 80 z Krotoszyna do Koźmina Wlkp., stąd docelowo można doprowadzić gaz ziemny do gminy Rozdrażew. Zasilanie

w gaz może też odbywać się dodatkowo z kopalni „Jarocin” leżącej na terenie gminy Kotlin i Dobrzyca.

2.4.5 INFRASTRUKTURA TELEKOMUNIKACYJNA

Gmina Rozdrażew należy do gmin o dobrze rozwiniętej sieci telefonicznej. W dziedzinie telefonii komórkowej dostępne są usługi głównych operatorów rynku (Orange, Play, Plus, T-Mobile).

Sprawnie funkcjonujące połączenia telefoniczne i ich powszechna dostępność są znaczącymi czynnikami rozwoju gospodarczego i cywilizacyjnego. Są czynnikiem stymulującym gminną ofertę inwestycyjną, jak również podnoszą poziom standardu życia mieszkańców.

2.4.6 CIEPŁOWNICTWO

Na terenie gminy nie ma zorganizowanego systemu zaopatrzenia w ciepło. Źródła ciepła stanowią kotłownie lokalne umiejscowione głównie w obiektach użyteczności publicznej oraz indywidualne źródła ciepła w domach mieszkalnych. Kotłownie lokalne opalane są różnymi rodzajami paliw – głównie węglem i miałem węglowym.

2.5 INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

2.5.1 EDUKACJA

Gmina jako jednostka samorządu terytorialnego odpowiada za utrzymanie i rozwój bazy materialnej szkół i placówek oświatowych. Odpowiedzialność ta dotyczy wymiaru ekonomicznego oraz rozciąga się również na sferę zobowiązań wobec społeczności Gminy w zakresie tworzenia systemu edukacyjnego, który młodzieży stworzy szanse osobistego rozwoju, a środowisku zapewni cywilizacyjny awans. Gmina Rozdrażew dąży do tworzenia takich warunków funkcjonowania szkół i placówek oświatowo-wychowawczych, które zapewniają powszechność, celowość oraz wysoką jakość systemu edukacyjnego. Aktualnie funkcjonująca sieć szkół i przedszkoli zapewnia optymalne warunki do realizacji zadań oświatowych w Gminie. Obiekty oświatowe, ich wyposażenie (pracownie komputerowe, sale gimnastyczne), a także odpowiednie kwalifikacje nauczycieli są przedmiotem dokładnej analizy władz Gminy. Wyraźnie widać także podejmowane działania wychowawcze, ukierunkowane na kształtowanie pożądanych społecznie postaw i właściwy rozwój osobowości młodego pokolenia. Strategia rozwoju systemu edukacji oparta została na próbie budowania ładu

w środowisku lokalnym poprzez dialog rodziców, nauczycieli i władz Gminy, podejmowanie prawidłowych decyzji dotyczących bazy materialnej, służącej kształceniu, opiece i wychowaniu oraz racjonalnego wykorzystania środków finansowych przeznaczonych na ten cel.

Samorządowe placówki oświatowe znajdujące się na terenie Gminy:

- Publiczne przedszkole w Rozdrażewie,
- Publiczne przedszkole w Nowej Wsi,
- Szkoła Podstawowa w Rozdrażewie z klasami Gimnazjum,
- Szkoła Filialna w Dąbrowie z oddziałem przedszkolnym,
- Szkoła Filialna w Dzielicach z oddziałem przedszkolnym,
- Szkoła Filialna w Grębowie z oddziałem przedszkolnym,
- Szkoła Podstawowa w Nowej Wsi z klasami Gimnazjum.

Tabela 23 LICZBA UCZNIÓW W GMINIE ROZDRAŻEW W LATACH 2008-2017

	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
SZKOŁA PODSTAWOWA	418	397	378	372	337	321	333	371	314	367
GIMNAZJUM	230	216	215	215	206	186	187	169	158	108
SUMA	648	613	593	587	543	507	520	540	472	475

Źródło: Bank Danych Lokalnych, UG Rozdrażew

W gminie Rozdrażew liczba uczniów w szkołach w ciągu ostatnich ośmiu lat spadła o ponad 170 osób. Jest to trend zgodny z krajowymi statystykami. Jednakże w ciągu ostatnich trzech lat możemy zauważyć wzrost liczby uczniów w szkołach podstawowych – co jest bardzo pożądaną sytuacją.

Tabela 24 LICZBA MIEJSC I DZIECI W PRZEDSZKOLACH I PLACÓWKACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO

ROK	2008/2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
MIEJSCA W PRZEDSZKOLACH	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
DZIECI W PLACÓWKACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO	108	135	122	135	140	147	145	140	195	208
W TYM W PRZEDSZKOLACH	100	100	94	97	100	100	101	100	138	109

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W sumie w 2017 roku do placówek wychowania przedszkolnego uczęszczało 208 dzieci.

2.5.2 KULTURA I SPORT

Na terenie gminy Rozdrażew funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna. Placówka realizuje szereg projektów i inicjatyw obejmujących przede wszystkim animację kulturalno-oświatową, propagowanie czytelnictwa, promocję kultury lokalnej oraz dokształcanie społeczeństwa w zakresie świadomości kulturalnej. Wychodzi naprzeciw potrzebom społeczności lokalnej; organizując konkursy literackie, czytelnicze, muzyczne i plastyczne, rozwijając tym samym umiejętności uczestników, a ponadto stanowi również swoiste centrum informacji. W 2010 r. Gminna Biblioteka Publiczna w Rozdrażewie zgłosiła dwa projekty Kosmiczna Przygoda i Magia Obiektywu do konkursu grantowego „Aktywna Biblioteka” prowadzonego przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce w ramach Programu Rozwoju Bibliotek. Komisja konkursowa pozytywnie ocenia oba wnioski, dzięki czemu biblioteka otrzymała dofinansowanie na realizację projektów. Głównym celem projektu Kosmiczna Przygoda było utworzenie kółka astronomicznego. Za otrzymaną dotację zakupiono Teleskop „Newton 250/1200”. Regularnie raz w miesiącu przez pół roku dzieci, młodzież i dorośli miłośnicy astronomii przy sprzyjających warunkach atmosferycznych prowadzili obserwacje astronomiczne oraz pogłębiali wiedzę teoretyczną z dziedziny astronomii. W kwietniu dorośli uczestnicy kółka postanowili założyć Rozdrażewski Oddział Polskiego Towarzystwa Miłośników Astronomii. W czerwcu przybył do Rozdrażewa Prezes Zarządu Głównego PTMA dr Henryk Brancewicz, który podczas Dni Rozdrażewa uroczyście ogłosił powstanie Rozdrażewskiego Oddziału PTMA oraz złożył gratulacje i wręczył nagrody laureatom w Konkursie Wiedzy Astronomicznej. W ramach projektu uczestnicy Konkursu Wiedzy Astronomicznej, uczestnicy zajęć Kółka Astronomicznego "Kasjopeja" oraz członkowie RO PTMA uczestniczyli w wycieczce do Antonina oraz Odolanowa, gdzie obejrzeli wystawę fotografii astronomicznej oraz zwiedzili obserwatorium astronomiczne. W maju, czerwcu i lipcu biblioteka realizowała drugi projekt „Magia Obiektywu”. Celem projektu było wyedukowanie młodych ludzi oraz dorosłych, zainteresowanych fotografią i fotografowaniem, w zakresie fotografii poprzez zajęcia teoretyczne i praktyczne; wyrównanie szans w dostępie do wiedzy i umiejętności z zakresu fotografii, możliwości wyrażania się poprzez fotografię (w takich formach jak: diaporamy, fotokasty, reportaże, wystawy fotograficzne i publikacje). Ponadto założeniem projektu było zorganizowanie warsztatów fotograficznych dla 20 osób, przeprowadzenie konkursu fotograficznego, zorganizowanie wystawy powarsztatowej oraz spotkania ze znanym fotografikiem. Filie biblioteki znajdują się w Nowej Wsi.

Tabela 25 BIBLIOTEKA W GMINIE ROZDRAŻEW

	2011	2012	2013	2014	2015
Biblioteki i filie	2	2	2	2	2
Pracownicy	4	4	6	4	4
Księgozbiór	25.726	24.182	24.359	24.996	24.871
Czytelnicy w ciągu roku	747	687	696	738	649
Wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	13.670	10.972	11.843	11.197	9.551

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W Zespole Szkół Publicznych w Rozdrażewie działa Izba Regionalna Ziemi Rozdrażewskiej. Gromadzone są tu pamiątki dziedzictwa kulturowego i historycznego regionu. Dzięki niej wzmacnia się poczucie tożsamości regionalnej i aktywizacja środowiska lokalnego. Na stronach IRZR dostępne są zdjęcia, eksponaty i obyczaje związane z gminą Rozdrażew.

Na terenie gminy Rozdrażew działa kilka organizacji społecznych które prowadzą działania odczuwalne w środowisku wiejskim. Są to między innymi:

- Koła Gospodyń Wiejskich w Dąbrowie, Dzielicach, Grębowie, Budach, Maciejewie, Nowej Wsi, Rozdrażewie, Rozdrażewku, Trzemesznie i Wykach,
- Kurkowe Bractwo Strzeleckie.

Koła Gospodyń Wiejskich organizują uroczystości lokalne, dożynki wiejskie, różnorodne kursy i szkolenia a także w okresie letnim prowadzą półkolonie dla dzieci wiejskich. Zajmują się także szeroko pojętym upowszechnianiem profilaktyki zdrowotnej. Przy KGW Nowa Wieś działa zespół śpiewaczy „KALINA” który swoimi występami uświetnia uroczystości lokalne i gminne. Reprezentuje wysoki poziom artystyczny – często jest nagradzany na przeglądach powiatowych i wojewódzkich.

Sport stanowi jeden z kluczowych elementów życia społecznego. Promuje odpowiednie zachowania, kształtuje charakter i tożsamość, poprawia ogólną kondycję ciała oraz uczy szacunku dla innych, przestrzegania określonych zasad, pielęgnuje poczucie solidarności i umiejętność współpracy. Wartości edukacyjne sportu przejawiają się w niewymuszony, naturalny sposób, przybierając postać zabawy. Regularne uprawianie sportu jest sposobem zapobiegania anomalii społecznym takim jak przemoc, przestępczość i narkomania. Poprzez wyraźne oddziaływanie sportu na stosunki międzyludzkie uznaje się, że jego wpływ na życie człowieka wykracza daleko ponad zajęcia czysto sportowe. Wszelkie obiekty sportowe służą jako miejsca spotkań, które integrują ludzi przez co zarazem wzmacniają więzi społeczne. Wychowanie fizyczne oraz promowanie sportu powinno podlegać nieustannemu rozwojowi

na wszystkich etapach edukacji, w formach atrakcyjnych dla wszystkich grup wiekowych lokalnego społeczeństwa.

Na terenie gminy działa Uczniowski Klub Sportowy „DOLIWA” w Rozdrażewie. Powstał 9 marca 2006 roku przy Zespole Szkół Publicznych w Rozdrażewie. W ramach klubu prowadzone są dwie sekcje: piłki ręcznej i tenisa stołowego.

Na terenie gminy odbywa się wiele imprez sportowych np.: turnieje w piłce nożnej, siatkowej plażowej, turnieje tenisa stołowego, piłki ręcznej, mistrzostwa gminy w szachy, warcaby i badmintona. Ponadto mieszkańcy i odwiedzający mogą wziąć udział w licznych rajdach rowerowych.

2.5.3 OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA

2.5.3.1 OCHRONA ZDROWIA

Na terenie gminy podstawową opiekę zdrowotną zapewnia przychodnia „ROZMED”. Można tu skorzystać z pomocy i oferty:

- Lekarza rodzinnego dzieci i dorosłych,
- Gabinetu zabiegowego,
- Gabinetu szczepień,
- Pracowni diagnostyki USG,
- Badania EKG,
- Punktu laboratoryjnego,
- Gabinetu urologicznego,
- Gabinetu rehabilitacji medycznej,

W budynku gminnym zajmowanym przez Przychodnię „ROZMED” funkcjonuje również gabinet stomatologiczny. Na terenie gminy znajdują się 2 apteki (w Rozdrażewie) a dostęp do lekarzy specjalistów zapewnia także Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w pobliskim Krotoszynie.

2.5.3.2 POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna umożliwia przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie

w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym poprzez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

W ramach instytucji samorządowych zajmujących się problematyką społeczną działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rozdrażewie. Ośrodek realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych, m.in. koordynuje rozwiązanie problemów społecznych na terenie gminy. Oferta GOPS skierowana jest do mieszkańców, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialno-bytowej i zdrowotnej. W wykonywaniu zadań Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy i sołectw, innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, służbą zdrowia, policją, sądami, prokuraturą, kuratorami sądowymi, społecznymi, stowarzyszeniami i fundacjami znajdującymi się na terenie gminy oraz instytucjami zajmującymi się pomocą społeczną.

Tabela 26 WYKAZ GOSPODARSTW DOMOWYCH I OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ

ROK	LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ	OSOBY W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ
2014	50	189
2013	50	199
2012	48	204
2011	41	184

Źródło: Bank danych lokalnych

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. Jest to forma pomocy świadczona przez Gminę, a realizowana przez Urząd Gminy w Rozdrażewie. W latach 2011-2015 najczęściej udzielanymi mieszkańcom Gminy formami wsparcia były pomoc finansowa i rzeczowa, głównie w postaci zasiłków celowych i w naturze, zasiłków stałych, okresowych oraz posiłków.

Do głównych zadań realizowanych przez Ośrodek należy:

- przyznawanie i wypłacanie różnego rodzaju zasiłków, między innymi:
 - zasiłków stałych,
 - rent socjalnych,
 - zasiłków okresowych,
 - okresowych gwarantowanych,
 - macierzyńskich okresowych,

- zasiłków celowych,
- zasiłków rodzinnych,
- przyznawanie pomocy rzeczowej,
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne i społeczne,
- organizowanie usług opiekuńczych,
- organizowanie dożywiania dzieci w szkołach,
- kierowanie do domów pomocy społecznej,
- kierowanie na zespoły orzekające o stopniu niepełnosprawności,
- wykonywanie pracy socjalnej,
- wykonywanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy.

Ośrodek organizuje w okresie świąt Bożego Narodzenia Świąteczne Spotkanie z Gwiazdorem dla dzieci z rodzin najuboższych, wielodzietnych, dotkniętych bezrobociem, z problemem alkoholowym. Od października 2001r. Ośrodek otrzymuje żywność dla podopiecznych z Wielkopolskiego Banku Żywności w Poznaniu. Od 1994r. prowadzone są odwiedziny u mieszkańców gminy, którzy ukończyli 90, 95, 100 rocznicę urodzin. Jubilaci otrzymują list gratulacyjny od wójta, wiązanek kwiatów i upominek.

2.5.4 BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, w tym również zadania z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, reguluje ustawa o samorządzie gminnym, która traktuje powyższe jako zadania własne Gminy.

Do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego zobowiązane są wszystkie organy władzy i administracji państwowej, szczególnie instytucje wyspecjalizowane w zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, jak np. Policja, Straż Miejska, Państwowa Straż Pożarna, które w realizacji swoich zadań wspierane są przez jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych.

Swój wkład w poprawę efektywności działania ww. służb mają władze Gminy, które wspierają jednostki OSP:

- OSP Rozdrażew typu S-2,
- OSP Nowa Wieś typu S-1,

- OSP Budy typu M-1,
- OSP Dąbrowa typu M-1,
- OSP Dzielice typu M-1,
- OSP Maciejew typu M-1,
- OSP Grębów typu M-1,
- OSP Rozdrażewek typu M-1,
- OSP Trzemeszno typu M-1.

Celem zapewnienia realizacji zadań wynikających z ustawy o ochronie przeciwpożarowej co roku w budżecie Gminy zapewnia się środki finansowe z przeznaczeniem na utrzymanie jednostek OSP i utrzymanie ich gotowości bojowej, zakupy sprzętu przeciwpożarowego, wyszkolenie i prowadzenie remontów baz lokalowych. Jednostki należące do Krajowego Systemu Ratownictwa Gaśniczego dotowane są dodatkowo z budżetu państwa.

Cały teren Gminy Rozdrażew znajduje się w obszarze działania Komisariatu Policji w Koźminie Wielkopolskim, który podlega Komendzie Powiatowej Policji w Krotoszynie

W 2015 roku na terenie powiatu krotoszyńskiego, **wykryto 1.176 przestępstw o różnym charakterze**. Wskaźnik wykrywalności sprawców wynosi 88,4%.

Tabela 27 STATYSTYKA PRZESTĘPSTW NA TERENIE POWIATU KROTOSZYŃSKIEGO

	2014	2015
Przestępstwa ogółem	1.262	1.176
Przestępstwa o charakterze kryminalnym	667	685
Przestępstwa o charakterze gospodarczym	237	253
Przestępstwa drogowe	200	138
Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu	34	22
Przestępstwa przeciwko mieniu	448	488
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw	90,0	88,4

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W 2014 roku na terenie powiatu krotoszyńskiego odnotowano 35 wypadków drogowych, w których śmierć poniosło 5 osób, a 42 doznały obrażeń ciała.

2.6 MOŻLIWOŚCI INWESTYCYJNE GMINY

Głównym celem działania gminy jest zaspokajanie potrzeb mieszkańców. Dodatkowo zadania gmin koncentrują się w obszarach niekomercyjnych. Można powiedzieć, że tam gdzie kończy się możliwość zarabiania na usługach tam zaczynają się zadania samorządów. Realizacja usług społecznych na odpowiednim poziomie wymaga właściwego gospodarowania zasobami.

Zarządzanie finansami to jedno z najważniejszych zadań gminy, przedmiot troski zarówno władzy stanowiącej, czyli Rady Gminy, jak i wykonawczej – Wójta. Samorządy opierają zarządzanie finansami na świadomym kierowaniu środków w obszary dające najlepszą skuteczność i realizujące najważniejsze potrzeby mieszkańców. Oczywiste jest kierowanie środków na zadania, przy realizacji których można uzyskać efektywną dźwignię finansową dzięki dopłatom bezzwrotnym lub pożyczkom/kredytom na preferencyjnych warunkach. Niniejsza strategia zawiera w swym okresie planowania ostatni okresu programowania unijnego ze znacznymi środkami bezzwrotnymi dla Polski. Ze względu na wymagany udział własny beneficjentów ważna jest dbałość o zapewnienie dobrego planowania finansowego. Utrzymanie równowagi pomiędzy dochodami a wydatkami w perspektywie wieloletniej to zadanie realizowane wspólnie przez Radę Gminy i Wójta.

W poprzednim okresie programowania budżet Gminy uległ istotnemu zwiększeniu z kwoty poniżej 10 mln zł w roku 2006 do ok. 15 mln dochodów w latach 2012-2016.

Dochody samorządu terytorialnego zależą od wielu czynników. Można je podzielić na dwie kategorie:

- wewnętrzne – to głównie polityka finansowa Rady Gminy i działalność jednostek podległych,
- zewnętrzne – przede wszystkim ogólna sytuacja gospodarcza kraju oraz zmiany w prawie mające wpływ na finanse samorządu.

Źródła dochodów gminy to:

- Dochody własne
 - wpływy z podatków:
 - od nieruchomości,
 - rolnego,
 - leśnego,
 - dochodowego od osób fizycznych,
 - od spadków i darowizn,
 - od czynności cywilno-prawnych,
 - wpływy z opłat:
 - skarbowej,
 - targowej,

- administracyjnej,
- za gospodarowanie odpadami komunalnymi.
- Subwencja ogólna dla gmin:
 - część wyrównawcza,
 - część oświatowa,
 - część równoważąca.
- Dotacje na:
 - finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone i własne,
 - zadania realizowane przez jednostki samorządu na mocy porozumień,
 - usuwanie bezpośrednich zagrożeń dla bezpieczeństwa i porządku publicznego, skutków powodzi, klęsk żywiołowych.

Dochody budżetu na rok 2018 zostały zaplanowane na 21.576.085zł, natomiast wydatki na 22.237.803zł. Niedobór budżetu w wysokości 661.718zł zaplanowano pokryć pożyczkami zaciągniętymi na rynku krajowym.

Warto podkreślić bardzo niski poziom zadłużenia gminy Rozdrażew. Świadczy to o prowadzeniu bezpiecznej polityki budżetowej i pozostawia duże możliwości korzystania ze środków bezzwrotnych.

Bieżące dokumenty finansowe są dostępne na stronie BIP Urzędu Gminy Rozdrażew pod adresem:

<http://www.rozdrazew.pl/budzet.html>

3. ANALIZA STRATEGICZNA GMINY ROZDRAŻEW



3.1 BILANS STRATEGICZNY GMINY ROZDRAŻEW

W celu sformułowania Strategii Rozwoju Gminy Rozdrażew dokonano bilansu strategicznego Gminy. Bilans strategiczny polega na systematycznej, wielokryterialnej analizie podmiotu. Podstawą prac były dwa dokumenty:

- I. Ustawa o samorządzie gminnym określająca zadania własne gminy.
- II. Agenda 21 określająca zasady zrównoważonego rozwoju.

W oparciu o te dwa źródła określono listę czynników sukcesu podzielonych na trzy grupy. Następnie w ramach każdej grupy określono wagi poszczególnych czynników (sumujące się do 100%) i oceniono każdy z czynników w skali 1-3 (1 – czynnik na słabym stopniu rozwoju, 2 – średnim, 3 – dobrze rozwinięty). Wartość wynikająca z iloczynu wagi i oceny dała wynik poszczególnych cech.

3.1.1 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

W tabeli 29 przedstawiono bilans w obszarze „rozwoju społeczności lokalnej”.

Tabela 28 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

LP	ROZWÓJ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	WAGA	OCENA	WARTOŚĆ
I/1	ludność	14%	3	0,42
I/2	bezrobocie (miejsca pracy)	12%	2	0,24
I/3	edukacja (dostosowanie do potrzeb aktualnych i przyszłych)	12%	2	0,24
I/4	ochrona zdrowia i opieka społeczna	10%	2	0,20
I/5	budżet	10%	2	0,20
I/6	współpraca z otoczeniem	10%	2	0,20
I/7	kultura	12%	2	0,24
I/8	sport i rekreacja	10%	2	0,20
I/9	bezpieczeństwo publiczne	10%	2	0,20

Źródło: Analiza Remedis SA

Omówienie cech analizowanych w bilansie:

I/1 ludność – w sposób zagregowany określono sytuację ludnościową, liczba mieszkańców gminy wzrasta w ostatnich latach,

I/2 bezrobocie (miejsca pracy) – poziom bezrobocia w gminie jest niski,

I/3 edukacja – oceniono stan i dostosowanie systemu edukacji w Gminie Rozdrażew do potrzeb aktualnych i przyszłych,

I/4 ochrona zdrowia i opieka społeczna – oceniono stan opieki zdrowotnej i społecznej,

I/5 budżet – w sposób zagregowany oceniono zarówno wielkość budżetu jak i jego możliwości,

I/6 współpraca z otoczeniem – oceniono zarówno współpracę wewnętrzną – z sąsiednimi gminami, LGD, w ramach powiatu jak i województwa, a także zewnętrzną – w ramach Unii Europejskiej,

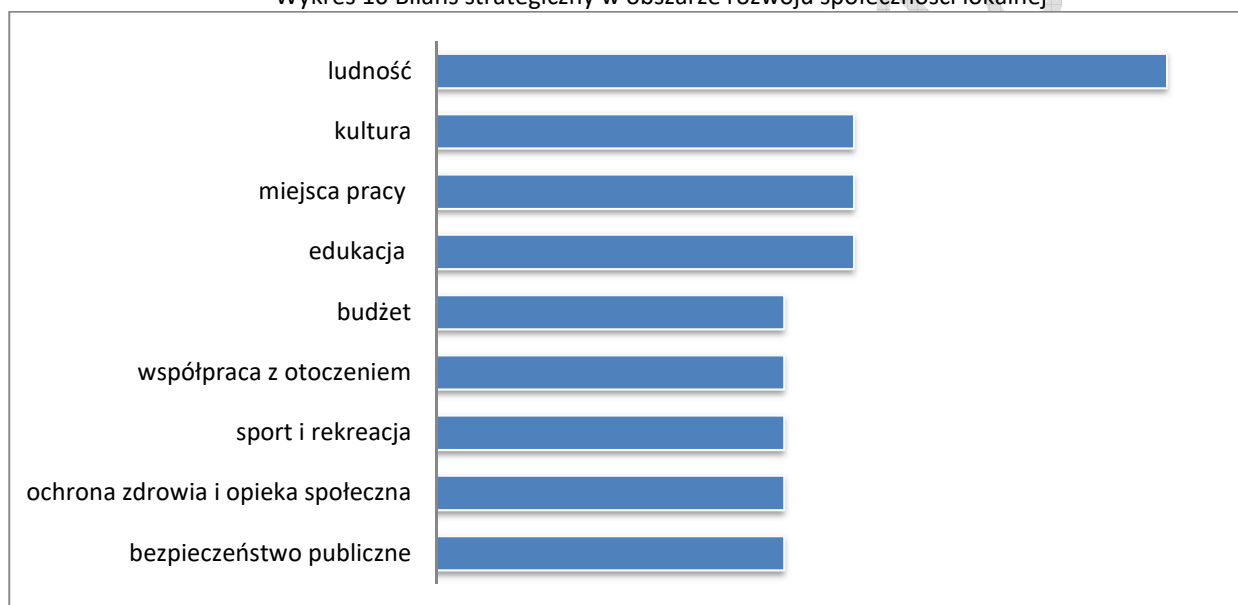
I/7 kultura – oceniono zaplecze kulturalne,

I/8 sport i rekreacja – oceniono istniejące zaplecze sportowo-rekreacyjne,

I/9 bezpieczeństwo publiczne – oceniono bezpieczeństwo mieszkańców, we wszelkim zakresie – uznano bezpieczeństwo pożarowe, publiczne a także zagrożenia katastrofami.

Dla określenia pozycji strategicznej Gminy Rozdrażew w obszarze rozwoju społeczności lokalnej zestawiono cechy wg rosnącej wartości i przedstawiono na wykresie 10.

Wykres 10 Bilans strategiczny w obszarze rozwoju społeczności lokalnej



Źródło: Analiza Remedis SA

Powyższy wykres pokazuje, że największymi atutami Gminy Rozdrażew są jej mieszkańcy (ich liczba, przyrost naturalny, zaangażowanie w życie społeczne) a także niski poziom bezrobocia.

3.1.2 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE STANU ŚRODOWISKA

Tabelaryczne zestawienie cech, ich wag, oceny i wartości w tym obszarze prezentuje tabela 30.

Tabela 29 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU STANU ŚRODOWISKA

LP	ROZWÓJ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	WAGA	OCENA	WARTOŚĆ
II/1	położenie gminy	15%	3	0,30
II/2	las i tereny zielone	10%	2	0,20
II/3	surowce naturalne	10%	2	0,20
II/4	zasoby wodne	10%	2	0,20
II/5	zagospodarowanie przestrzenne	15%	2	0,30
II/6	gleby (bonitacja)	15%	3	0,30

II/7	atmosfera	15%	3	0,30
II/8	brak obszarów zagrożonych	10%	2	0,20

Źródło: Analiza Remedis SA

Omówienie pozycji:

II/1 położenie, lokalizacja gminy ma istotne znaczenie dla możliwości rozwojowych,

II/2 lasy i tereny zielone – gmina jest praktycznie niezalesiona (średnia lesistość Polski 2013 – 29,4%), leży w pobliżu Dąbrów Krotoszyńskich,

II/3 surowce naturalne – oceniono poziom ilości kopalin w gminie,

II/4 zasoby wodne – teren Gminy położony jest w dorzeczu rzeki Odry, w zlewniach rzek: Orli, Czarnej Wody, Rowu Rozdrażewskiego i Żydówki i ostatecznie w zlewni Baryczy,

II/5 zagospodarowanie przestrzenne, oceniono stan formalny (uchwalone plany itp.),

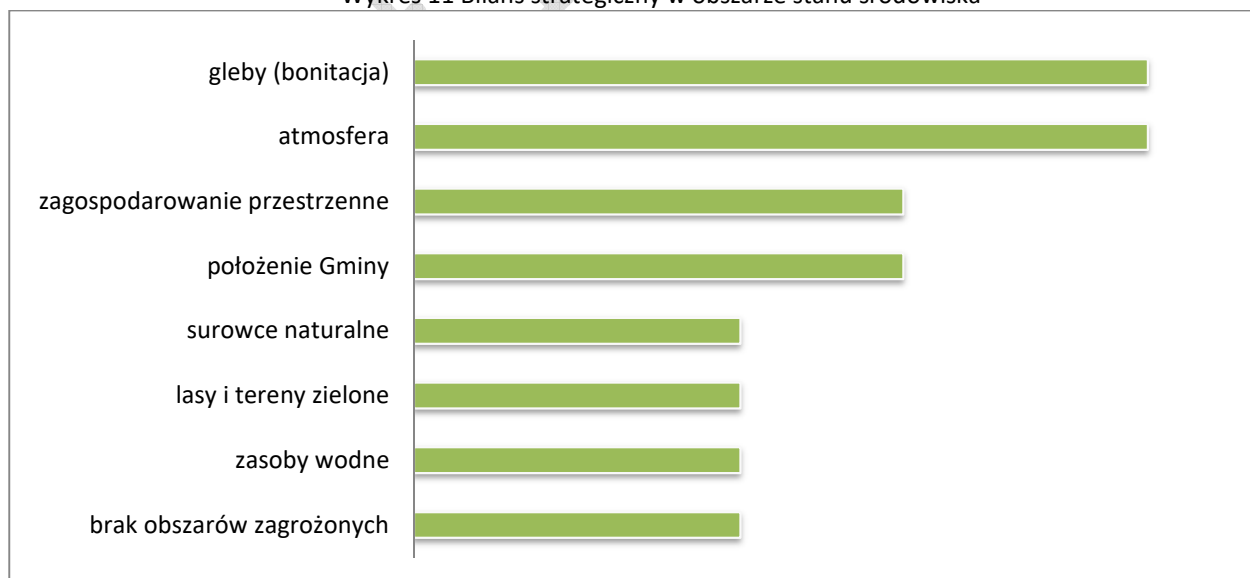
II/6 gleby (bonitacja) – gmina Rozdrażew posiada gleby dobrej jakości,

II/7 atmosfera – brak wielkich zakładów przemysłowych i proekologiczne działania samorządu sprawiają, że jedną z charakterystycznych cech gminy jest czyste środowisko,

II/8 obszary zagrożone – położenie gminy jest pod tym względem dobre.

Podobnie jak w poprzednim obszarze dokonano sortowania cech i zaprezentowano je w postaci wykresu.

Wykres 11 Bilans strategiczny w obszarze stanu środowiska



Źródło: Analiza Remedis SA

W gospodarce gminy dominują średnie i duże gospodarstwa rolne specjalizujące się w hodowli trzody chlewnej i bydła mlecznego. Warto jednak zwrócić uwagę na kilkanaście prężnych przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych. Brak dużych zakładów przemysłowych sprawia,

że charakterystyczną cechą gminy jest czyste środowisko. Dobre warunki do rozwoju rolnictwa i są bodźcem rozwoju gospodarczego i wzrostu zatrudnienia.

3.1.3 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO

Zestawienie cech bilansu zgodnie z przyjętą metodyką zawiera tabela 31.

Tabela 30 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO

LP	ROZWÓJ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	WAGA	OCENA	WARTOŚĆ
infrastruktura				
III/1	mieszkalnictwo	6%	3	0,18
III/2	sieć komunikacyjna	9%	2	0,18
III/3	komunikacja publiczna	9%	2	0,18
III/4	sieć wodociągowa	11%	2	0,22
III/5	sieć kanalizacyjna i gospodarka odpadami	9%	1	0,09
III/6	sieć energetyczna	6%	3	0,18
ekonomia				
III/7	usługi i przetwórstwo	10%	2	0,20
III/8	turystyka i rekreacja	10%	2	0,20
III/9	handel, transport i magazynowanie	10%	2	0,20
III/10	budownictwo	10%	2	0,20
III/11	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	10%	3	0,30

Źródło: Analiza Remedis SA

Omówienie opisanych cech:

III/1 mieszkalnictwo – poziom mieszkalnictwa jest zadowalający,

III/2 sieć komunikacyjna – w Gminie Rozdrażew stan sieci oceniono jako niewystarczający, naprawy wymagają w szczególności nawierzchnie dróg,

III/3 komunikacja publiczna – połączenia pomiędzy większymi miejscowościami są dobre, problemy pojawiają się w przypadku mniejszych miejscowości,

III/4 sieć wodociągowa – gmina jest w pełni zwodociągowana,

III/5 sieć kanalizacyjna i gospodarka odpadami – sieć kanalizacyjna wymaga rozbudowy,

III/6 sieć energetyczna – w gminach wiejskich energetyka nie jest kluczowym wyzwaniem,

III/7 usługi i przetwórstwo – poziom rozwoju jest dobry,

III/8 turystyka – poziom rozwoju jest niski,

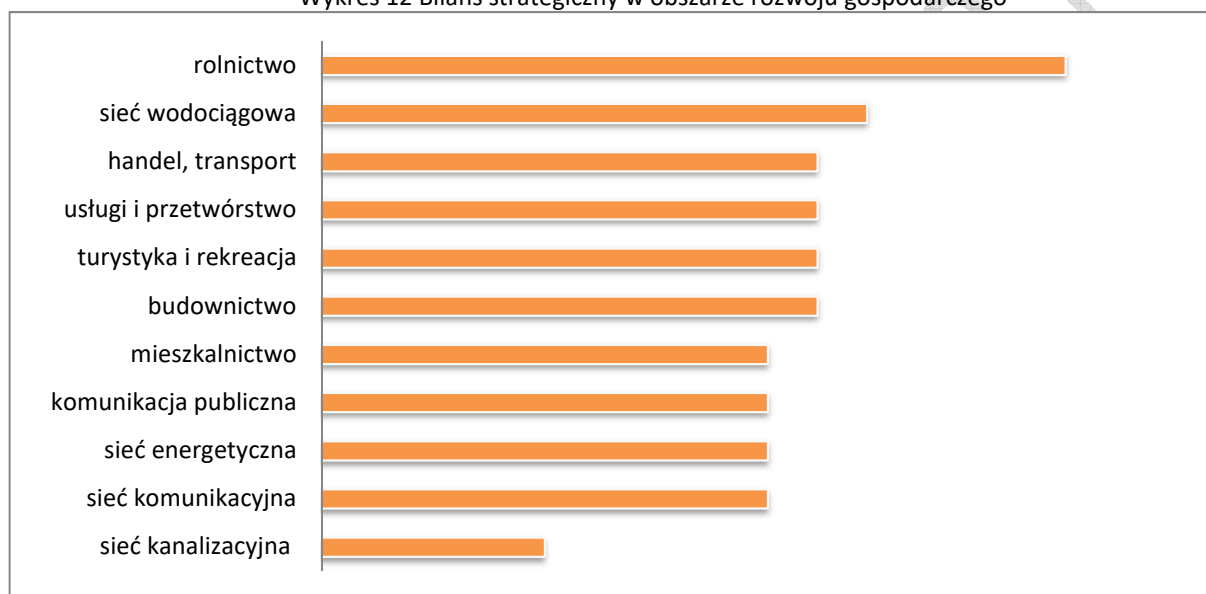
III/9 handel, transport i magazynowanie - cecha w sposób zagregowany, rozwój handlu detalicznego należy ocenić jako zadowalający, natomiast magazynowanie i transport traktowane jako zaplecze dla rozwoju gospodarczego jest słabo rozwinięte,

III/10 budownictwo – poziom rozwoju budownictwa jest zadowalający,

III/11 rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – poziom rozwoju rolnictwa jest zadowalający.

Prezentacja cech i ich wartości na wykresie 12 pokazuje, że atutem Gminy jest prawie pełne jej zwodociągowanie oraz wysoki poziom przedsiębiorczości. Istotnym elementem dla dalszego rozwoju gminy, zwłaszcza w sytuacji wzrostu znaczenia budownictwa mieszkaniowego, jest rozbudowa sieci kanalizacyjnej. Sieć komunikacyjna jest co prawda rozbudowana, niemniej nie wolno zapominać, że jej utrzymanie wymaga wysokich nakładów.

Wykres 12 Bilans strategiczny w obszarze rozwoju gospodarczego



Źródło: Analiza Remedis SA

3.2 ANALIZA POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO GMINY ROZDRAŻEW

Dokonując bilansu strategicznego oceniono stan aktualny Gminy Rozdrażew. W celu określenia możliwości rozwojowych dokonano analizy potencjału rozwojowego dla poszczególnych cech w sposób następujący:

Do każdej cechy dołączono kolumnę z opisaną „możliwością zmiany” danej cechy w skali: 0 – brak możliwości zmiany, 1 – niewielka możliwość zmiany, 2 – duża możliwość zmiany. Niektóre cechy, dla których nie ma możliwości zmiany (wartość 0) pominięto w analizie.

Ponadto wprowadzono drugą zmienną, którą jest możliwość finansowania rozwoju spoza budżetu Gminy. W przypadku tej zmiennej wartość 1 – oznacza niewielkie możliwości, 2 – pewne możliwości i 3 – duże możliwości zewnętrznego finansowania niekomercyjnego. Brane

były pod uwagę takie formy pozyskania środków jak: środki z Unii Europejskiej, partnerstwo publiczno – prywatne i możliwość pozyskania inwestorów. Wskaźnik potencjału rozwojowego poszczególnych gmin określa wzór:

$$W_{pr} = W_c \times M_z \times M_f$$

gdzie:

W_{pr} – wskaźnik potencjału rozwojowego,

W_c – waga cechy (z bilansu strategicznego),

M_z – możliwości zmian,

M_f – możliwości finansowania.

3.2.1 POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Tabelaryczne zestawienie prezentuje tabela 32:

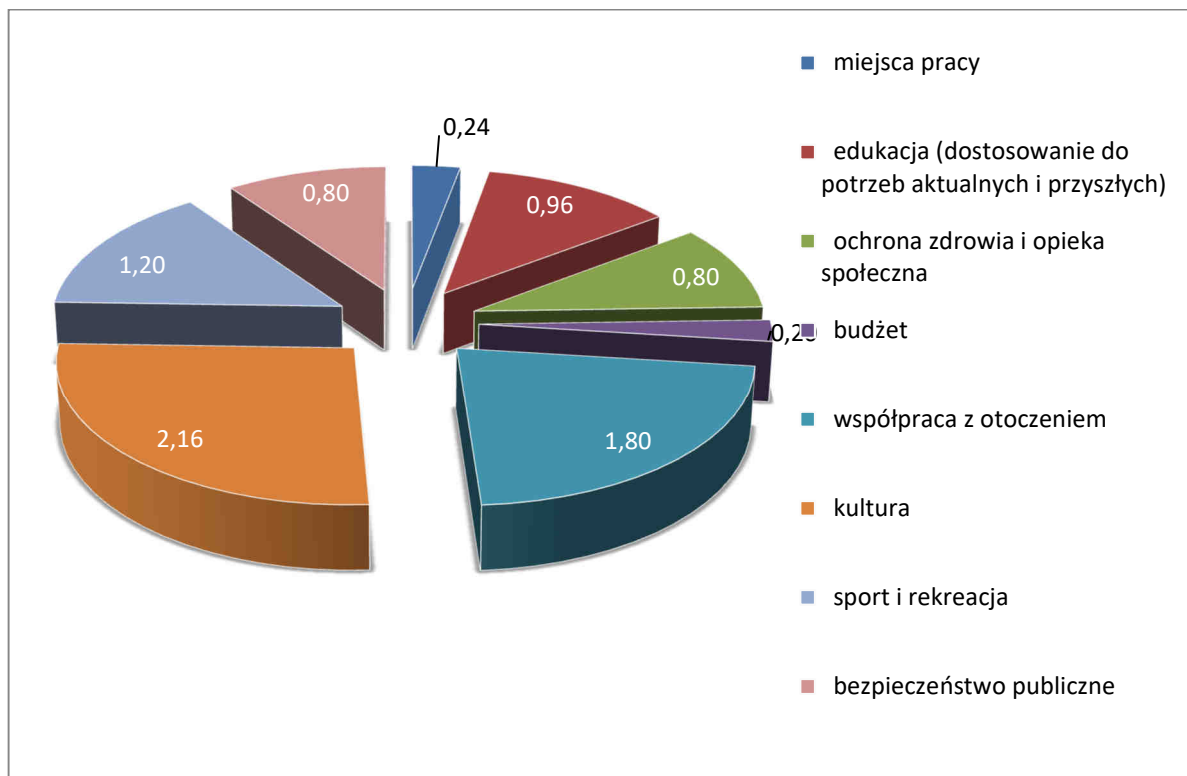
Tabela 31 BILANS STRATEGICZNY – POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

LP	ROZWÓJ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	WAGA	W_{pr}
I/1	ludność	14%	0,00
I/2	bezrobocie (miejsca pracy)	12%	0,24
I/3	edukacja (dostosowanie do potrzeb aktualnych i przyszłych)	12%	0,96
I/4	ochrona zdrowia i opieka społeczna	10%	0,80
I/5	budżet	10%	0,20
I/6	współpraca z otoczeniem	10%	1,80
I/7	kultura	12%	2,16
I/8	sport i rekreacja	10%	1,20
I/9	bezpieczeństwo publiczne	10%	0,80

Źródło: Analiza Remedis SA

Omówienie poszczególnych cech znajduje się pod tabelą 29. Aby pokazać największe możliwości zaprezentowano potencjał w postaci wykresu 13. Wykres prezentuje wyraźnie, że największy potencjał rozwojowy Gminy Rozdrażew zawarty jest w możliwości oparcia się o współpracę z otoczeniem oraz kulturę.

Wykres 13 Bilans strategiczny – potencjał rozwojowy w obszarze rozwoju społeczności lokalnej



Źródło: Analiza Remedis SA

3.2.2 POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE STANU ŚRODOWISKA

Ze względu na niewielką zależność od aktywnych działań w tym obszarze oceniono tylko kilka cech. Analizę przedstawiono w tabeli 33.

Tabela 32 BILANS STRATEGICZNY – POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE STANU ŚRODOWISKA

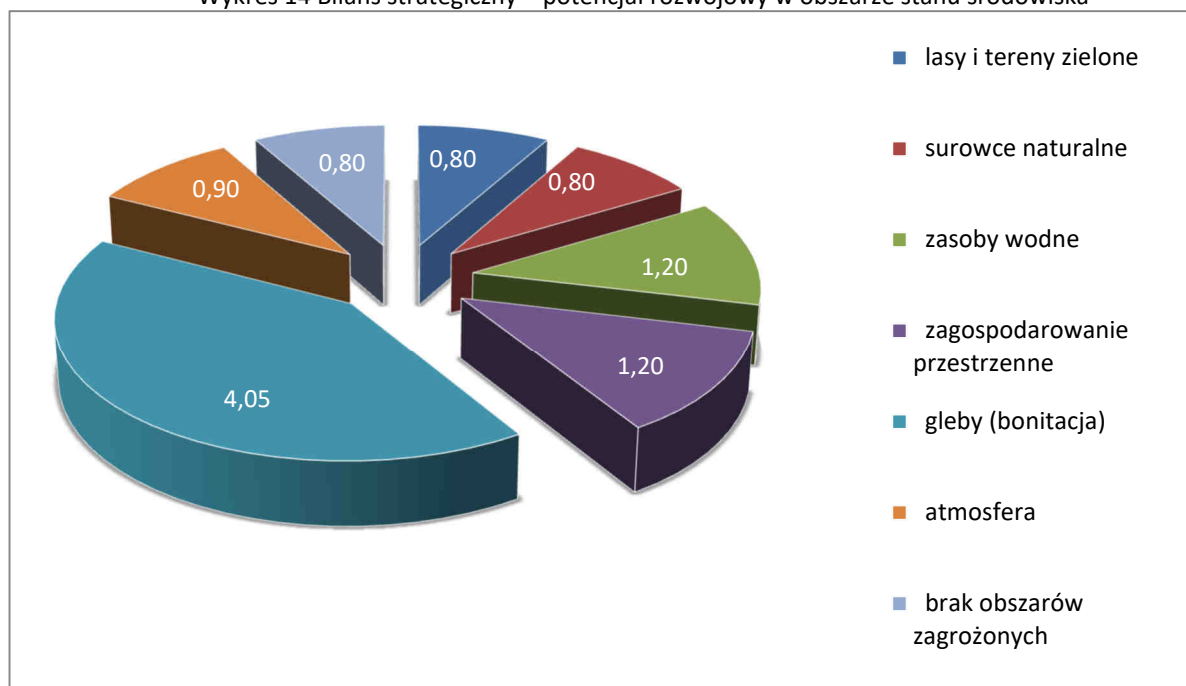
LP	ROZWÓJ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	WAGA	W _{pr}
II/1	położenie gminy	15%	0,00
II/2	las i tereny zielone	10%	0,80
II/3	surowce naturalne	10%	0,80
II/4	zasoby wodne	10%	1,20
II/5	zagospodarowanie przestrzenne	15%	1,20
II/6	gleby (bonitacja)	15%	4,05
II/7	atmosfera	15%	0,90
II/8	brak obszarów zagrożonych	10%	0,80

Źródło: Analiza Remedis SA

Omówienie cech znajduje się pod tabelą 30.

Podobnie zaprezentowano potencjał obszaru na wykresie 14.

Wykres 14 Bilans strategiczny – potencjał rozwojowy w obszarze stanu środowiska



Źródło: Analiza Remedis SA

Największy potencjał rozwojowy Gminy Rozdrażew w obszarze środowiskowym tkwi w możliwościach odpowiedniego wykorzystania potencjału związanego z dobrymi warunkami glebowymi. Czyste powietrze, wspaniałe widoki i nieskażone środowisko to z kolei atuty związane z położeniem gminy i proekologicznymi działaniami władz.

3.2.3 POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO

Rozwój gospodarczy jest najważniejszy dla wzrostu dobrobytu mieszkańców. Zarówno bezpośredni skutek (spadek bezrobocia) jak i pośredni (wzrost wpływów z podatków) powoduje, że rozwój tego obszaru ma zwielokrotniony wpływ na rozwój Gminy. Prezentacje potencjału rozwojowego zawarto w tabeli 34.

TABELA 33 BILANS STRATEGICZNY – POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO

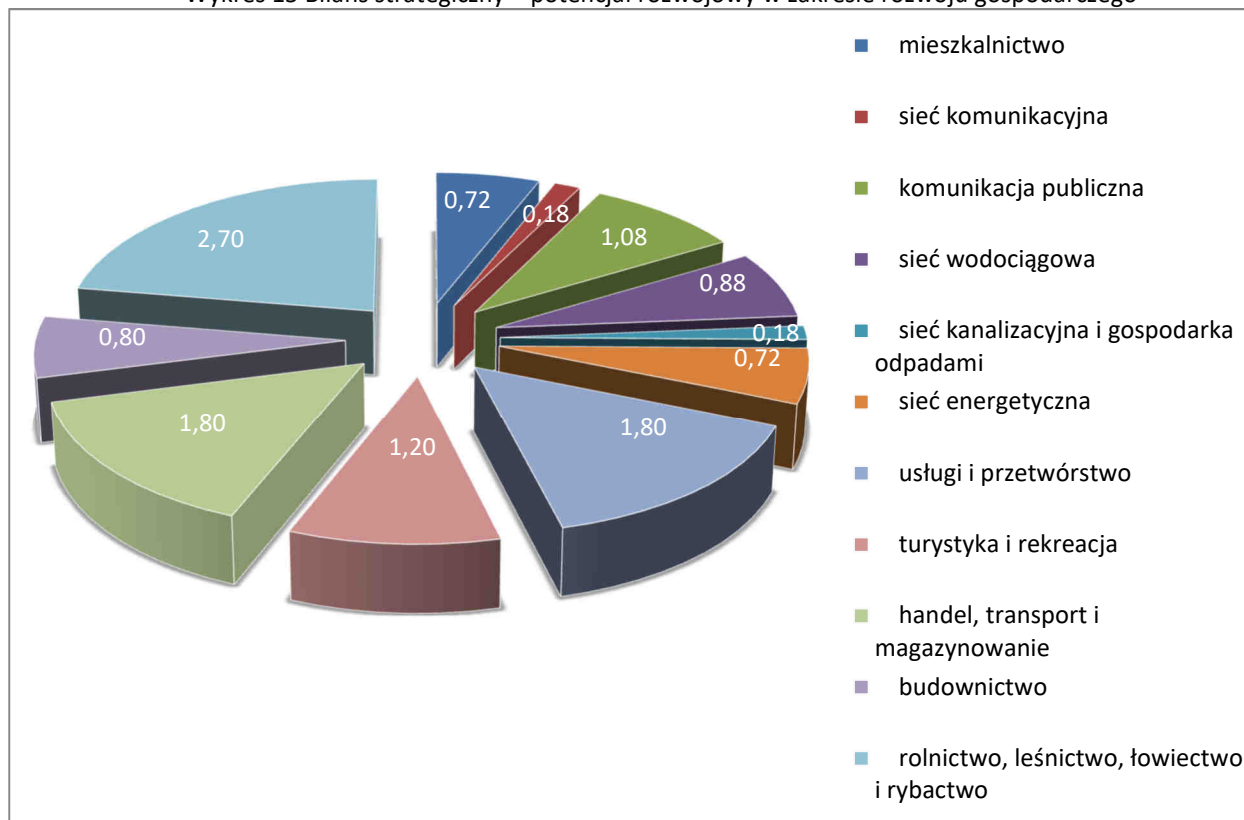
LP	ROZWÓJ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	WAGA	W _{pr}
infrastruktura			
III/1	mieszkalnictwo	6%	0,72
III/2	sieć komunikacyjna	9%	0,18
III/3	komunikacja publiczna	9%	1,08
III/4	sieć wodociągowa	11%	0,88
III/5	sieć kanalizacyjna i gospodarka odpadami	9%	0,18
III/6	sieć energetyczna	6%	0,72
ekonomia			
III/7	usługi i przetwórstwo	10%	1,80
III/8	turystyka i rekreacja	10%	1,20
III/9	handel, transport i magazynowanie	10%	1,80

III/10	budownictwo	10%	0,80
III/11	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	10%	2,70

Źródło: Analiza Remedis SA

Omówienie cech znajduje się pod tabelą 31. Graficzna prezentacja potencjału rozwojowego zaprezentowana została na wykresie 15.

Wykres 15 Bilans strategiczny – potencjał rozwojowy w zakresie rozwoju gospodarczego



Źródło: Analiza Remedis SA

Wykres pokazuje, że największy potencjał rozwojowy Gminy Rozdrażew to dalszy rozwój przedsiębiorczości (handel, transport, usługi) oraz rolnictwa (m. in. rolnictwa ekologicznego).

4. WYBÓR STRATEGII GMINY ROZDRAŻEW



4.1 ZASADY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY ROZDRAŻEW

Zrównoważony rozwój ma służyć mieszkańcom. Oznacza to, że władze gminy nie mogą dążyć do realizacji dowolnych celów częściowych, ale jedynie takich, które są zgodne z celami strategicznymi.

Zrównoważenie rozwoju oznacza (zgodnie z Agendą 21), iż dokonując alokacji środków budżetowych, w tym inwestycyjnych i dokonując wyboru kierunków rozwoju powinno dążyć się do równoważenia celów: społecznych, ekologicznych i rozwoju przestrzennego.

W warunkach samorządu granice między tymi obszarami są bardzo często nieostre. Należy więc wyodrębnić działania pod kątem głównych kierunków strategicznych, tj.: niwelowania słabych stron (aspekt społeczny) oraz służących długookresowemu rozwojowi (np. inwestycje wnoszące nową jakość w życie społeczno-gospodarcze, służące budowaniu silnej gospodarczo jednostki samorządowej – wzmacniając akcent gospodarczy).

Zasady budowania pozycji konkurencyjnej i rozwoju społecznego gminy:

1. **Zasada selektywnego tworzenia korzyści zewnętrznych** w powiązaniu z polityką koncentracji na wybranych dziedzinach rozwoju to taki dobór inwestycji, które dają efekt mnożnikowy: nie tylko dochodowy, ale także zatrudnienia i demograficzny,
2. **Zasada budowy przewagi konkurencyjnej dla nowych sektorów** – przewidywanie kierunków rozwoju gospodarki; wykorzystanie nowoczesnych sektorów gospodarki.
3. **Zasada równoważenia rozwoju** – niwelowania słabych i wzmacniania silnych stron gminy – w praktyce oznaczająca konieczność równoważenia interesów społecznych, gospodarczych, przestrzennych i środowiskowych,
4. **Zasada ochrony wartości przyrody i kultury jako środowiska życia mieszkańców,**
5. **Zasada uspołeczniania procesów podejmowania decyzji** – poprzez prowadzenie szerokich konsultacji ze społecznością lokalną dotyczących obecnego i przyszłego funkcjonowania gminy,
6. **Zasada przejrzystości i jawności, przy powszechnym dostępie do informacji,**
7. **Zasada koncentracji środków,**
8. **Zasada subsydiarności** – oddawania zadań do wykonania podmiotom gwarantującym ich wykonanie w sposób rzetelny i ekonomiczny,

9. **Zasada przystępności** – prowadzenia własnej polityki informacyjnej zrozumiałej dla społeczności lokalnej.

Przy pracach nad niniejszą strategią wzięto pod uwagę specyfikę gminy, jaką jest Rozdrażew. Niemniej wymienione wyżej zasady zostały wykorzystane przy budowie niniejszej Strategii, aby działania ukierunkowane na dalszy rozwój społeczny i budowanie mocnej pozycji konkurencyjnej gminy w regionie były spójne i przynosiły trwałe efekty.

4.2 ANALIZA SWOT/TOWS GMINY ROZDRAŻEW

4.2.1 KONSULTACJE SPOŁECZNE

Prace nad strategią realizowane były metodą partycypacyjno-ekspercką. Na wszystkich etapach prac stosowano maksymalizację efektu partycypacji poprzez wielokrotne konsultacje społeczne. Podczas prac na Strategią wyróżnić można cztery podstawowe etapy konsultacji:

- Konsultacje wstępne, oparte o zebrania wiejskie,
- Konsultacje robocze w trakcie prac zespołu nad przygotowaniem dokumentu (skład Zespołu jest podany w załączniku nr 5),
- Konsultacje końcowe polegające na poddaniu projektu dokumentu ocenie społecznej,
- Procedowanie projektu dokumentu przed Radą Gminy.

Podczas warsztatów i konsultacji uzyskano bardzo wiele wartościowych informacji i wniosków. Układały się w pewien wyraźny obraz potrzeb mieszkańców i zostały wykorzystane w przygotowanych w niniejszej Strategii Celach Strategicznych, Programach i Działaniach, tworzących razem Plan Zadań Inwestycyjnych. Należy zauważyć, że Strategia ze swej istoty jest dokumentem o dużej skali ogólności, dlatego prezentuje złożone wnioski bez bardzo szczegółowego umiejscowienia. Ponadto należy zaznaczyć, że część wniosków wybiegała poza ustawowy zakres odpowiedzialności samorządu gminnego. Natomiast są cenną informacją dla władz gminy pozwalającą prowadzić działania wspierające potrzeby mieszkańców. Co interesujące, wydaje się, że dla gminy Rozdrażew bardzo duże znaczenia mają działania dotyczące partnerstwa lokalnego, integracji społeczeństwa itp. Te działania, nie zawsze wymagają wielkich środków. Na skutki trzeba poczekać, jednak tylko w ten sposób można pobudzić tkwiący w lokalnej społeczności potencjał. Dopiero potencjał społeczny może wykorzystać istniejące możliwości o charakterze materialnym.

Dużym wyzwaniem są też potrzeby dotyczące obszarów objętych jurysdykcją innych podmiotów samorządowych (drogi i inwestycje w pasie drogowym dróg ponadgminnych). Tu też możliwości działania Gminy są ograniczone, a partycypacja w kosztach oznacza wydatek bez podniesienia majątku Gminy.

Pominięto wnioski dotyczące innych, aktualnych programów realizowanych w Gminie. Oryginały wniosków złożonych w ramach konsultacji społecznych są dostępne w Urzędzie Gminy.

4.2.2 ANALIZA SWOT GMINY ROZDRAŻEW

Analiza SWOT pokazuje, że gmina Rozdrażew powinna nadal rozwijać się w oparciu o swoje korzystne położenie wykorzystując w tym celu wieloletnie tradycje. Dobrze rozwinięta sieć komunikacyjna może pomóc w poszukiwaniach zarówno turystów, inwestorów jak i osób zainteresowanych osadnictwem w czystej i pięknej okolicy. W świetle starzenia się społeczeństwa ten kierunek może być interesującą możliwością rozwoju. Gmina powinna dalej rozwijać ten potencjał redukując swoje słabości podnosząc poziom usług, np. rozwijając poziom budownictwa mieszkaniowego, jakość sieci komunikacyjnej itp. Walory gminy podnoszą nie wykorzystane w pełni możliwości agroturystyczne, zarówno w oparciu o interesujące otoczenie. Niemniej realizacja tego celu wymaga konsekwentnego wzmacniania dotychczasowych działań, takich jak poprawa stanu infrastruktury (przede wszystkim rozwinięcie sieci kanalizacyjnej, wodociągi, jakość dróg), dbałość o infrastrukturę kulturalną i sportową. Propagowanie ekologicznych form rolnictwa doskonale wpisuje się w obraz Gminy zachęcającej do osiedlenia się w niej. Ponadto, aby wzmocnić możliwości finansowe realizacji przedsięwzięć należy szukać możliwości wsparcia dla budżetu poprzez środki zewnętrzne. Oczywiście wśród zewnętrznych najważniejszą opcją jest maksymalne wykorzystanie środków bezzwrotnych, głównie z UE (warto zwrócić uwagę także na tzw. Fundusze Norweskie, oraz środki krajowe, zwłaszcza w obszarze infrastruktury technicznej). Trzeba też poszukiwać możliwości realizacji wybranych zadań w inny sposób, np. w formule partnerstwa publiczno-prywatnego. Dotyczy to zwłaszcza projektów związanych z przygotowaniem terenów inwestycyjnych. Warto przy tym podkreślić, że poprawa stanu infrastruktury zarówno technicznej jak i społecznej będzie silnym czynnikiem wzrostu, zarówno wewnętrznego jak i opartego o imigrację. Należy poszerzać współpracę z ościennymi gminami i miastem Krotoszyn.

Ze względu na charakter gminy a zwłaszcza jej gospodarki powinno się wyodrębnić obszary dające największy efekt rozwojowy. Taka analiza pociąga za sobą poważne wyzwania w obszarze metodycznym, zwłaszcza przy analityce o charakterze ilościowym. W pierwszym kroku tej analizy w oparciu o wcześniej dokonany bilans strategiczny zestawiono ilościową analizę SWOT Gminy Rozdrażew.

Tabela 34 ANALIZA SWOT GMINY ROZDRAŻEW

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Ludność (liczba mieszkańców, przyrost naturalny, saldo migracji) • Gleby (bonitacja), • Atmosfera (czyste środowisko), • Rolnictwo.	• Sport i rekreacja (infrastruktura), • Sieć komunikacyjna, • Braki w sanitacji głównie zabudowy rozproszonej; • Energetyka odnawialna.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Współpraca z otoczeniem, • Kultura, • Gleby (bonitacja), • Usługi i przetwórstwo, • Handel, transport, magazynowanie, • Rolnictwo.	• Ludność (migracje, starzenie się społeczeństwa), • Budżet, • Sieć komunikacyjna, • Braki w sanitacji głównie zabudowy rozproszonej.

Źródło: opracowanie Remedia S.A. na podstawie materiałów Gminy.

Dla celów analizy przedstawionej powyżej zastosowaną zintegrowaną metodykę analizy SWOT-TOWS opracowaną w Remedis S.A. Opiera się o zmodyfikowany, klasyczny podział na obszary wewnątrz i na zewnątrz analizowanego podmiotu na obszar statyczny – silne i słabe strony – i dynamiczny – możliwości i zagrożenia. W analizie do oceny wartościowej wykorzystano zarówno informacje od uczestników procesu prac nad strategią jak i ocenę ekspercką. Tabela zamieszczona powyżej obejmuje SWOT w ujęciu jakościowym. Dodatkowo w oparciu o istniejące dokumenty strategiczne wyższego rzędu (głównie Strategię Rozwoju Kraju 2020) przyjęto, że nie nastąpią żadne gwałtowne zmiany makroekonomiczne, istotne zmiany polityki rolnej bądź podatkowej, które miałyby fundamentalny wpływ na sytuację gminy.

Analizy SWOT/TOWS – służą do badania relacji pomiędzy atutami i słabościami gminy, a szansami i zagrożeniami mogącymi pojawić się w otoczeniu głównie w celu dokonania wyboru najwłaściwszego wariantu strategii. Analiza SWOT służy ocenie sił i słabości gminy w kontekście możliwości i zagrożeń – jest więc spojrzeniem „od sytuacji dzisiejszej w przyszłość”, natomiast TOWS jest analizą możliwości i zagrożeń przyszłości w kontekście silnych i słabych

stron gminy. Analiza SWOT/TOWS, po uprzednim zdefiniowaniu listy czynników oraz ich ocenie opiera się na następujących zasadach:

- Badaniu podlegają relacje pomiędzy silnymi i słabymi stronami a możliwościami i zagrożeniami, przy czym:

- W analizie SWOT istnienie interakcji stwierdza się odpowiadając na następujące pytania:

- czy zdefiniowane silne strony pozwolą wykorzystać możliwości, które mogą się zdarzyć?

- czy zidentyfikowane słabości nie pozwolą na wykorzystanie pojawiających się możliwości?

- czy zidentyfikowane silne strony pozwolą na przezwycięzenie możliwych zagrożeń?

- czy zidentyfikowane słabe strony wzmocnią siłę oddziaływania potencjalnych zagrożeń?

- W analizie TOWS występowanie relacji określa się odpowiadając na pytania:

- czy zagrożenia osłabiają zidentyfikowane silne strony?

- czy możliwości spotęgują posiadane silne strony?

- czy zagrożenia spotęgują występujące słabości?

- czy potencjalne możliwości pozwolą przezwyciężyć istniejące słabe strony?

- Dla każdego z wyspecyfikowanych powyżej pytań buduje się odpowiednią tablicę, za pomocą której bada się relacje pomiędzy parami czynników, przypisując istniejącemu silnemu powiązaniu cyfrą „2”, słabej „1”, nieistniejącej „0”;

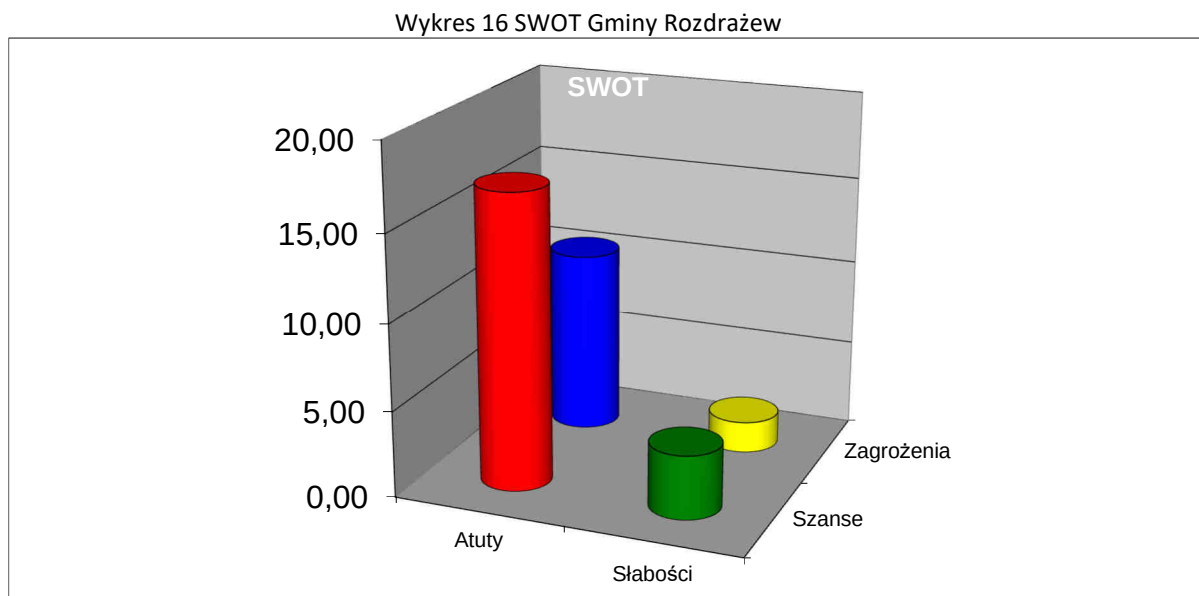
- Otrzymane sumy powiązań (poziome i pionowe) podlegają przemnożeniu przez wartość odpowiedniego czynnika, określonego w bilansie strategicznym, tworząc poziome i pionowe wartości interakcji a ich suma łączną wartość interakcji.

- Zestawienie wartości interakcji dla poszczególnych par czynników stanowi wskazówkę do wyboru najkorzystniejszego wariantu strategii. Różne warianty strategii różnią się metodyką ich wdrażania, dostosowaną do ich charakteru, określoną dwoma podstawowymi czynnikami:

- Wielkością potrzebnych środków na realizację strategii (i/lub poziomem ryzyka finansowego budżetu),

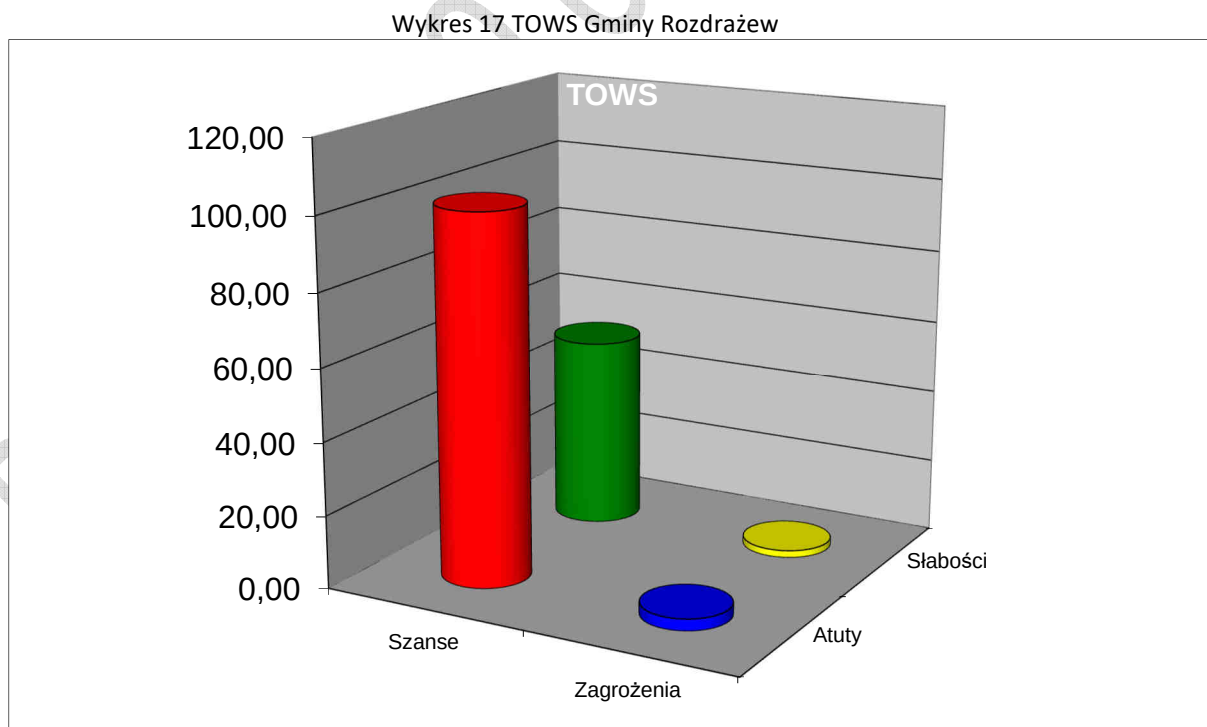
- Intensywnością zmian (zakres programów, harmonogram przedsięwzięć itp.).

Na wykresie 16 przedstawiono zintegrowaną analizę SWOT w ujęciu ilościowym dla Gminy Rozdrażew (pełne macierze zawarte są w rozdziale załączniki na końcu dokumentu).



Źródło: Analiza Remedis S.A.

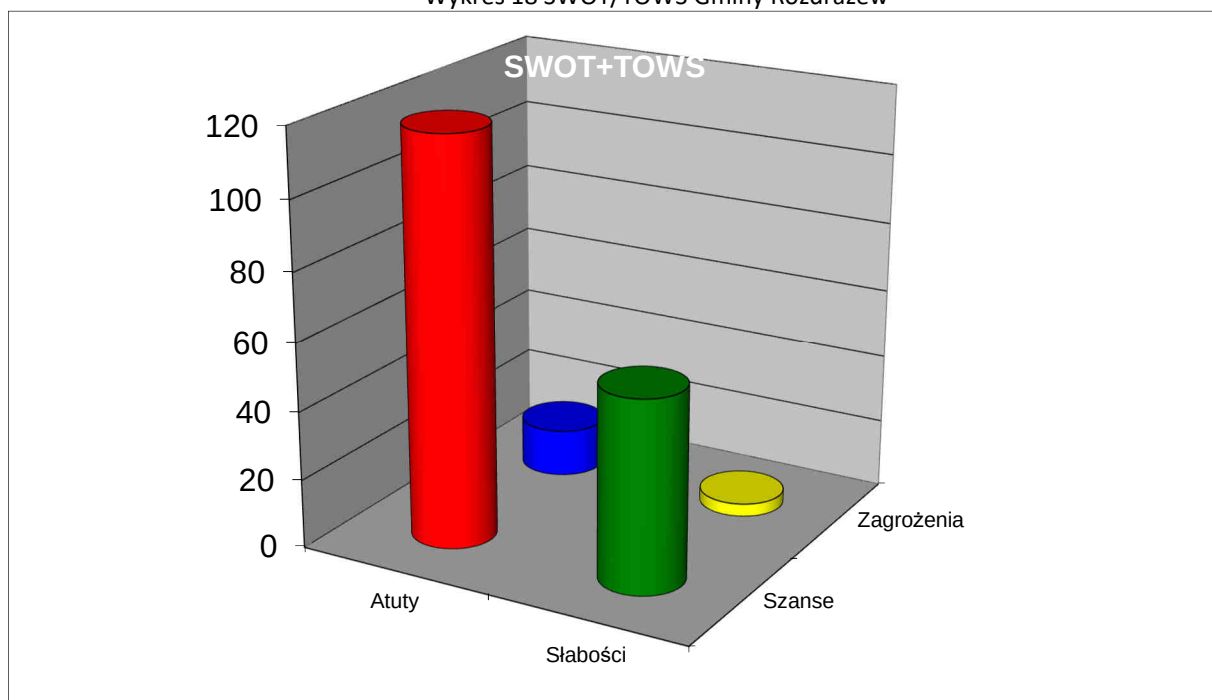
Zgodnie z przyjętą metodyką dokonano analizy TOWS, przedstawionej na wykresie 17 (pełne macierze zawarte są w rozdziale Załączniki na końcu dokumentu).



Źródło: Analiza Remedis S.A.

Zgodnie z przyjętą metodyką i dla zredukowania efektu nieproporcjonalności wag przy prowadzeniu analizy SWOT opracowano także zestawieniową analizę SWOT + TOWS. Jej wynik prezentuje wykres 18.

Wykres 18 SWOT/TOWS Gminy Rozdrażew



Źródło: Analiza Remedii S.A.

To sugeruje wybór strategii agresywnej, zwanej też „maksymaks”. Należy wykorzystywać pojawiające się szanse przy pomocy posiadanych silnych stron.

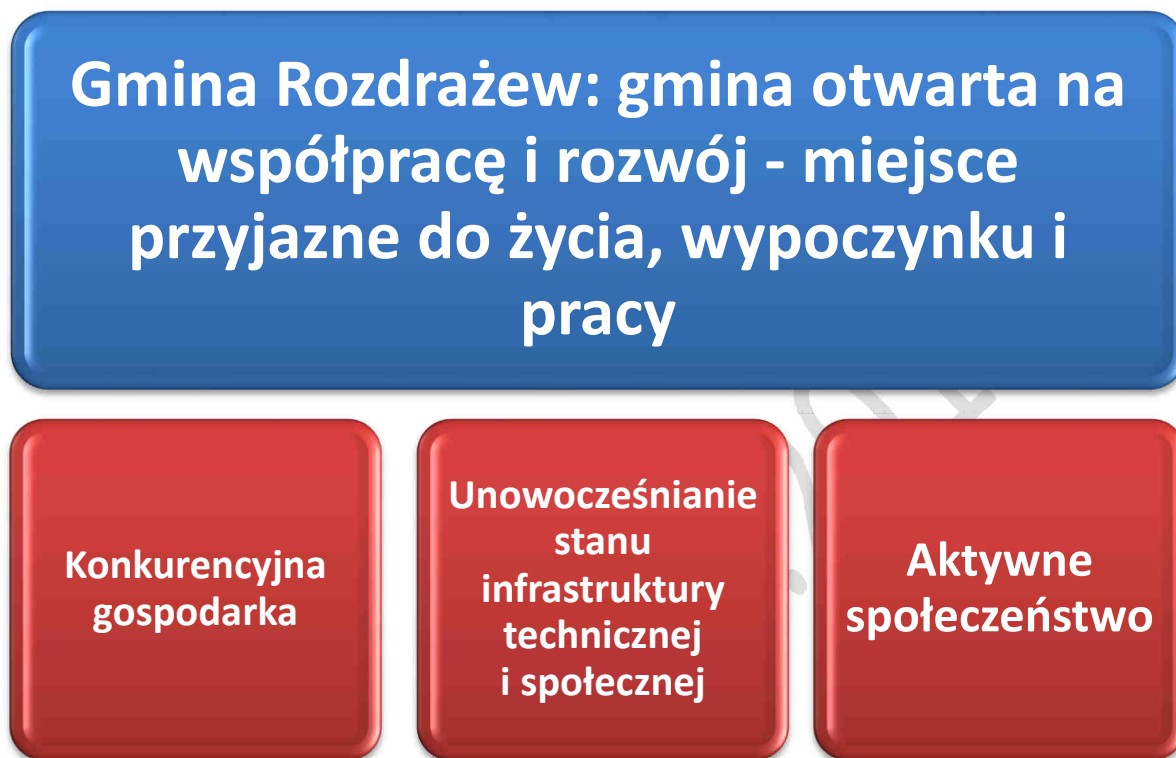
Sprowadzając powyższe uogólnione omówienie wyników analizy SWOT-TOWS strategia Gminy Rozdrażew powinna skoncentrować się na wykorzystaniu szans:

- dalszemu rozwojowi rolnictwa poprzez wykorzystanie sprzyjających warunków glebowych, a także poprzez rozwój rolnictwa ekologicznego,
- dalszym rozwoju przedsiębiorczości, w szerokim rozumieniu, nie tylko w zakresie powiększania ilościowego dotychczasowych działalności ale także poszukiwania nowych rozwiązań gospodarczych i tworzenia miejsc pracy przyjaznych m. in. osobom zaangażowanym w produkcję, handel i usługi związane z rolnictwem. Działania te mają tworzyć spójną, przyjazną infrastrukturę sprzyjającą rozwojowi przedsiębiorczości,
- warto również poszerzać ofertę kulturalną (regionalny produkt) oraz rozbudować bazę sportową sprzyjającą napływowi turystów (np. agroturystyka, siłownie na powietrzu, ścieżki rowerowe, ścieżki zdrowia), potencjalnych mieszkańców i inwestorów,
- pojedyncza gmina jest zbyt mała, aby sprostać wyzwaniom XXI wieku, dlatego ważnym elementem służącym rozwojowi jest współpraca z otoczeniem. Stąd waga współpracy z wieloma organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie gminy oraz sąsiednimi gminami, powiatem i partnerami z zagranicy,

- jednocześnie należy zwrócić uwagę na zagadnienie dobrej komunikacji, szczególnie jeśli chodzi o nawierzchnię dróg i infrastrukturę okołodrogową (oświetlenie, parkingi, chodniki),
- należy rozszerzać i modernizować sieć kanalizacyjną i wodociągową w gminie,
- najciekawszym i prawdopodobnie najtrudniejszym wyzwaniem staje się problem demografii. Niemniej warto pamiętać, że w skali pojedynczej gminy rozwiązaniem może być nie tylko rozwój wewnętrzny. Do gminy dającej dobre warunki życia będą przybywać nowi mieszkańcy z zewnątrz – np. z pobliskiego Krotoszyna chcący zamieszkać w cichej i spokojnej okolicy, z dala od miejskiego zgiełku. Taka migracja może pomóc w rozwiązywaniu problemów demograficznych. Dlatego należy przygotować możliwości osadnicze – np. poprzez uzbrojenie terenów i właściwe przygotowanie planów zagospodarowania przestrzennego.
- należy przygotować się na poszerzenie usług senioralnych – perspektywy demograficzne dla kraju wyglądają niekorzystnie w sytuacji starzejącego się społeczeństwa.

4.3 WIZJA ROZWOJU GMINY ROZDRAŻEW

Określiwszy strategię dla Gminy Rozdrażew sformułowano wizję i pola rozwoju strategicznego Gminy.



Realizacja wszystkich celów strategicznych powinna odbywać się w oparciu o ekologię, właściwe finanse oraz istniejącą bazę (zaplecze), a efektem powinien być wpływ na powstanie nowych miejsc pracy, spadek bezrobocia i rozwój społeczno-ekonomiczny Gminy.

5 CELE STRATEGICZNE I PROGRAMY OPERACYJNE GMINY ROZDRAŻEW

Szczególna rola samorządu terytorialnego została zarysowana przez Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej w artykule 163, który stanowi, że samorząd terytorialny wykonuje zadania publiczne niezastrzeżone przez Konstytucję lub ustawy dla organów innych władz publicznych. Podstawowym celem działania samorządu jest osiągnięcie zrównoważonego rozwoju regionu, który prowadzi do poprawy jakości życia lokalnej społeczności. Na podstawie analiz określono kierunki rozwoju, a następnie wyłoniono główne programy strategiczne. W skład programów wchodzi zarówno działania inwestycyjne jak i nie będące inwestycjami. W obszarach inwestycyjnych planowanie operacyjne zostanie zaprezentowane w kolejnych dokumentach Gminy o charakterze operacyjnym (przede wszystkim w Wieloletniej Prognozie Finansowej). Poniżej przedstawiono karty programów strategicznych Gminy Rozdrażew.

5.1 PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „KONKURENCYJNA GOSPODARKA”

Tabela 35 CEL STRATEGICZNY 1

CEL STRATEGICZNY 1	KONKURENCYJNA GOSPODARKA
Program operacyjny 1.1	Stworzenie stref aktywności gospodarczej poprzez kompleksowe przygotowanie terenów pod inwestycje
Działanie 1.1.1	Wyznaczenie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych i pod budownictwo mieszkaniowe
Opis Działania	Uzbrojenie terenów przeznaczonych pod inwestycje
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, środki unijne
Miernik oceny	Liczba i powierzchnia uzbrojonych działek
Termin realizacji	2019-2022
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 1.1.2	Promocja terenów inwestycyjnych
Opis Działania	Reklama w mediach, lobbing wśród przedsiębiorców
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Miernik oceny	Liczba pozyskanych przedsiębiorców, rozpoczętych inwestycji
Termin realizacji	2018-2026
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 1.1.3	Wzmocnienie wizerunku gminy przyjaznej przedsiębiorcom
Opis Działania	Zwiększenie udziału w Samorządowym Funduszu Poręczeń Kredytowych, współpraca z ogólnopolskimi organizacjami zrzeszającymi przedsiębiorców i mediami branżowymi, promocja oferty inwestycyjnej
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, środki powiatowe
Miernik oceny	Liczba akcji promocyjnych, liczba organizacji, z którymi podjęto współpracę, efekty współpracy

Termin realizacji	2018-2026
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Program operacyjny 1.2	Dostosowanie produkcji rolniczej oraz przetwórstwa do funkcjonowania w standardach ekologicznych
Działanie 1.2.1	Wspieranie innowacyjnych technologii
Opis Działania	Współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego i organizacjami rolniczymi, prowadzenie szkoleń i popularyzacja rozwoju rolnictwa i usług
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, budżet gminy, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba nowych przedsiębiorstw, miejsc pracy
Termin realizacji	2018-2026
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 1.2.2	Tworzenie i rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego
Opis Działania	Wspieranie, partnerstwo oraz współpraca z osobami zainteresowanymi przetwórstwem lokalnym
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, budżet gminy, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba wytworzonych produktów
Termin realizacji	2019-2026
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 1.2.3	Budowa dróg dojazdowych do pól
Opis Działania	Budowa dróg dojazdowych do pól sukcesywnie w poszczególnych sołectwach
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, budżet gminy
Miernik oceny	Liczba kilometrów nowych dróg
Termin realizacji	2018-2026
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 1.2.4	Propagowanie ekologicznych upraw rolnych z możliwością wystawiania produktów rolnych na imprezach okolicznościowych
Opis Działania	Promocja sprzedaży produktów rolnych podczas jarmarków, dożynek na terenie gminy, powiatu i poza jego granicami, stworzenie ulg (zachęt) do upraw ekologicznych oraz rynku certyfikującego skup produktów BIO
Potencjalne źródło finansowania	Środki gminne, środki unijne, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba producentów zdrowej żywności, oferowane produkty
Termin realizacji	2019-2026
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 1.2.5	Pomaganie w ukierunkowywaniu produkcji rolnej
Opis Działania	Stworzenie programów pomocowych, organizacja szkoleń zwłaszcza w zakresie dbałości o glebę, wspieranie restrukturyzacji rolnictwa, powiększenie ilości zadrzewień śródpolnych
Potencjalne źródło finansowania	Środki gminne, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Liczba programów, szkoleń
Termin realizacji	2018-2026

Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Program operacyjny 1.3	Wsparcie dla rozwoju przedsiębiorczości
Działanie 1.3.1	Stworzenie i wdrażanie programów pomocowych dla przedsiębiorców
Opis Działania	Wspieranie tworzenia programów pomocowych, informowanie przedsiębiorców
Potencjalne źródło finansowania	Środki gminne, środki unijne, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba wdrożonych programów
Termin realizacji	2018-2026
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 1.3.2	Wspieranie organizacji bezpłatnych szkoleń
Opis Działania	Udostępnienie lokali, informowanie o szkoleniach
Potencjalne źródło finansowania	Środki gminne, środki unijne, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba zorganizowanych szkoleń
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 1.3.3	Wspieranie lokalnych porozumień przedsiębiorców/rolników
Opis Działania	Rozpoznanie i zaproszenie do współpracy działających organizacji rolniczych i przedsiębiorców
Potencjalne źródło finansowania	Środki gminne
Miernik oceny	Liczba spotkań, efekty współpracy
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 1.3.4	Wspieranie włączenia społecznego
Opis Działania	Pomoc w otwieraniu działalności gospodarczej osobom zagrożonym wyłączeniem społecznym np. spółdzielnie socjalne
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, wojewódzkie, środki gminne
Miernik oceny	Spadek liczby osób bezrobotnych i zagrożonych wyłączeniem
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 1.3.5	Wspieranie proinnowacyjności
Opis Działania	Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia, wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, wojewódzkie, środki gminne
Miernik oceny	Liczba przedsiębiorstw spełniających wymogi WRPO+ w tym zakresie
Termin realizacji	2019-2020
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Program operacyjny 1.4	Marka „Rozdrażew”

Działanie 1.4.1	Promocja walorów Gminy, stworzenie silnej marki „ROZDRAŻEW”
Opis Działania	Promocja walorów gminy, aktywne uczestnictwo w stowarzyszeniach, konferencjach itp. rozwój punktu informacji turystycznej, stworzenie systemu informacji wizualnej, wykorzystanie form elektronicznych np. openstreetmap.org.pl , stworzenie silnej marki „ROZDRAŻEW” związanej z wypoczynkiem, zdrowiem, ofertą nieruchomości, współpraca z regionalnymi organizacjami i stowarzyszeniami
Potencjalne źródło finansowania	Środki gminne, środki unijne, krajowe, prywatne
Miernik oceny	Wzrost liczby odwiedzających, mieszkańców
Termin realizacji	2018-2026
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 1.4.2	Promocja i rozwój agroturystyki
Opis Działania	Działania medialne, w tym w mediach elektronicznych, szkolenia, pomoc w przekształcaniu istniejących gospodarstw rolnych w gospodarstwa agroturystyczne
Potencjalne źródło finansowania	Środki gminne, środki unijne, krajowe, prywatne
Miernik oceny	Ilość informacji wytworzonych/opublikowanych przez pracowników Urzędu Gminy, liczba szkoleń
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 1.4.3	Propagowanie turystyki weekendowej i kilkudniowej
Opis Działania	Wykorzystanie metod e-promocja tj.: • Openstreetmap Polska (http://openstreetmap.org.pl/), • Geocaching (http://www.geocaching.pl/).
Potencjalne źródło finansowania	Środki gminne, środki unijne, krajowe, prywatne
Miernik oceny	Liczba działań promocyjnych
Termin realizacji	2018-2026
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew

Źródło: Analiza Remedis SA, Urząd Gminy Rozdrażew

5.2 PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „UNOWOCZEŚNIANIE STANU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ”

Tabela 36 CEL STRATEGICZNY 2

CEL STRATEGICZNY 2	UNOWOCZEŚNIANIE STANU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ
Program operacyjny 2.1	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej
Działanie 2.1.1	Budowa i modernizacja dróg gminnych
Opis Działania	Budowa dróg pomiędzy poszczególnymi miejscowościami, naprawa i modernizacja istniejących odcinków drogowych, położenie nakładek bitumicznych na przygotowane do tego odcinki dróg
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, budżet gminy
Miernik oceny	Liczba kilometrów wybudowanych dróg
Termin realizacji	2018-2026
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 2.1.2	Budowa i modernizacja chodników, parkingów, przystanków
Opis Działania	Budowa i modernizacja chodników na osiedlu i przy drogach, budowa i modernizacja parkingów w okolicach miejsc wypoczynku, remonty przystanków autobusowych
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, budżet gminy i powiatu
Miernik oceny	Liczba kilometrów nowych i zmodernizowanych chodników, liczba miejsc parkingowych, liczba zmodernizowanych przystanków
Termin realizacji	2018-2026
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 2.1.3	Modernizacja starych i budowa nowych energooszczędnych obwodów oświetleniowych
Opis Działania	Dotyczy w pierwszym rzędzie odcinków dróg, gdzie występują zabudowania, miejsc niebezpiecznych (przejścia dla pieszych). Podstawowy zakres: demontaż starych opraw elektrycznych i źródeł światła i montaż nowych źródeł energooszczędnych (LED)
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, budżet gminy
Miernik oceny	Ilość kilometrów oświetlonych dróg
Termin realizacji	2018-2026
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 2.1.4	Podnoszenie bezpieczeństwa dróg
Opis Działania	W zależności od potrzeb miejscowych dbałość o właściwe oznakowanie, wprowadzanie progów i szykan spowalniających, budowa chodników
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, budżet gminy i powiatu
Miernik oceny	Liczba rozwiązanych problemów

Termin realizacji	2018-2026
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 2.1.5	Prowadzenie działań lobbujących na rzecz modernizacji dróg powiatowych
Opis Działania	Lobbing, organizacja spotkań
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Miernik oceny	Liczba działań
Termin realizacji	2018-2026
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Program operacyjny 2.2	Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnych, deszczowych, wodociągowych, wymiana pokryć dachowych
Działanie 2.2.1	Rozbudowa systemu kanalizacyjnego gminy
Opis Działania	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej, remonty najstarszych odcinków
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, budżet gminy
Miernik oceny	Liczba mieszkańców korzystających z kanalizacji
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 2.2.2	Wymiana zbiorników na nieczystości ciekłe (szamb) na nowoczesne lub na przydomowe oczyszczalnie ścieków, zakup pojazdu asenizacyjnego
Opis Działania	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, dofinansowanie wymiany szamb na szczelne i zakup pojazdu asenizacyjnego
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki gminne, środki Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
Miernik oceny	Liczba nowych wymienionych zbiorników lub przydomowych oczyszczalni ścieków
Termin realizacji	2020-2026
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 2.2.3	Modernizacja istniejącej sieci wodociągowej i ujęć wody
Opis Działania	Modernizacja istniejącej sieci wodociągowej, organizacja środków finansowych, przeprowadzenie pełnej inwentaryzacji
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, budżet gminy
Miernik oceny	Zmodernizowane i wybudowane odcinki sieci
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 2.2.4	Odbudowa naturalnej retencji
Opis Działania	Renaturyzacja cieków wodnych i odbudowa naturalnej retencji na terenie Gminy Rozdrażew
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki gminne, środki Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
Miernik oceny	Liczba zrealizowanych projektów
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 2.2.5	Prowadzenie działań lobbujących na rzecz budowy sieci gazowej na terenie gminy

Opis Działania	Lobbing, organizacja spotkań
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki gminne, środki Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
Miernik oceny	Liczba mieszkańców korzystająca z sieci
Termin realizacji	2018-2026
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 2.2.6	Umożliwienie mieszkańcom usunięcia wyrobów zawierających azbest (pokrycia dachowe, rury itp.)
Opis Działania	Stworzenie możliwości ubiegania się o środki na wymianę utylizację eternitu i rur azbestowych
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki gminne, środki Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
Miernik oceny	Liczba wymienionych pokryć dachowych
Termin realizacji	2018-2026
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Program operacyjny 2.3	Rozbudowa gminnej infrastruktury rekreacyjno-sportowej i kulturalnej
Działanie 2.3.1	Budowa nowych i modernizacja istniejących ścieżek rowerowych
Opis Działania	Zaprojektowanie ścieżek i ich budowa oraz modernizacja istniejących, lepsze połączenie Rozdrażewa ścieżkami z innymi miejscowościami gminy
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, krajowe, środki unijne
Miernik oceny	Ilość kilometrów wybudowanych ścieżek
Termin realizacji	2018-2026
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 2.3.2	Modernizacja istniejących świetlic wiejskich i ich wyposażenia oraz modernizacja otoczenia
Opis Działania	Przygotowanie planów, modernizacja, przebudowa, remonty, zagospodarowanie terenu
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, krajowe, unijne
Miernik oceny	Liczba zmodernizowanych i wyposażonych placówek, stopień ich wykorzystania
Termin realizacji	2018-2026
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 2.3.3	Budowa i utrzymanie obiektów sportowych i rekreacyjnych w miejscowościach sołeckich
Opis Działania	Budowa i utrzymanie obiektów sportowych i rekreacyjnych w miejscowościach sołeckich, budowa siłowni zewnętrznych, zakup sprzętu, wybór lokalizacji, budowa boisk sportowych, wiat
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, krajowe, unijne
Miernik oceny	Wybudowane obiekty
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 2.3.4	Budowa placów zabaw dla dzieci

Opis Działania	Budowa placów zabaw dla dzieci we wszystkich miejscowościach sołeckich, wykonanie małej architektury, niwelacje terenu, zakup sprzętu, zagospodarowanie terenu,
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, krajowe, unijne, prywatne
Miernik oceny	Wybudowane place
Termin realizacji	2018-2026
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 2.3.5	Wybudowanie obserwatorium astronomicznego
Opis Działania	Zebranie środków, wybór lokalizacji, sporządzenie projektów
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, krajowe, środki unijne
Miernik oceny	Wybudowane obserwatorium
Termin realizacji	2020-2022
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 2.3.6	Zwiększenie powierzchni Biblioteki Publicznej
Opis Działania	Budowa nowych lub adaptacja innych pomieszczeń
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, krajowe, środki unijne
Miernik oceny	Wybudowane obserwatorium
Termin realizacji	2020-2022
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Program operacyjny 2.4	Modernizacja bazy oświatowej
Działanie 2.4.1	Modernizacja istniejących świetlic przyszkolnych
Opis Działania	Przygotowanie planów, modernizacja
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, krajowe, unijne
Miernik oceny	Liczba zmodernizowanych placówek, liczba dzieci z nich korzystających
Termin realizacji	2018-2022
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 2.4.2	Wymiana wyposażenia sal komputerowych z dostępem do Internetu szerokopasmowego
Opis Działania	Stworzenie planów, pozyskanie środków finansowych, budowa, wyposażenie sal w komputery z dostępem do Internetu
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, krajowe, unijne
Miernik oceny	Liczba sal komputerowych, liczba dzieci z nich korzystających
Termin realizacji	2018-2026
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 2.4.3	Poprawa stanu bazy szkolnej, przedszkolnej
Opis Działania	Budowa Sali gimnastycznej w Nowej Wsi, remonty budynków, sal gimnastycznych
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, krajowe, unijne
Miernik oceny	Wielkość nakładów
Termin realizacji	2019-2022

Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 2.4.4	Budowa nowego przedszkola
Opis Działania	Zwiększenie liczby miejsc dostępnych dla dzieci w wieku przedszkolnym, analiza możliwości finansowych i lokalowych, otwarcie placówki
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, krajowe, unijne
Miernik oceny	Liczba miejsc w przedszkolach
Termin realizacji	2020-2022
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 2.4.5	Otwarcie żłobka
Opis Działania	Analiza możliwości finansowych i lokalowych, otwarcie placówki
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, krajowe, unijne
Miernik oceny	Funkcjonująca placówka
Termin realizacji	2020
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Program operacyjny 2.5	Wspieranie gospodarki niskoemisyjnej
Działanie 2.5.1	Rozwój fotowoltaiki, energii wiatrowej i pochodzącej z biomasy
Opis Działania	Rozpoznanie lokalnych możliwości, rozpoznanie możliwości finansowania, wspieranie działań edukacyjnych
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, wojewódzkie, gminne, prywatne
Miernik oceny	Liczba zrealizowanych działań edukacyjnych i liczba zrealizowanych projektów
Termin realizacji	2018-2026
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 2.5.2	Wspieranie inteligentnego zarządzania energią
Opis Działania	Modernizacja obiektów publicznych w celu zastosowania nowoczesnych rozwiązań
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, wojewódzkie, gminne, prywatne
Miernik oceny	Liczba zrealizowanych projektów
Termin realizacji	2018-2026
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 2.5.3	Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej
Opis Działania	Przygotowanie wymaganych dokumentów do przeprowadzenia termomodernizacji
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki krajowe, budżet gminy
Miernik oceny	Liczba budynków objętych termomodernizacją, osiągnięte oszczędności energii
Termin realizacji	2018-2024
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 2.5.4	Doskonalenie selekcji odpadów w oparciu o działalność Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK)

Opis Działania	Propagowanie korzystania Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych wśród mieszkańców
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki krajowe, budżet gminy
Miernik oceny	Liczba osób korzystających z PSZOK
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Program operacyjny 2.6	Upowszechnienie dostępu do Internetu szerokopasmowego
Działanie 2.6.1	Zapewnienie dostępu do sieci szerokopasmowej na terenie Gminy
Opis Działania	Stworzenie projektu, znalezienie środków na budowę lokalnej sieci w oparciu o istniejące węzły
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, wojewódzkie, gminne, prywatne
Miernik oceny	Liczba osób korzystających z szerokopasmowego Internetu
Termin realizacji	2018-2022
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 2.6.2	Stworzenie Publicznych Punktów Dostępu do Internetu
Opis Działania	Udostępnienie Internetu np. w świetlicach wiejskich
Potencjalne źródło finansowania	Środki gminne, krajowe, powiatowe, unijne
Miernik oceny	Liczba miejsc, w których można korzystać z Internetu
Termin realizacji	2018-2026
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew

Źródło: Analiza Remedis SA, Urząd Gminy Rozdrażew

5.3 PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „AKTYWNE SPOŁECZEŃSTWO”

Tabela 37 CEL STRATEGICZNY 3

CEL STRATEGICZNY 3	AKTYWNE SPOŁECZEŃSTWO
Program operacyjny 3.1	Zaspokojenie potrzeb rekreacyjnych i wypoczynkowych dzieci i młodzieży
Działanie 3.1.1	Organizowanie różnych form wypoczynku dla dzieci i młodzieży
Opis Działania	Przekazywanie środków, pomoc w organizacji imprez, konkursów
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki gminne, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba uczestników
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 3.1.2	Współpraca z klubami sportowymi, zrzeszającymi osoby uprawiające różne dyscypliny sportu
Opis Działania	Ciągła współpraca jednostek podległych Urzędowi Gminy z klubami działającymi i mogącymi działać na terenie Gminy
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, budżet gminy, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba wydarzeń sportowych
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Program operacyjny 3.2	Zaspokojenie potrzeb kulturalnych mieszkańców Gminy
Działanie 3.2.1	Intensyfikacja udziału mieszkańców w kulturze jako uczestników i twórców wydarzeń kulturalnych
Opis Działania	Opracowanie i realizacja programów uczestnictwa w kulturze, edukacji kulturalnej, informacji i promocji, oraz przeprowadzenie badań uczestnictwa mieszkańców w życiu kulturalnym gminy
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Miernik oceny	Realizacja programu
Termin realizacji	2019-2026
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 3.2.2	Kultywowanie i promocja tradycji
Opis Działania	Kontynuacja wszelkich działań przypominających i utrwalających tradycje lokalne. Formy to np.: organizacja i wspieranie (np. w formie dofinansowań) konkursów artystycznych o charakterze lokalnym, wspieranie tworzenia wystaw, zespołów kultywujących lokalną twórczość, zachowanie dziedzictwa kulturowego poprzez organizację warsztatów artystycznych i rękodzielniczych, organizacja festynów, imprez okolicznościowych, koncertów, plenerów artystycznych, zlotów fanów motoryzacji, wystawy artystyczne itp.
Potencjalne źródło	Środki krajowe, środki unijne, budżet gminy, środki partnerów

finansowania	
Miernik oceny	Liczba wydarzeń
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 3.2.3	Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego
Opis Działania	Wspieranie rozwoju istniejących i wspomaganie w powstawaniu nowych organizacji pozarządowych
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, budżet gminy, środki partnerów
Miernik oceny	Poniesione nakłady
Termin realizacji	2018-2026
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Program operacyjny 3.3	Dbałość o wysoki poziom bezpieczeństwa społecznego
Działanie 3.3.1	Zapewnienie nowoczesnego sprzętu dla OSP
Opis Działania	Zakup specjalistycznego sprzętu dla ochrony p.poż. i ratownictwa drogowego
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki krajowe, budżet gminy
Miernik oceny	Wartość dostarczonego do OSP sprzętu
Termin realizacji	2018-2026
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 3.3.2	Modernizacja bazy lokalowej OSP
Opis Działania	Budowa remizy w Rozdrażewie, modernizacja obiektów w innych miejscowościach
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki krajowe, budżet gminy
Miernik oceny	Liczba zrealizowanych inwestycji
Termin realizacji	2018-2026
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Program operacyjny 3.4	Aktywne i zdrowe starzenie się
Działanie 3.4.1	Kształtowanie i promocja aktywnych postaw na rzecz zdrowego i aktywnego stylu życia
Opis Działania	Zajęcia rekreacyjne, kulturalne, spotkania integracyjne
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, budżet Gminy, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba aktywnych uczestników
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 3.4.2	Stworzenie punktu dziennej opieki dla osób starszych i niepełnosprawnych
Opis Działania	Prowadzenie zajęć rehabilitacyjnych, zapewnienie ludziom aktywnego spędzania czasu, prowadzenie terapii zajęciowych, uruchomienie idei wolontariatu wśród mieszkańców, zapewnienie konsultacji i porad
Potencjalne źródło	Środki gminne, środki unijne i krajowe

finansowania	
Miernik oceny	Liczba osób korzystających z pomocy, liczba wolontariuszy, stworzenie punktu dziennej opieki
Termin realizacji	2019-2026
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 3.4.3	Profilaktyka zdrowotna
Opis Działania	Profilaktyka zmierzająca do zmniejszenia ilości chorób reumatycznych, alergicznych, onkologicznych, psychiatrycznych, wad postawy, wymowy itd.
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki krajowe, środki gminne, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba osób objętych działaniami profilaktycznymi
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Program operacyjny 3.5	Uczenie się przez całe życie (Lifelong Learning)
Działanie 3.5.1	Stworzenie programów doszkalających w zakresie obsługi nowoczesnych urządzeń, Internetu, walka z wykluczeniem społecznym
Opis działania	Zakup programów, przeszkolenie osób
Potencjalne źródło finansowania	Środki gminne, krajowe, powiatowe, unijne
Miernik oceny	Liczba osób korzystających ze szkoleń
Termin realizacji	2019-2026
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 3.5.2	Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego
Opis działania	Upowszechnienie dostępu mieszkańców do usług elektronicznych
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, budżet Gminy, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba osób korzystających z komunikacji elektronicznej szkoleń
Termin realizacji	2018-2026
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 3.5.3	Wspieranie rozwoju e-społeczeństwa
Opis działania	Wspieranie wprowadzania rozwiązań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia, stworzenie informatora o ofercie kulturalnej, rekreacyjno-sportowej itp.
Potencjalne źródło finansowania	Środki gminne, krajowe, powiatowe, unijne
Miernik oceny	Liczba prowadzonych projektów
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 3.5.4	Promocja postaw ekologicznych
Opis działania	Szkolenia, warsztaty, inicjatywy społeczne, działania medialne, lobbying ekologiczny
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki krajowe, budżet gminy, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba podjętych kampanii informacyjnych, ilość zajęć

Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Program operacyjny 3.6	Aktywizacja mieszkańców
Działanie 3.6.1	Szkolenia dla mieszkańców
Opis działania	Przeprowadzanie szkoleń dla mieszkańców w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, unijne, powiatowe
Miernik oceny	Liczba przeprowadzonych szkoleń, liczba przeszkolonych mieszkańców
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 3.6.2	Ciągłe doskonalenie się urzędników gminnych w zakresie aktywizacji mieszkańców
Opis działania	Wizyty studyjne w gminach sąsiednich, partnerskich w celu zapoznania się z dobrymi praktykami w zakresie aktywizacji gospodarczej mieszkańców, szkolenia pracowników Urzędu Gminy
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Miernik oceny	Liczba szkoleń, liczba przeszkolonych pracowników, liczba wizyt
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew
Działanie 3.6.3	Przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja lokalnego rynku pracy
Opis działania	Wspieranie kształcenia w zakresie zdobywania umiejętności rzemieślniczych, stymulacja inwestycji lokalnych kreujących nowe miejsca pracy, współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, powiatowe, gminne, prywatne
Miernik oceny	Liczba bezrobotnych, liczba osób, które pracę znalazły, liczba osób przeszkolonych
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Rozdrażew

Źródło: Analiza Remedis SA, Urząd Gminy Rozdrażew

Warto dodać, że wymienione powyżej zadania nie są wartościowane ze względu na skutki dla jak największej części mieszkańców. Takie hierarchizowanie należy zrealizować każdorazowo decydując o przyznaniu środków na realizację w ramach kolejnego budżetu i kolejnego WPF-u. Niemniej w praktyce należy się spodziewać, że podstawowym czynnikiem priorytetyzującym zadania będzie możliwość pozyskania dofinansowania bezzwrotnego. To bowiem pozwoli na swoiste lewarowanie możliwości budżetowych i maksymalizacji wartościowej zrealizowanych na rzecz mieszkańców działań.

6 STRATEGIA GMINY ROZDRAŻEW A INNE DOKUMENTY STRATEGICZNE



W niniejszym rozdziale dokonano prezentacji Strategii Rozwoju Gminy Rozdrażew w latach 2017-2026 na tle innych dokumentów strategicznych – przede wszystkim Strategii Rozwoju Kraju 2020 i Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju Polska 2030, Zaktualizowanej Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2020 oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Wielkopolskiego na lata 2014-2020. Analiza wykazuje zbieżność strategii Gminy z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla dotyczącymi Gminy.

6.1 STRATEGIA EUROPA 2020

Strategia „Europa 2020” jest dziesięcioletnią strategią Unii Europejskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, zapoczątkowaną w 2010 r. Ma ona na celu nie tylko rozwiązanie problemów wynikających z kryzysu, z którego obecnie kraje UE stopniowo wychodzą. Strategia ta ma również pomóc nam skorygować niedociągnięcia europejskiego modelu wzrostu gospodarczego i stworzyć warunki, dzięki którym będzie on bardziej służył zrównoważonemu i sprzyjającemu włączeniu społecznemu wzrostowi.

Ustalono pięć nadrzędnych celów, które UE ma osiągnąć do 2020 roku. Obejmują one **zatrudnienie, badania i rozwój, klimat i energię, edukację, integrację społeczną i walkę z ubóstwem**. Strategia zawiera również siedem tzw. inicjatyw przewodnich, w oparciu o które Unia Europejska i władze państw członkowskich będą nawzajem uzupełniać swoje działania w kluczowych dla strategii obszarach, takich jak: **innowacje, gospodarka cyfrowa, zatrudnienie, młodzież, polityka przemysłowa, ubóstwo i oszczędne gospodarowanie zasobami**.

Wdrażanie celów Strategii Rozwoju Gminy Rozdrażew przyczynia się do realizacji Strategii „Europa 2020”.

6.2 STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020

Strategia Rozwoju Kraju 2020 (SRK) to główna strategia rozwojowa Polski do 2020 roku. Wskazuje najważniejsze zadania państwa, które należy zrealizować w najbliższych latach, by przyspieszyć rozwój Polski, orientacyjny harmonogram oraz sposób finansowania zaplanowanych działań. Strategia proponuje podejście dwukierunkowe, polegające na usuwaniu barier i słabości polskiej gospodarki oraz wykorzystaniu jej mocnych stron. SRK

wyznacza trzy obszary, na których powinny zostać skoncentrowane fundusze na politykę rozwoju:

- Konkurencyjna gospodarka,
- Spójność społeczna i terytorialna,
- Sprawne i efektywne państwo.

Działania wskazane w SRK będą konkretyzowane poprzez cele i programy Strategii Rozwoju Gminy Rozdrażew na lata 2017-2026.

6.3 DŁUGOOKRESOWA STRATEGIA ROZWOJU KRAJU „POLSKA 2030. TRZECIA FALA NOWOCZESNOŚCI

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „**Polska 2030**. Trzecia fala nowoczesności” – jest to dokument rządu RP o charakterze analitycznym i rekomendacyjnym. Określa on główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, a także kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju. Stanowi opis nowego projektu cywilizacyjnego, zorientowanego na przyszłość, w perspektywie do 2030 roku. Celem Strategii jest przezwyciężenie kryzysu finansowego w jak najkrótszym czasie i próba uniknięcia tzw. „straconej dekady” – wolniejszego rozwoju gospodarczego niż w poprzednich latach, który powodowałby negatywny wpływ na jakość życia ludzi. Strategia zakłada więc zbudowanie przewag konkurencyjnych do 2030 roku, tak, aby po wykorzystaniu obecnych sił rozwojowych Polska posiadała nowe potencjały wzrostu w obszarach, które dotychczas nie były eksploatowane, np. w obszarze edukacji.

Głównym celem dokumentu **Polska 2030** jest poprawa jakości życia Polaków mierzona wskaźnikami jakościowymi, a także wartością oraz tempem wzrostu polskiego PKB. Projekt kładzie nacisk na jednoczesny rozwój w trzech strategicznych obszarach: **konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski oraz efektywności i sprawności państwa.**

Cele Strategii Rozwoju Gminy Rozdrażew, programy z tym związane, a także przedstawione kierunki działań wpisują się w cele przedstawione w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności”

6.4 RAPORT POLSKA 2030. WYZWANIA ROZWOJOWE

Raport Polska 2030 przedstawia wyzwania jakie powinniśmy podjąć w perspektywie roku 2030 tj.:

- Wzrost i konkurencyjność,
- Sytuacja demograficzna,
- Wysoka aktywność zawodowa oraz adaptacyjność zasobów pracy,
- Odpowiedni potencjał infrastruktury,
- Bezpieczeństwo energetyczno-klimatyczne,
- Gospodarka oparta na wiedzy i rozwój kapitału intelektualnego,
- Solidarność i spójność regionalna,
- Poprawa spójności społecznej,
- Sprawne państwo,
- Wzrost kapitału społecznego Polski.

Realizacja celów strategicznych określonych w Strategii Rozwoju Gminy Rozdrażew przyczyni się do urzeczywistniania tych wyzwań w skali pojedynczej gminy.

6.5 KONCEPCJA PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU 2030

W KPZK 2030 rozwój kraju traktowany jest w sposób kompleksowy. Oznacza to, że zadaniem zagospodarowania przestrzennego jest godzenie interesów różnych użytkowników przestrzeni (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, państwa). Powinno być spójne z decyzjami podejmowanymi w innych obszarach dotyczących np. inwestycji infrastrukturalnych, potrzeby rozwoju miast, ochrony terenów zielonych.

KPZK wskazuje najpilniejsze problemy zagospodarowania polskiej przestrzeni i konkretne działania naprawcze w sześciu obszarach tematycznych dla:

- Poprawy konkurencyjności największych miast i powiązań między nimi,
- Tworzenia warunków równomiernego rozwoju poza dużymi miastami,
- Rozwoju infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej (np. sieci szerokopasmowe),

- Poszanowania środowiska naturalnego i walorów krajobrazowych, a także kulturowych,
- Wzmacniania odporności Polski na zagrożenia związane z bezpieczeństwem energetycznym (np. poprzez budowanie połączeń energetycznych z sąsiednimi państwami) czy ekstremalnymi zjawiskami naturalnymi (np. powodziami),
- Systematycznej budowy i utrzymania skutecznego systemu planowania przestrzennego (np. eliminowania chaotycznego sposobu zabudowy przedmieść).

Koncepcje zawarte w Strategii Gminy Rozdrażew zawierają założenia Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

6.6 KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE

Główny cel strategiczny polityki regionalnej określony w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020 to:

- Efektywne wykorzystanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.

Realizacja tego celu jest możliwa dzięki koncentracji środków w obszarach i działaniach, które największym stopniu będą przyczyniały się do realizacji celów szczegółowych tj.:

- Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów,
- Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych,
- Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

Strategia Rozwoju Gminy Rozdrażew na lata 2017-2026 będzie realizować założenia Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego na lata 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie.

6.7 WIELKOPOLSKI REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY NA LATA 2014-2020 WRPO 2014+

Programy operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Rozdrażew są zbieżne z priorytetami inwestycyjnymi wszystkich osi priorytetowych Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 WRPO+ o nazwach:

- Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka,
- Społeczeństwo informacyjne,
- Energia,
- Środowisko,
- Transport,
- Rynek pracy,
- Włączenie społeczne,
- Edukacja,
- Infrastruktura dla kapitału ludzkiego.

6.8 STRATEGIA INNOWACYJNOŚCI I EFEKTYWNOŚCI GOSPODARKI. DYNAMICZNA POLSKA 2020

Stworzenie wysoce konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy i współpracy przedsiębiorstw, administracji i nauki to główny cel Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020” (SIEG).

Głównym założeniem SIEG jest przygotowanie odpowiednich warunków funkcjonowania polskich przedsiębiorstw oraz sektora nauki i administracji, które pozwolą zwiększyć konkurencyjność i innowacyjność naszej gospodarki. Strategia zakłada realizację następujących celów:

- Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki,
- Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy,
- Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców,
- Wzrost umiędzynarodowienia polskiej gospodarki.

Poszczególne działania będą realizowane przez administrację centralną we współpracy z przedsiębiorcami i ich organizacjami, jednostkami naukowymi i samorządowymi,

instytucjami otoczenia biznesu oraz organizacjami pozarządowymi. Obok systemowych działań legislacyjnych w różnych obszarach planowane są również zmiany w samym funkcjonowaniu krajowej polityki innowacyjnej, a także bezpośrednie wsparcie w postaci programów finansowanych ze środków publicznych.

Cele i programy Strategii Gminy Rozdrażew są kompatybilne z celami SIEG.

6.9 KRAJOWY PROGRAM OPERACYJNY NA LATA 2014-2020

Działania podejmowane w ramach Strategii Rozwoju Gminy Rozdrażew na lata 2017-2026 zgodne są z celami Krajowych Programów Operacyjnych.

6.9.1 PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

Celem programu jest wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku, a także sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej. Program będzie w sposób szczególny promował miasta przeznaczając im środki finansowe w obszarze transportu oraz podniesienia efektywności energetycznej.

6.9.2 PROGRAM OPERACYJNY INTELIGENTNY ROZWÓJ

Głównym celem PO IR będzie pobudzenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki w Polsce za pomocą zwiększenia nakładów prywatnych na rozwój i badania. Nakłady te będą skoncentrowane na budowie nowych sektorów biznesu i wzmocnieniu już istniejących, a także na rozwoju innowacyjności przedsiębiorstw. Preferowane będą projekty badawcze, które cechuje wysoki potencjał w zakresie nauki i biznesu. W stopniu adekwatnym do zakresu oddziaływania niektóre programy Strategia Rozwoju Gminy Rozdrażew na lata 2017-2026 zgodne są z celem PO IR.

6.9.3 PROGRAM OPERACYJNY POLSKA CYFROWA

Celem programu jest wzmocnienie cyfrowych fundamentów dla społeczno-gospodarczego rozwoju kraju. Zgodnie z Umową Partnerstwa, jako fundamenty te przyjęto: szeroki dostęp do szybkiego Internetu, efektywne i przyjazne użytkownikom e-usługi publiczne oraz stale rosnący poziom kompetencji cyfrowych społeczeństwa. Technologie cyfrowe są absolutnym katalizatorem innowacyjności, zarówno w sektorze prywatnym, jak i publicznym. Na poziomie

dotyczącym gminy Strategia Rozwoju Gminy Rozdrażew na lata 2017-2026 planuje działania zbieżne z założeniami PO PC.

6.9.4 PROGRAM OPERACYJNY WIEDZA, EDUKACJA I ROZWÓJ

Program Operacyjny Wiedza, Edukacja i Rozwój swym działaniem będzie obejmował:

- Wdrożenie reform systemów i struktur w wybranych obszarach polityk publicznych, kluczowych z punktu widzenia strategii Europa 2020 i krajowych programów reform,
- Wspieranie jakości, skuteczności i otwartości szkolnictwa wyższego jako instrumentu budowy gospodarki opartej o wiedzę,
- Poszukiwanie nowych, niestosowanych dotąd na szerszą skalę innowacyjnych metod rozwiązywania problemów społecznych takich jak: bezrobocie, wykluczenie społeczne czy brak kwalifikacji i wykształcenia. Wypracowywanie tych metod będzie odbywać się w drodze tworzenia i testowania nowych rozwiązań a także poprzez przenoszenie rozwiązań stosowanych w innych krajach (współpraca ponadnarodowa),
- Realizację programów w zakresie mobilności ponadnarodowej czyli np. staży i praktyk zagranicznych w ramach programów Erasmus czy Leonardo da Vinci,
- Realizację działań ukierunkowanych na bezrobotne osoby młode w wieku od 16 do 24 roku życia i poprawę ich sytuacji na rynku pracy w ramach Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych i gwarancji dla młodzieży.

Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój nie jest skierowany bezpośrednio do gmin, niemniej wiele działań planowanych w Strategii Rozwoju Gminy Rozdrażew na lata 2017-2026 jest zgodnych z tym programem.

6.9.5 PROGRAM OPERACYJNY POMOC TECHNICZNA

Głównym zadaniem programu jest zapewnić sprawny system wdrażania funduszy polityki spójności na lata 2014-2020. W ramach programu realizowane będą działania, które zapewniają kompleksowe przygotowanie instytucji do wdrażania projektów, a także spójny system informacji i promocji.

6.10 ZAKTUALIZOWANA STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO DO 2020 ROKU – WIELKOPOLSKA 2020

Spójność dokumentów strategicznych Gminy wymaga połączenia celów Strategii z dokumentem nadrzędnym, jakim jest strategia województwa. Spójność ta realizowana jest na poziomie celów strategicznych obu dokumentów, które przekładają się dalej na konkretne zadania inwestycyjne.

Strategia Rozwoju Gminy Rozdrażew poprzez wykonanie zaplanowanych programów rozwojowych, realizować będzie osiem generalnych celów rozwojowych wyznaczonych w Zaktualizowanej Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego 2020 o nazwach:

- Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej regionu,
- Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami,
- Lepsze zarządzanie energią,
- Zwiększenie spójności województwa,
- Wzmocnienie potencjału gospodarczego regionu,
- Wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia,
- Zwiększenie zasobów oraz wyrównanie potencjałów społecznych województwa,
- Wzrost bezpieczeństwa i sprawności zarządzania regionem.

6.11 STRATEGIA ROZWOJU POWIATU KROTOSZYŃSKIEGO NA LATA 2014-2020

Strategia Rozwoju Powiatu Krotoszyńskiego zawiera następujące cele strategiczne w ramach ładu gospodarczego, społecznego i przestrzennego, do którego bezpośrednio odnoszą się programy zawarte w Strategii Rozwoju Gminy Rozdrażew na lata 2017-2026:

- Cel strategiczny I: Zwiększenie potencjału społecznego powiatu,
- Cel strategiczny II: Zrównoważone wykorzystanie potencjału przestrzennego, w tym środowiska,
- Cel strategiczny III: Wzmocnienie potencjału powiatu poprzez dobre zarządzanie i partycypację ekspercką,
- Cel strategiczny IV: Zwiększenie potencjału ekonomicznego powiatu.

7 WDRAŻANIE STRATEGII



7.1 METODY ZARZĄDZANIA I MONITOROWANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY ROZDRAŻEW NA LATA 2017-2026

Strategia jest dokumentem planowania długookresowego, który stanowi podstawę do precyzowania rozwojowych przedsięwzięć społecznych i gospodarczych. Sądzić należy, że aktualizacja Strategii jeden raz w okresie czteroletniej kadencji władz samorządowych winna zapewnić jej wystarczające dostosowanie do zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy.

Zaprezentowane opracowanie zawiera zbiór celów strategicznych Gminy. Określenie „cel” określa zarówno pojedyncze działanie, wiele działań bądź wręcz odwołuje się do spójnego opracowania.

W skali krótko i średniookresowej aktualizacje planów rozwojowych gminy zapewnia przygotowanie i doroczny przegląd budżetów i Wieloletnich Prognoz Finansowych. Monitoring i ewaluacja oprócz dokonania oceny stopnia realizacji działań zapisanych w Strategii polega na wprowadzaniu modyfikacji zgodnie ze zmieniającymi się warunkami wpływającymi na rozwój społeczny i gospodarczy Gminy.

Realizacja zadań odbywać się będzie poprzez uchwalanie i realizację kolejnych budżetów. W pozostałych obszarach cele opisane w Strategii winny stać się podstawą projektów realizowanych przez samorząd.

Władze Gminy wypełniając strategię winny podejmować decyzje określające: rodzaj zadań i ich hierarchię, zakres finansowania, okres i kolejność realizacji zadań. Zarządzanie finansowe polega na wdrażaniu przyjętych przez Radę Gminy kolejnych budżetów i WPF-ów, analizujących aktualne możliwości inwestycyjne. Aktualne dokumenty (budżet i WPF) są dostępne każdorazowo na stronie BIP Gminy Rozdrażew.

Bezpośrednim wskaźnikiem wykonania strategii będzie stopień realizacji zaplanowanych projektów. Poszczególne „cele” opisane w strategii posiadają określone mierniki oceny będące podstawą do budowania szczegółowych zasad oceny postępu prac nad programami. Sposób prezentacji osiągnięć w realizacji strategii to decyzja władz Gminy. Monitorowanie i ocena zarówno Strategii jak i innych programów polegać winno na porównaniu osiągniętego stanu

do założeń opisanych w odpowiednich programach na podstawie analizy sprawozdań rzeczowych i finansowych jednostek organizacyjnych Gminy.

Urząd Gminy w Rozdrażewie jako instytucja wdrażająca Strategię jest odpowiedzialny za:

- zbieranie i udostępnianie danych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji Strategii,
- zapewnienie spójności różnych dokumentów programowych.

W przyjętej hierarchii dokumentów programowych podstawowe informacje pokazujące realizację Strategii zawierają w sobie sprawozdania z wykonania budżetu Gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Rozdrażew została opracowana przy założeniu, że jej sporządzenie przyczyni się do planowego zarządzania wymagającego okresowych weryfikacji luki pomiędzy stanem faktycznym i stanem pożądanym w Gminie.

7.2 SPOSOBY INICJOWANIA WSPÓŁPRACY MIĘDZY SEKTOREM PUBLICZNYM, PRYWATNYM I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Do zadań Gminy należy współpraca i wspieranie wybranych przedsięwzięć organizacji pozarządowych działających na jej terenie. Sposób przygotowania i monitorowania strategii i innych dokumentów związanych z rozwojem Gminy gwarantuje włączenie organizacji pozarządowych i sektora prywatnego we współpracę z sektorem publicznym. Dodatkowo należy wspomnieć, że skład Rady Gminy będącej szeroką reprezentacją mieszkańców Gminy sprzyja łączeniu różnych środowisk w aktywności na rzecz Gminy. Bezpośrednio w zgłaszaniu i przy opracowywaniu zadań biorą czynny udział organizacje pozarządowe oraz społeczeństwo zarówno poprzez włączanie się bezpośrednie jak i poprzez swoich przedstawicieli w Radzie Gminy.

Gmina inicjuje współpracę z instytucjami sektora publicznego i lokalnymi przedsiębiorstwami sektora prywatnego poprzez organizowanie wspólnych spotkań dla przedstawicieli tych jednostek.

7.3 PUBLIC RELATIONS STRATEGII GMINY ROZDRAŻEW

Istotną uwagę władze Gminy przykładają do przekazywania społeczności lokalnej rzeczowej i wyczerpującej informacji na temat realizacji Strategii. Public Relations, którego zadaniem jest upowszechnianie zamierzeń Strategii i dokumentów związanych pośród przyszłych beneficjentów (w tym zwłaszcza mieszkańców), jednostek podległych i innych podmiotów odbywa się poprzez trzy formy komunikacji:

- serwisy internetowe – będące szybkim i ogólnodostępnym źródłem informacji o aktualnych działaniach i stanowią dla opinii publicznej kompleksowe źródło informacji o założeniach i osiągnięciach strategii,
- współpracę z mediami – działania wykorzystujące współpracę z prasą, radiem, telewizją o zasięgu lokalnym będą kluczowym elementem przy realizacji Strategii i dokumentów związanych,
- bezpośrednie działania informacyjno-promocyjne Wójta Gminy.

Podstawowym celem działań związanych z Public Relations Strategii jest dotarcie do jak najszerszej grupy odbiorców końcowych działań podejmowanych w ramach Strategii, a więc do mieszkańców Gminy, przedsiębiorców lokalnych, organizacji społecznych. Informowanie społeczności lokalnej o realizacji Strategii Gminy odbywać się będzie w sposób pośredni – medialny, jak i bezpośredni – interaktywny. Pośrednio informacje zamieszczane będą w lokalnej prasie, na stronie internetowej Gminy, w materiałach i broszurach promocyjnych i informacyjnych.

8 ZAŁĄCZNIKI

1. Dokumenty strategiczne Gminy powiązane ze strategią rozwoju

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rozdrażew,
- Analiza Stanu Gospodarki Odpadami Komunalnymi na terenie Gminy Rozdrażew za rok 2017,

Aktualne dokumenty strategiczne są dostępne na stronach internetowych Gminy.

Projekt 10.09.2018r.

2. Macierz analizy SWOT Gminy Rozdrażew

Cecha bilansowana	O	WSPÓŁPRACA Z OTOCZENIEM KULTURA GLEBY USŁUGI I PRZETWÓRSTWO HANDEL, TRANSPORT MAGAZYNOWANIE ROLNICTWO							T	LUDNOŚĆ BUDŻET SIEĆ KOMUNIKACYJNA SIEĆ KANALIZACYJNA				
S	wartość	1,80	2,16	4,05	1,80	1,80	2,70	suma	0,00	0,20	0,18	0,18	suma	
LUDNOŚĆ	0,42	2	2	2	2	2	2	5,04	0	2	2	2	2,52	
GLEBY	0,45	2	2	0	2	2	2	4,50	2	2	1	1	2,70	
ATMOSFERA	0,45	1	1	2	1	1	1	3,15	2	1	1	1	2,25	
SIEĆ WODOCIĄGOWA	0,22	1	1	1	1	1	1	1,32	2	2	1	1	1,32	
ROLNICTWO	0,30	2	2	2	2	2	0	3,00	2	2	1	1	1,80	
W									17,01					10,59
SPORT I REKREACJA	0,20	2	2	0	1	1	0	1,20	2	1	1	1	1,00	
SIEĆ KOMUNIKACYJNA	0,18	2	2	1	2	2	2	1,98	1	1	0	1	0,54	
SIEĆ KANLIZACYJNA	0,09	1	1	1	1	1	1	0,54	1	1	1	0	0,27	
									3,72					1,81

3. Macierz analizy TOWS Gminy Rozdrażew

Cecha bilansowana	S	LUDNOŚĆ	GLEBY	ATMOSFERA	SIEĆ WODOCIĄGOWA	ROLNICTWO	W	SPORT I REKREACJA	SIEĆ KOMUNIKACYJNA	SIEĆ KANALIZACYJNA	
O	wartość	0,42	0,45	0,45	0,22	0,30	suma	0,20	0,18	0,09	suma
WSPÓŁPRACA Z OTOCZENIEM	1,80	2	2	2	1	2	16,20	2	2	2	10,80
KULTURA	2,16	2	1	1	1	2	15,12	2	1	1	8,64
GLEBY	4,05	2	0	2	1	2	28,35	0	1	0	4,05
USŁUGI I PRZETWÓRSTWO	1,80	2	1	1	1	2	12,60	2	2	1	9,00
HANDEL, TRANSPORT I MAGAZYNOWANIE	1,80	2	1	1	1	2	12,60	2	2	1	9,00
ROLNICTWO	2,70	2	2	1	1	0	16,20	1	2	1	10,80
T							101,07				52,29
LUDNOŚĆ	0,00	0	1	1	1	1	0,00	2	1	1	0,00
BUDŻET	0,20	2	1	1	2	1	1,40	2	2	2	1,20
SIEĆ KOMUNIKACYJNA	0,18	1	0	2	1	1	0,90	1	0	1	0,36
SIEĆ KANALIZACYJNA	0,18	1	0	2	1	1	0,90	1	1	0	0,36
							3,20				1,92

4. Zaproszenie do konsultacji zostało skierowane do ogółu mieszkańców poprzez:
- zamieszczenie na stronie internetowej Gminy i podmiotów powiązanych,
 - zamieszczenie na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Rozdrażew.
5. Skład Zespołu Konsultacyjnego ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Rozdrażew na lata 2017-2026:
-
6. Zespół Remedis SA:
- Krzysztof Nowak – Prezes Zarządu
 - Krzysztof Mrowicki – Dyrektor
 - Marcin Wyszogrodzki – Dyrektor ds. Sektora Publicznego
 - Bartosz Baranowski – Specjalista ds. Sektora Publicznego
 - Natalia Lis – Specjalistka ds. Metodyki i Badań

7. Analiza SWOT – szablon

Autor propozycji

Silne i słabe strony dotyczą stanu aktualnego, możliwości i zagrożenia dotyczą przyszłości.

	Silne strony	Słabe strony
	Możliwości	Zagrożenia

8. Cele, programy, działania – szablon

CEL STRATEGICZNY	
Program operacyjny	
Nazwa działania 1	
Opis Działania	
Potencjalne źródło finansowania	
Miernik oceny	
Termin realizacji	
Koordynator	
Nazwa działania 2	
Opis Działania	
Potencjalne źródło finansowania	
Miernik oceny	
Termin realizacji	
Koordynator	

9 SPIS TABEL I RYSUNKÓW

Tabela 1 SIEĆ OSADNICZA GMINY ROZDRAŻEW (31.12.2017 r.)	16
Tabela 2 POWIERZCHNIA GEODEZYJNA GRUNTÓW W GMINIE ROZDRAŻEW	18
Tabela 3 LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY ROZDRAŻEW W LATACH 2006-2015	24
Tabela 4 MĘŻCZYŹNI I KOBIETY W GMINIE ROZDRAŻEW W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM, PRODUKCYJNYM I POPRODUKCYJNYM W LATACH 2006-2015	28
Tabela 5 GMINA ROZDRAŻEW NA TLE WOJEWÓDZTWA, POWIATU I SĄSIADUJĄCYCH Z NIĄ GMIN (2015 r.)	29
Tabela 6 STRUKTURA I BILANS BEZROBOTNYCH W GMINIE ROZDRAŻEW	30
Tabela 7 STOPA BEZROBOCIA W POWIECIE, WOJEWÓDZTWIE I KRAJU W LATACH 2013- VI.2016	31
Tabela 8 PLAN WAŻNIEJSZYCH, CYKLICZNYCH IMPREZ KULTURALNYCH I SPORTOWYCH W GMINIE ROZDRAŻEW NA ROK 2018	32
Tabela 9 STRUKTURA MIESZKAŃ W GMINIE ROZDRAŻEW W LATACH 2011-2015	33
Tabela 10 MIESZKALNICTWO W GMINIE ROZDRAŻEW I GMINACH SĄSIADUJĄCYCH W 2014 ROKU	33
Tabela 11 POWIERZCHNIA GOSPODARSTW ROLNYCH W GMINIE ROZDRAŻEW	34
Tabela 12 LICZBA GOSPODARSTW ROLNYCH W GMINIE ROZDRAŻEW	34
Tabela 13 STRUKTURA PRODUKCJI ROLNEJ	35
Tabela 14 ZUŻYCIE NAWOZÓW MINERALNYCH I WAPNIOWYCH W ROKU 2010	35
Tabela 15 PODMIOTY GOSPODARCZE W GMINIE W LATACH 2011-2015	36
Tabela 16 PODMIOTY GOSPODARCZE W GMINIE ROZDRAŻEW W POSZCZEGÓLNYCH SEKCJACH POLSKIEJ KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI (PKD) W 2014 i 2015 ROKU	36
Tabela 17 PODMIOTY GOSPODARCZE W GMINIE ROZDRAŻEW I GMINACH SĄSIEDNICH (2015 r.)	38
Tabela 18 CHARAKTERYSTYKA SIECI WODOCIĄDOCIĄGOWEJ W GMINIE ROZDRAŻEW	42
Tabela 19 SIEĆ KANALIZACYJNA W GMINIE ROZDRAŻEW	43
Tabela 20 LICZBA ZBIORNIKÓW BEZODPŁYWOWYCH I OCZYSZCZALNI PRZYDOMOWYCH W GMINIE ROZDRAŻEW	44
Tabela 21 ILOŚĆ ODPADÓW KOMUNALNYCH WYTWARZANYCH NA TERENIE GMINY ROZDRAŻEW W 2017 ROKU	45
Tabela 22 ZMIESZANE ODPADY ZEBRANE W CIĄGU ROKU	47
Tabela 23 LICZBA UCZNIÓW W GMINIE ROZDRAŻEW W LATACH 2008-2017	50

Tabela 24 LICZBA MIEJSC I DZIECI W PRZEDSZKOLACH I PLACÓWKACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO	50
Tabela 25 BIBLIOTEKA W GMINIE ROZDRAŻEW	52
Tabela 26 WYKAZ GOSPODARSTW DOMOWYCH I OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ	54
Tabela 27 STATYSTYKA PRZESTĘPSTW NA TERENIE POWIATU KROTOSZYŃSKIEGO	56
Tabela 28 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	60
Tabela 29 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU STANU ŚRODOWISKA	61
Tabela 30 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO	63
Tabela 31 BILANS STRATEGICZNY – POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	65
Tabela 32 BILANS STRATEGICZNY – POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE STANU ŚRODOWISKA	66
TABELA 33 BILANS STRATEGICZNY – POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO	67
Tabela 34 ANALIZA SWOT GMINY ROZDRAŻEW	73
Tabela 35 CEL STRATEGICZNY 1	80
Tabela 36 CEL STRATEGICZNY 2	84
Tabela 37 CEL STRATEGICZNY 3	90

Rysunek 1 Gmina Rozdrażew na mapie powiatu krotoszyńskiego (źródło: www.osp.org.pl) ...	15
Rysunek 2 Odległość [km] Rozdrażewa od niektórych, większych miejscowości	16
Rysunek 3 Kościół w Rozdrażewie (źródło: http://www.rozdrazew.pl/galerie/category/9-pejzaze.html)	21
Rysunek 4 Budynek szkoły z 1835 roku w Dzielicach (źródło: http://www.rozdrazew.pl/zabytki.html)	22
Rysunek 5 Założenie folwarczne – Grębów (źródło: http://www.rozdrazew.pl/zabytki.html) .	23
Rysunek 6 Kościół w Nowej Wsi (źródło: http://www.rozdrazew.pl/galerie/category/9-pejzaze.html)	23
Rysunek 7 Mapa drogowa gminy Rozdrażew (źródło: http://rozdrazew.e-mapa.net/).....	41

10 SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Liczba mężczyzn i liczba kobiet w gminie Rozdrażew w latach 2006-2015.....	24
Wykres 2 Gęstość zaludnienia w gminie na 1 km ²	25
Wykres 3 Migracje mieszkańców Gminy Rozdrażew	25
Wykres 4 Urodzenia i zgony w gminie Rozdrażew w latach 2006-2015	26
Wykres 5 Przyrost naturalny w gminie Rozdrażew w latach 2006-2015	26
Wykres 6 Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w gminie Rozdrażew w latach 2006-2015.....	27
Wykres 7 Liczba osób w wieku produkcyjnym w gminie Rozdrażew w latach 2006-2015	27
Wykres 8 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w gminie Rozdrażew w latach 2006-2015....	28
Wykres 9 Bezrobotni rejestrowani na obszarze Gminy w latach 2006-2015.....	31
Wykres 10 Bilans strategiczny w obszarze rozwoju społeczności lokalnej	61
Wykres 11 Bilans strategiczny w obszarze stanu środowiska	62
Wykres 12 Bilans strategiczny w obszarze rozwoju gospodarczego	64
Wykres 13 Bilans strategiczny – potencjał rozwojowy w obszarze rozwoju społeczności lokalnej.....	65
Wykres 14 Bilans strategiczny – potencjał rozwojowy w obszarze stanu środowiska	67
Wykres 15 Bilans strategiczny – potencjał rozwojowy w zakresie rozwoju gospodarczego	68
Wykres 16 SWOT Gminy Rozdrażew	75
Wykres 17 TOWS Gminy Rozdrażew	75
Wykres 18 SWOT/TOWS Gminy Rozdrażew.....	76